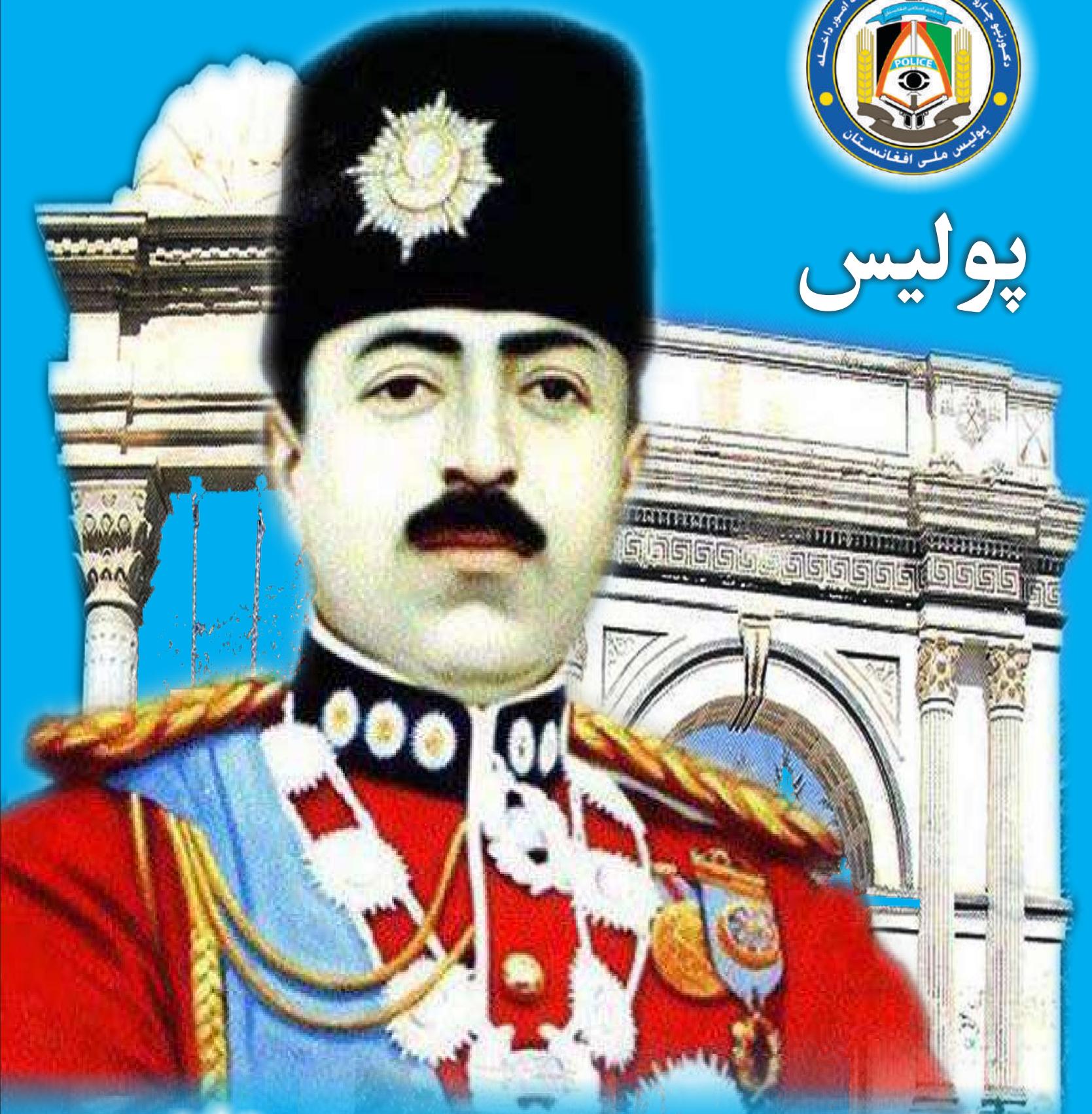




# پولیس



اعلیٰحضرت امیر امان اللہ، پادشاہ ترقی خواہ، وطن دوست، علم پرور و فائد اشغال کثر.



د کورنيو چارو وزارت پوله ساتي حواکونه د افغانستان د خلکوربستینی بچيانو  
په توګه د ترهگرو او بلواگرو په وړاندې د مبارزې او د هغوي ځپلو په موخه هر  
ډول قرباني او سربندنو ته پوره چمتووالۍ لري.

#### د ګتنې پلاوی:

پوهنواں سید عبدالقيوم قابش - ۰۷۹۹۴۱۵۸۹۷	مدیر مسؤول:	رئيس	پوهنواں پاسوال عبد الجبار پرڈلی
خوشحال خموش - ۰۷۷۱۷۷۱۷۱۷	سکرتو مسؤول:	عضو	پل پاسوال سید جواد «هاشمی»
۰۲۰ ۲۲۱۱۶۷۸	دیجیتل:	//	پوهاند مل پاسوال شاه عالم «څاند»
magazine.police@moi.gov.af	ایمیل:	//	پوهنمل مل پاسوال عبدالمنان «همدل»
خموش	برگ آراء:	//	پوهاند فلک نیاز «صدی»
مطبعه ریاست طبع و نشر پولیس	چاپ:	//	پوهنواں عبدالغنى «ناصرى»
		//	سمونواں سامدل بنواں «
		//	سمونواں عبدالمحیج «حیدر»



نیرو های پولیس ملی کشور به مثابه سنگداران راستین این سرزمین در جهت  
تامین امن و نظم عامه و مبارزه با دشمنان مردم افغانستان شب و روز آماده  
خدمت به وطن و مردم میباشند.

### مژده به علاقمندان مجله پولیس

مجله پولیس شامل سایت اینترنتی میباشد.

علاقمندان میتوانند آنرا ماهوار و بطور دوامدار از ویب سایت وزارت امور داخله ([www.moi.gov.af](http://www.moi.gov.af)) دریافت نمایند.

# Police

Monthly Magazine  
Add: police Publication  
Ministry of Interior



**Volume 5**

July - August

2018



جلسه امنیتی تحت ریاست محترم ویس احمد بر مک وزیر امور داخله و به اشتراک معاون اول، معینان و روسای این وزارت تدویر و پیرامون وضعیت امنیتی کشور، رفع نیازمندی های لوزستیکی و تکنیکی نیروهای پولیس در ساحات تحت تهدید، چگونگی تامین امنیت پرسه انتخابات و سایر موضوعات مهم بحث به عمل آمده و در زمینه تدابیر لازم اتخاذ گردید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

## در بروگهای این شماره

سریک	لیکوال	بعض
• سرمقاله: به گرامیداشت از بیست و هشتم اسد روز ....	مدیر مسؤول	۱
• تزویر و پیامدهای آن	پوهنواں سید عبدالقیوم تابش	۲
• په وچه کې د راګبرو هیوادونو سمندری حقوقه	پوهاند فلک نیاز صمدی	۶
• فساد و اثرات آن	پوهیالی مل پاسوال عبدالجلال جلال	۱۱
• پیش شرط های حکومت داری خوب	پوهنواں سمونواں محمد نسیم سباون	۱۳
• درآمدی بر منفوم لایی گوی در ادبیات سیاسی	نثار احمد بارز	۱۶
• د گوتودمشهودو علامو خیرنې او مطالعه	پوهیالی سمونواں محمد ناصر سلیمانزی	۲۱
• احکام و مسائل قربانی	لمپی خارن حبیب الله	۲۳
• سلاح نشان زنی ستایر	پوهندوی سمونواں میراحمد شاه خوستی	۲۷
• فشار بلند و تأثیرات سو آن بالای مراکز حیاتی بدنه	رنخور وال دوکتور سید ابرار و دیر	۳۰
• په جرمی صحنه کې د امنی پولیسو کړنۍ	پوهنیار سمونواں شاه محمد وزیری	۳۵
• سیر تاریخی حقوق جزا در افغانستان	پوهنمل سمونواں امان الله سعادت	۳۸
• شعر او ادب	بیلابیل شاعران	۴۱
• اهمیت امر و قوماندہ	پوهیالی سمونواں بزرگ نجرابی	۴۳
• فوتو گرامتری	پوهنیار سمونیار سید احمد شاکر میرزاد	۴۵
• په کنستروفونو کې د پولیسو تدابیر او کړنۍ	پوهیالی سمونمل محمد فرید	۴۸
• فساد اداری از دیدگاه اسلام	خارمن عبدالخالق فروتن	۵۰
• ضرورت اندازه گیری زوایا در اراضی	پوهیالی سمونمل غلام غوث الدین شیرزاده	۵۳
• په زندانونو کې د بندیانو زیاتوالی او د هنوي پایی	پوهنیار سمونمل عبدالکریم منگل	۵۵
• ترویج فرهنگ ترافیکی در جامعه	پوهیالی سمونیار محمد همایون رامکی	۵۷
• بررسی مواد مخدر از دیدگاه جرم شناسان	پوهیالی خارمن مصطفی محبت جاغوری	۵۹
• د روختنیابی اروا پوهنۍ له پلوه د ورزش اوزشت	پوهیالی سمونمل محمدواسح لودین	۶۱
• ممنوعیت استفاده از شیوه های ناجایز در تحقیق	پوهیالی لمپی خارن نقیب الله سعیدی	۶۵
• جنایی ورتیا او خواکمن تیا	پوهیالی خارمن محمد شعیب ستانکزی	۶۸
• جرایم اقتصادی	خارمن صباح الدین بهزاد	۷۰
• اسلحه بیولوژیکی و اضرار آن	پوهیالی سمونیار شکیب احمد یوسفزی	۷۳
• د ملي پولیسو او د خلکو ترمنځ چلنډ او تکلاره	پوهیالی سمونیار ولی شاه تره خیل	۷۵
• قلمرو قوانین جزایی نسبت به اشخاص	پوهیالی لمپی خارن محمد هارون غبار	۷۸
• نیوکه کول او د هغې ملن	پوهیالی خارمن محمد اسماعیل خوستی	۸۰
• مدیریت زمان و اهمیت آن	پوهیالی لمپی خارن شفیع الله ناصری	۸۲
• شهید	پوهنواں تابش	۸۵

### یادداشت:

پولیس مجله تهرانگلی لیکنی بیرته لیکوال انو ته نهور کول کېږي، محترم لیکوالان دې د خپلولیکنو اصلی نسخه له ئان سره ولري، د خپروشوولیکنو مسوولیت د لیکوال په غاره دې، ستاسو د سالمو وړاندې زونو په هيله.



یادداشت مدیر مسوول:



## به گروه امید اشت آژ پیست و هشتم اسد روز استرداد استقلال کشور

بیست و هشتم اسد مصادف است با روز استرداد استقلال افغانستان از بریتانیای کبیر. درست ۹۹ سال قبل در چنین روزی نیاکان شجاع و دلیر مردان حمامه آفرین این سرزمین در پی وقوع سه جنگ ویرانگر با اراده قوی، با قلب های سرشار از روح آزادی و آزادیخواهی وبا ایثار جان های شیرین شان کشور عزیز ما را از اسارت ویردگی نجات دادند.

بیست و هشت اسد روز تاریخی وپر افتخار، روزی که عزت وغور بر ذلت واسارت پیروز شد. روزی که بزرگترین امپراتوری دنیا که در آن زمان آفتاب بر سرزمین شان غروب نمی کرد در برابر رشادت و پایمردی ملت قهرمان و آزادیخواه افغانستان سر تعظیم فرود آورد.

آری! مردم قهرمان وبا شهامت افغانستان تحت قیادت شاه جوان وطن دوست شاه امان الله غازی با دستان خالی ولي با عزم واراده متین، بزرگترین ابر قدرت آن زمان را به زانو در آوردن و افتخارات بزرگ را ثبت تاریخ زرین کشور نمودند. امیر امان الله خان پس از کشته شدن پدرش در خطابه خویش به مردم چنین گفت: «من این تاج را بخاطر آزادی های داخلی و خارجی بر سر می نهم، من امید وارم تاشما مردم شریف مرادین راه کمک نماید.»

استقلال کشور نتیجه فداکاری ها و قربانی های بیشمار همه اقوام وقبائل ساکن کشور بوده و شمره خونهای هزاران جوان رشید و سرسپرده این سرزمین میباشد. استقلال افغانستان به جهانیان ثابت ساخت که مردم این سرزمین هیچ گاهی سلطه وحاکمیت بیگانگان را تحمل نکرده و همواره از کشور شان با شجاعت و پایمردی دفاع و حراست می نمایند.

در شرایط کنونی که سرزمین آبی می باشد بار دیگر مورد تجاوز و مداخله دهشت افغانستان و تروریستان اجنبي قرار گرفته، برماست تا با پیروی از کارنامه های پدران و نیاکان خویش در جهت حفظ آزادی و استقلال از وجوب حب خاک کشور با رشادت و ایمانداری دفاع و حراست نموده، وظیفه و دین ملی واسلامی خویش را ادا نمایم. به همه توان و نیرو در برابر استعمار گران، مت加وزین، تروریستان، دهشت افغانستان و آنیکه به دستور بیگانگان سرزمین مارا ویران و خون بیگناهان را میریزانند، مقابله نموده، دست های ناپاک شانرا از این حریم مقدس کوتاه نمایم.

نیرو های پولیس ملی در جهت تامین امن ونظم عامه واستقرار صلح وثبت دائمی در کشور توانایی هر نوع مقابله با دشمنان را داشته، هر آن آماده ایثار و فداکاری بوده، اجازه نخواهد داد تا دشمنان بیش از این کشور مارا ویران و هموطنان ما را به خاک و خون بکشانند.



# تزویر و پیامدهای آن

نموده ، اسناد و نوشتگات آنها از دستبرد ایمن و مصون باشد . اعتماد و اعتبار در بین افراد اجتماع در معاملات وجود داشته باشد .

قابل یادآوری است که کلمه تزویر و جعل در اکثر سیستم های حقوقی متراffد هم استعمال میشود . ولی قانونگذاران افغانستان هر یک ازین دو پدیده را بطور جداگانه مورد بررسی قرار داده اند، چنانچه مطالب مربوط به تزویر در فصل هفتم کوdjرا از ماده ۴۳۶ الی ۴۴۴ موضوعات مربوط به جعل در فصل چهارم از ماده ۲۸۴ الی ۲۹۸ کوdjرا مورد بررسی قرار گرفته است .

طوريکه فقره دوم ماده ۴۳۶ کوdjرا در رابطه به تزویر اسناد چنین حکم میکند :

« ۲ شخصی که یکی از اشیای آتی را تزویر یا با وجود علم به تزویر ، آنرا استعمال یا به افغانستان داخل نماید به حبس متوسط بیش از سه سال محکوم میگردد .

۱- اسناد رسمی دولت ، قانون ، فرمان یا امر ریاست جمهوری ، تصویب حکومت و یا فرمان صدارت و یا حکم قطعی محکمه .

۲ - مهر دولت ، مهر یا امضای رئیس دولت .

تزویر توسط مؤلف خدمات عامه یا سایر اشخاص

تزویر یک واژه عربی بوده و به معانی متعدد بکار رفته که از آن جمله به معنی دروغ پردازی ، آراستن کلام یا چیز دیگر ، مکر کردن ، فریب دادن وغیره آمده است . و در اصطلاح عبارت از آراستن و تغییر دادن اسناد به قصد تضرر به غیر است . در واقع تزویر عبارت از جرمی است که اعتماد مردم را نسبت به اسناد و نوشتگات رسمی وغیر رسمی سلب کرده و آسایش عمومی افراد را مختل میسازد .

تزویر در ماده ۴۳۶ کوdjرا چنین تعریف گردیده است :

« تزویر عبارت است از ساختن نوشته ، ساختن مهر ، امضاء ، خراشیدن یا تراشیدن یا قلم خور ساختن ، الحق یا محو یا اثبات یا سیاه کردن یا تقدیم یا تأخیر تاریخ سند نسبت به تاریخ حقیقی یا الصاق نوشته ای به نوشته دیگر یا بکار بردن مهر دیگری بدون اجازه صاحب آن به قصد تقلب . »

تزویر از جمله جرائم علیه آسایش عمومی بوده که به اثر ارتکاب یا شیوع این جرم اعتماد عمومی نسبت به صحبت اسناد ، نوشته ها و اوراق بها دار سلب گردیده ، آسایش عمومی را برهم میزند . درحالیکه زندگی اجتماعی ایجاب مینماید تا مردم در آسایش زندگی



## شماره ماه اسد سال ۱۴۰۷

می شود که قانون آنرا منع و متناسب به آن جزا تعیین نموده باشد . یعنی قانون آنرا جرم دانسته و در مورد ارتکاب یا عدم ارتکاب آن حکم نموده باشد .

بناءً كود جزای افغانستان برای مرتكبین جرم تزویر یک سلسله جزاءها را تعیین نموده ، چنانچه در ماده ۴۳۷ کود جزا چنین حکم می کند :

«شخصی که یکی از اشیای آتشی را به قصد تزویر بسازد یا با وجود علم به تزویر، آنرا استعمال یا به کشور داخل نماید ، به حبس متوسط محکوم میگردد:

۱ - مهر، تاپه یا علامه

یکی از ادارات یا تصدی های دولتی.

۲ - مهر، امضای علامه یکی از مؤلفین خدمات عامه.

۳ - علامه رسمی

مشخصه عیار طلا و نقره.

۴ - جدول معاش یا اسناد صادرة خزانین دولت .

۵ - اوراق مالی بانکها که صدور آن قانوناً مجاز باشد .

۶ - شهادتname یا اسناد تحصیلی اعم از داخلی و خارجی.

۷ - جواز شرکت های غیر واقعی ( خیالی ) .

۸ - لاینس و جواز سیر .

۹ - تذکره تابعیت .

۱۰ - پاسپورت .

۱۱ - سند مسافرت .

۱۲ - سند اقامت .

مؤظف خدمات عامه و یا سایر اشخاص در صورت ارتکاب جرم تزویر مطابق حکم ماده ۴۳۸ کود جزا ذیلاً مجازات میگردد :

۱ : هرگاه مؤظف خدمات عامه در اثنای اجرای وظیفه احکام صادره ، تصاویب ، وثایق ، کتب ثبت اسناد دفاتر و سایر اسناد ونوشه های رسمی را عمداً تزویر نماید ، به حبس طویل محکوم میگردد .

۲ : هرگاه تزویر مندرج فقره یک این ماده در اسناد عرفی صورت گیرد، مرتكب حسب احوال به حبس متوسط که از دو سال بیشتر نباشد، محکوم میگردد.

۳ : هرگاه جرایم مندرج فقره های یک و دو این ماده توسط سایر اشخاص صورت گفته باشد، مرتكب حسب احوال به حبس متوسط یا حبس طویل تا ده سال محکوم میگردد».

### عناصر متشكله جرم تزویر

جرائم تزویر مانند سایر جرایم دارای عناصر متشكله بوده که با تحقق عناصر مورد نظر جرم تزویر تحقق می یابد . مگر دامنه ضرر و زیان جرم تزویر نسبت به هر جرم دیگر وسیع تر میباشد . روی این اصل عناصر متشكله جرم تزویر عبارت اند از :

### ۱ عنصر قانونی جرم تزویر :

از نظر حقوق یک عمل نامشروع زمانی جرم محسوب





منحيت تزویر عرض وجود کند ، باید وضعیتی را غير حق تغییر داد ویا حقی را تلف نمود .

### ۳ عنصر معنوي جرم تزویر

بطور عموم عنصر معنوي تشکیل دهنده در همه جرایم عبارت از قصد واراده میباشد. بناءً برای تحقق عنصر معنوي جرم تزویر ، مرتكب باید سؤ نیت در قصد ساختن یا تغییر دادن محتويات استناد داشته باشد . البته نتیجه جرم وارد کردن ضرر است ، هم بطور مادی وهم بطور معنوي .

### شرایط تحقق جرم تزویر

برای تتحقق جرم تزویر دو شرط عمدہ وجود دارد که عبارت اند از :

۱- تغییر حقیقت : تغییر حقیقت در استناد می تواند به دو شکل ذیل صورت گیرد :

الف - به شکل مادی : ساختن یک سند تزویری ویا هم تغییر دادن سند خلاف حقیقت به وسیله اضافت ، تبدیل ، تقلید یا حذف .

ب - به شکل معنوي : دراین حالت در متن سند کدام تغییر ، حذف یا اضافت صورت نمی گیرد ، بلکه در این حالت خود متن خلاف حقیقت تحریر میگردد .

۲ - موجودیت ضرر : در جرم تزویر موجودیت ضرر بیشتر متصور است ، چون بدون وارد شدن ضرر به دیگران نتیجه جرمی بدست نمی آید . در حالیکه هدف از تزویر فریب و ضرر رسانیدن به دیگران میباشد که این ضرر می تواند به شکل مادی ویا هم معنوي باشد . مثلاً تزویر در استناد پرداخت دین ویا ایجاد وجیبه غیر حق برای یک شخص ضرر مادی را ایجاد

۱۳- سایر استناد رسمي که از طرف مراجع دولتی ترتیب و صادر گردد .

بناءً دانستن تزویر و تعیین مجازات برای مرتكبین آن مطابق قانون عنصر قانونی جرم محسوب میشود .

### ۲ عنصر مادی جرم تزویر

عنصر مادی جرم عبارت از ارتکاب یا امتناع از عمل خلاف قانون است به نحوی که عمل منجر به نتیجه جرمی گردیده و رابطه سببیت بین عمل ونتیجه موجود باشد .

بناءً برای تتحقق جرم تزویر لازم است تا عملیه تزویر عملآ صورت گرفته و بیشتر جلوه بیرونی پیدا کند ، چون صرف اندیشه مجرمانه موجب تتحقق عنصر مادی جرم تزویر نمی گردد بلکه باید ظهور خارجی داشته باشد .

تزویر در استناد ممکن است ساختن باشد یا استعمال ویا هم امکان دارد استناد تزویری را از خارج به داخل کشور وارد نمایند . مصاديق عملی عنصر مادی جرم تزویر موارد ذیل را در بر میگیرد :

ساختن مهر یا امضای اشخاص رسمي ویا غير رسمي ، خراشیدن یا تراشیدن ، قلم بردن ، الحاق واضافه نمودن ، محو یا سیاه کردن والتصاق نوشته ی به نوشته دیگر وغیره .

مثلاً کسی به کسی قرض داده واز او سند طلب پنج هزار افغانی بدست دارد . سند مذکور با اضافه نمودن یک صفر وجه قرض خود را پنجاه هزار افغانی میسازد آوردن تغییر متقلبانه در نوشтар مهم ترین جز تشکیل دهنده جرم تزویر میباشد . برای اینکه تغییر در نوشته



(۴) تبدیل گردد یا حرف (ن) به حرف (ل) یا کلمات (آمدم) به (آمدیم) تبدیل گردد.

- پاک کردن : عبارت است از پاک نمودن ، محو کردن واژ بین بردن جمله ، کلمه ، حرف ، عدد یا رقمی در یک نوشته یا سند به شکلی که تشخیص نشود . پاک نمودن ذریعه مواد کیمیاوی و یا مایعات پاک کننده صورت میگیرد .

- سیاه نمودن : عبارت از ناخوانا نمودن قسمتی از یک نوشته یا سند به وسیله ایجاد لکه ، رنگ ، ادویه کیمیاوی و یا خط کشیدن روی آن میباشد که در همچو حالت نوشته باقی میماند ولی به اثر رنگی که رویش ریخته شده به نحوی از استفاده خارج میگردد .

نتیجه: جرم تزویر از جمله جرایمی است که سبب سلب اعتماد مردم نسبت به اسناد و نوشته های خصوصی و عمومی گردیده که در نتیجه باعث اخلال آسایش عمومی مردم میگردد . از همین روست که این جرم را از جمله جرایم علیه آسایش عمومی طبقه بندی نموده اند.

بنابر اهمیت و تاثیرات ناگوار جرم تزویر بالای اجتماع، در ادوار مختلف تاریخی، در کشور های مختلف جهان این جرم را مستوجب مجازات دانسته اند .

می کند . تغییر در نوشته یا به نظریات یک نویسنده که باعث بدنامی وی گردد، در این حالت ضرر معنوی بوجود می آید .

ارتکاب جرم تزویر شامل موارد ذیل میباشد :

- خراش : شامل از بین بردن یک جز کلمه یا حرف در سند و یا نوشته میباشد که توسط یک جسم سخت و نوک تیز مانند سنجاق و یا ناخن قسمتی از مضمون سند یا نوشته خراش میگردد . مثلاً تغییر دادن مبلغ (۲۰۰۰) افغانی به (۱۰۰۰) افغانی در سند وغیره .

- تراش: شامل از بین بردن مکمل یک کلمه میباشد . عملیه تراش معمولاً از وسایلی چون پل ریش تراشی ، تیغ ، چاقو ، پارچه شیشه وغیره کار گرفته میشود . مثلاً چند نفر در

یک شرکت سهامی میباشند وحذف نام یکی از شرکا از استناد شرکت وغیره .

- العاق : عبارت است از اضافه نمودن رقم یا عدد ، کلمه ، کلمات ، علامه مخصوص در قسمت های خالی بین سطور یا بین کلمات نوشته یا سند که باعث تغییر در معنی گردد .

- قلم خوردگی : عبارت است از تغییر و تبدیل حروف ، کلمات یا ارقام موجود در سند بدون اینکه کلمه یا رقم جدید به آن علاوه گردد . مثلاً عدد (۲) به عدد





پوهاند فلک نیاز صمدی

## په وچه کې د راګیره هېوادونو سمندري حقونه

مسولیتونه لری، زمونږ گاووندي د دولتونه چې سمندر ته لاره لری، زمونږ د دولت په مقابل کې یې خپله ملي، اسلامي او نړیوالی دندی تر سره کړي دی او کنه؟ سریزه بی سمندره هېوادنه که خه هم یو شمیری پراخه پنځی زیرمی هم ولري خو بیا هم نه شی کولای په خپله ګټه یې و کاروی، خکه د دی دول ستري خدائی شتمنی راویستل پر مختللي تخنیک او وسایلو ته اړتیا لری، چې د وچی له لاری ئی هېواد ته راویول او واردول زیاتو لګښتونو ته اړتیا لری، چې



بی وزلی هېوادنه ئی نه شی ترسه کولای. بنه بیلګه یې زمور ګران ټاتوبی افغانستان دی، د بی شماره زیرمو سره سره په بیوزلی کې ژوند تیروو. اول مونږ ته ګرانه د چې خپله بی پایله پانګه راویپرو او استخراج ئی کړو او بیا ئی نړیوالو بازارونو وته ولیبردو.

**نچوړ**  
افغانستان سر لوپی هېواد دی، افغانانو د نورو ملتونو په شان په دی خاوره کې ژوند کړي ، که چایسی د بیلیدو هڅه کړي ، په قومونو او ژیو یې ویشلی او یايسی هم په نورو پلمو د دی خلکو د جدایی لپاره د میرخمنو ملاتېر کړي غابن ماتونکی خواب یې ترلاسه کړي دی .

زمونږ پاکه خاوره په وچه کې راګیره شوی او ازاد سمندر ته لاره نه لری چې همدي تشي زمونږ په غیرتی خلکو، ملي اقتصاد ناواره اغیزه غورزوی ده، په دی مقاله به په لنډه توګه

په دی بحث وشی چې په سمندر پوری پیلتوب (محاط) خه ګټی لری، هغه ملتونه چې سمندر ته ازاده لاره نه لری په سمندر کې کوم ډول حق لری، هغه سمندری هېوادونه چې په وچی کې د راګیره ملتونو سره ګډی پولی لری، د دی ډول هېوادنو په مقابل کې کوم ډول



مغولو او تیمورننه را خلله بیا تر انگریزانو روسانو ..... پوری همیشه زمونبر سپیخلی تاتوبی نه د بنکیلاک بندی سترگه نیولی ، چې د خپل نړیوال حیثیت د بریادولو پرته یی نور خه نه دی تر لاسه کری یواخی اتل افغانان د جګړی په تنور کې لوپه شوی او مادی، معنوی شتمنی یی په سیندلاهو شوی ده .

سرلوپری افغانان د پیشلیک په بهیرکې د زمانی د سترو بنکیلاک ګرو و سره دغږی و هلی او میرڅموته یی غابن ماتونکی څواب ورکړی چې تاریخ د دی ګواه دی . په او سنی زمانه کې ازاد سمندره لاره یوه نیکبختی ده ، چې راز راز مادی او معنوی ګنمی لري . خو مونبر د دی الهی نعمت خخه بی برخه یو، زمونبر په خیرپه نېړی کې ګن هپوادونه شته چې ازاد سمندره لاره نه لري . همدا وجه ده چې نړیوالو حقوقو په وچه کې د راګړو ملتونو لپاره خانګړی حقوق په پام کې نیولی دی . په دی ډول یی ګاونديو ساحلی هپوادونو ته دندی او مکلفینونه سپارلی دی ، پکارده ده ګنو دولتنو په مقابل کې چې وچی چاپر کړی سرته ورسوی چې زمونبر تاتوبی هم په دی ډله کې راخی .

د (۱۹۸۲) کال د سمندری حقوقو نړیوال کتوانسیون دا نړیوال حقوقی لاسوند د ملګرو ملتونو د سمندری حقوقو په دریم نړیوال کنفرانس کې د نړی زیاتو هپوادونو له خوا په (۱۹۸۲) کال کې لالسلیک شوو . چې روسوته یی حقوقی اعتبار تر لاسه کړی دی .

د ایران او پاکستان اسلامی جمهوریتونه د نوموری لاسوند لالسلیک کونونکی ملکونه دی چې ازاد بحر ته لاره لري ، زمونبر هپواد کولای شی د دغو ګاونديو دولتونو له لاره ازاد سمندره تګ راتګ وکړي .

پکارده دا داوه اسلامی ګاوندی ملکونه زمونبر د خلکو په مقابل خلور ډوله حقوقه تر سره کړی : لومړی - اسلامی حقوقه : دا هغه حقوقه دی چې مسلمانان یی

زمونبر ډیزلبر صادرات هم په ډیز ستونزن من حالت کې تر سره کېږي، کله خودی ته اړ شوو چې خپل صادراتی توکۍ د هوا لاری بهره ته ولیسیدوو چې بیه او ارزښت ئی دومره لور شی، چې خوک پېرلوټه زړه نه بشه کوي .

د بله اړخه مونبر دومره پیاوړی هوای شرکت هم نه لرو چې دا کار تر سره کېږي، اړيو د نورو هوایی شرکتونو څخه مرسته وغواړو ، چې دا کار هم په ډیز لوره بیه تمامېږي ، کله خو دا ډول شرکتونه په خپلوا ژمنوکې ډګر کې له منځه ولاړي شی .

په دی اړه ګاوندی هپوادنو چې مسلمانان هم دی په دی اړه داسی بی پروابی کوي چې اسلامی او د ګاوندیتوب حقوقه په پام کې نه نیسي، تل خپلوا ګټو ته لومړیتوب ورکوی او د نورو حقوقو له پامه غورزوی، دایوه لویه جفا ده چې زمونبر د وطن مسلمانو خلکو په وړاندې تر سره کېږي .

#### منځ پانګه

بسی سمندره هپوادونه په ازاد سمندر یا نړیوالو او بوب کې خانګړی حقوقه لري، د دی سره سره پر هغو ګاوندیو ملتونو چې سمندره لاره لري حقوقه لري ، پکارده زمونبر نومیالی خلک د دی دوډه حقوقو خخه برخه من شی .

افغانستان له د سمندر خخه بی برخی دی ، خود جغرافیا پی موقعت له امله د اسیا د زړه حیثت لري ، ډول ډول پنځی (طبعی) زیرمی یی له سرو او سپینو زرو نیولی بیا د مالګی او ډبرو سکرو پوری په نړی کې ساری نه لري .

همدی ستراتژیک موقعیت او پنځی بداینسی زمونبر لپاره د اقتصادي ، سیاسی کلتوري او پوځی ستونزو خاله زیردولی ده . د پیشلیک په اوږدو کې غلیمانو د



هپوادنو په نامه یا دیبری یو شمیر د ستایلو ور حقوقنه  
ورکړي دی .

په ډيرخواشنې سره ويلى شوچۍ ۱۹۸۲ م کال کنواسيون  
په و چه کې راګېرو ملتونو ټولو اړین او لازمي حقوقنو  
او د غوبښتو ته مناسب خواب نه دی ورکړي .

د سمندری حقوقنو ۱۹۸۲ کال کنواسيون لسمه برخه ،  
بى د سمندره هپوادنو، د ازاد سمندرنه ساحل (وچه) ته  
د حقوقنو پلی کیدو ته خانګړي شوي دی ، د کنواسيون  
۲۷ ماده سمندری ملکونو ته دنده ورکړي او مکلف

کړي یسی دی چې په و  
چه کې راګېرو هپوادنو نه  
هیڅ دول پیسی د ګمرک،  
محصول، ټکس اونورو  
دول ډول عنوانونه په نامه تر  
لاسه نه کړي، په دی برخه  
کې نومورو دولتو سره زیاته  
مرسته او خورخورې وکړي.  
د ۱۹۸۲ کال کنواسيون ۱۲۹  
می مادی ساحلی هپوادونه  
په کلکه سره مکلف کړي

چې ترانزيتی دولتونو ته دی په سمندری بندر کې  
یوه پراخه سیمه (منطقه) په واک کې ورکړي ، تر خو  
خپل صادراتی او واریداتی مالونه خای پرڅای او بیا  
په اسانی او چتیکې د لیبرد او رالیبرد زمینه برابر کړي  
همدا راز نوري اړینې اسانیاوى هم برابر کړي .

د سمندری حقوقنو کنواسيون (۱۳۰ می)  
هپوادونو ته دنده سپارلي ده، بى سمندره ملکونو ته  
دی ترانسپورتی او د ډول ډول نقلیه و سایلو اسانیاوى  
برابرې او که په دی وسیلو اوګاډو (موټرو) کې کوم ډول  
تخیکې عوارض رامنځته کېږي د بیا رغونی او ترمیم

یو پربل لري. دوهم - د ګاونډیتوب حقوقنه : په دی برخه  
د اسلام پاک دین د یوه او بل په غاره اچولی دی .

دریم - د (۱۹۸۲ م) د بحری حقوقنو نړیوال کنواسيون: دی  
نړیوال لاسوند هم یوشمیر حقوقه ساحلی هپوادونو ته  
سپارلي چې پکار ده ترسره یې کړي. خلورم - دو  
اپخیز ژمن لیکونه چې دی هپوادونه تر منځ لاسلیک  
شوی یو بل ته یې هم مکلفیتونه ورکړي دی .  
دا دو ګاونډی اسلامی هپوادونه ، پرته د هغه دندو  
چې (۱۹۸۲ م) کال د سمندری حقوقنو کنواسيون او دو  
اپخیزه تروونونو او ژمنو ور

په غاره کړي، د افغانانو په  
مقابل کې اسلامی دنده او  
د ګاونډیتوب مکلفیتونه  
لري چې د لوړیو دندو او  
و جیبو خڅه دیرې مهمې  
او د پام ور دی .

د پېښلیک (تاریخ) په  
اوردوکې دپورتنیو ملکونو  
چارواک سود افغانستان  
په وړاندی هیڅکله هم

خپلی اسلامی ، ګاونډیتوب ، دو ډیخیزه او نړیوالی  
ژمنی او دندی په سمه توګه نه دی ترسره کړي، افغانی  
سواداګرۍ او خلک د دی هپوادونو د بېروکواتیک او  
ناسم چال او چلنډ له امله تل کله دیوه ډول اوکله د  
بل ډول ستونزو سره لاس او ګپیوان دی . د ۱۹۸۲ م کال  
د سمندری حقوقنو نړیوال کنواسيون یو دیز مهم نړیوال  
حقوقی لاسوند دی ، چې د ملګرو ملتونو د منشور  
څخه وروسته د اهمیت او ګډونوالو له پلوه دوهم غوره  
سنډ ورته ويلى شوی دی ، دی لاسوند د هغه ملکونو  
لپاره چې سمندرته ازاده لاره نه لري او د بې سمندره





کال کې د ترانزيت تړون لاسليک شوی دي، پاکستانی لوری په خپله خوبنه ژمنه کړي چې افغانی لوری ته به د کړچې د سمندری بندر نه سمندرته او له سمندرنه بندر ته به د افغانی سوداګریزو توکو او کالیو په وړلواو راوړلوا کې لازمي ترانزيتی اسان تیاوي برابرو.

همداراز د ۱۹۶۵ کال ژمن لیک له مخی پاکستان خان مکلف بلی دی، هغه سوداګریز توکي چې د افغانی سوداګرلو له خواو سمندر له لاری د کراچۍ بندر ته رارسیری دهیڅ ډول تکس او ګمرګۍ محصول تابع به نه وي، او معافیت به لري یانی پاکستان چارواکې به د محصول غوبښته نه کوي.

د دی سره پاکستان لوری ژمنه کړي چې افغانی لوری ته به په ډیرو اسانو شرایطو ترانسپورتی او د وړلوا او لورلوا (باربری) او نور اړونده نقلیه وسایل برابرو، تر خود دی ډول توکو په لیرد رالیرد کې کوم ډول ستونزی رامنځ ته نه شي.

د پورتیو نړیوالو لاسوندونو سر بیړه، د ملګرو ملتونو منشور یو بل با ارزښته سند دي چې د نړیوالو ژمنو او تپوننو پر پلی کولو سخت تینګار کوي. د منشور په دویمه ماده کې د ملګرو ملتونو بنستیز بنستیونه (اصول) لیکل شوی دي.

دندو اوژمنو (وجایب) اجراکول به بشه نیت سره، د دی سازمان د اووه ګونو پرنسیپوونه خڅه یو اصل دی چې غږی هېوادونو ته یی دنده ورکړي، او د دی اصل (پرنسیپ) له مخی هغوي مکلف دی چې نړیوالی ژمنی له هیڅ ډول سرغونی او څنایه پرته کتې مسټ پلی کړي، دندو اجراکول په بشه نیت سره یو نړیوال اصل دی، چې له لرغونی حقوقی پرنسیپ یعنی تړون بايد هرو مرو (حتمی) (مراجعات خڅه ریښه اخلي). pac-

(to sunt seruana

لپاره ورکشاپونه په واک کې ورکړل شي.  
همدا راز داسی ترانسپورتی بندری او ترانسپورتی اسانتياوي دی ورکړل شي چې په لې وخت او کمو لګښتونو پرته له څنایه د مالونو لیبرد رالیبرد سره شي او مالونو ته کوم ډول زیان و نه رسیری.  
د ۱۹۸۲ کال کنوانسیون د بی سمندره هېوادونو د حقوقنو لانه پلی کولو او احقاق لپاره لمړنی اغیزمن ګامونه پورته کړي او د ساحلی ملکونو د پراختیا غوښتنی د ډب او مخنيوی لپاره یوه ډیره اغیزمنه حقوقی اصطلاح کارولی: یانی د (ازاد سمندر) او (نړیوال سمندر) اصطلاح لیکلی ده. تیرو نړیوالو حقوقی لاسوندونو، تپوننو، کنوانسیون او نورو لاسوندونو دا ډول اغیزمنه اصطلاح نه وه کارولی، نو څکه لازمه وبله شو چه دا کنوانسیون دی یو شمیر ساحلی ملکونو د پراختیا غوښتنی مخه ونیسی څکه ازاد سمندر د ټول بشريت ګله میراث دی یو خانګړي ملک یسی د راخپلولو حق نه لري.

د سمندری حقوقو کنوانسیون (۶۰ می مادی) بی سمندره ملکونو ته حق ورکړي چې د بحر خڅه ګټه واخلى نو څکه یسی دی دولتو ته اجازه ورکړي چې د ساحلی ملک اقتصادي زون په اوړوکې له کبانو او نورو بیولوژیکی زیرمو څخه ګټه پورته کړي.  
په اقتصادي زون او مجاورو سمندری اوړوکې د پلېنۍ، د خیرمود راویستلو (استخراج) او راسپړنی حق نه لري، دا څکه چې ساحلی هېوادونو ملي حاکمیت حق ته زیان و نه رسیري.

افغانستان او پاکستان دو دیزی (عنعنوی) اړکې لري، او دواړه اسلامی ملکونه دی افغانی سوداګر د کراچۍ بندر خڅه ډیره ګټه پورته کوي چې د سمندری حقوقو د کنوانسیون د ورکړو حقوقو خڅه د ګټه پورته کړي.  
د دی سره د افغانستان او پاکستان تر منځ په (۱۹۶۵) م)



افغانان حق لري چې د (۱۹۸۲م) کال د سمندر حقوقو پلی کيدل د ساحلی هېوادنو خخه و غواړي، او که اړشی نو هاک نړیوالی محکمی ته به خپل شکایت وړاندی کړي او د عدالت نړیوال دیوان به د افغانانو دا روا غوبښنۍ هرو مرو آوری بیا به نو سرغرونکې ته خه پاتی شي.

پایله

په وچه کې د راګېرو هېوادنو د حقه حقوقو د پلی کيدلو لپاره رغنده مبارزې ته اړتیا ده، پکار ده، زمونږ هېواد د ګاونډیانو ملکونو لکه تاجیکستان ازبکستان او ترکمنستان سره یو خای داستونزی د نړیوال او په خانګرۍ ډول دملګرو ملتونو سازمان ته ورسوی. که دا ګلهه مبارزه تر سره شي او دنړۍ سمندری هېوادنو ته قناعت ورکړل شي چې (۱۹۸۲م) کال د سمندری حقوقو ګاونډی هېوادونه په تیره بیا پاکستان باید نړیوالو زمونو

سرچینه

او که ونه شي د ملګرو ملتونو د عدالت نړیوال دیوان ته دی هم مراجعه وشي او ګاونډی ملکونه دی ته اړاستل شي چې زمونږ سمندری حقوقه پلی او عملی شي.

۱- حقوق بین المللی پوهاند فلک نیاز «صمدی» کابل

۱۳۹۱

۲- اسلام و حقوق بین المللی. داکتر محمد رضا ضیا بیگدلی تهران ۱۳۵۶

۳- منشور سازمان متحد اساسنامه دیوان بین الملل عدالت ۱۳۷۰ کابل

۴- حق ترانزيت بحری یا نتیجه مجادله افغانستان در راه تثبیت این حق . داکتر عبدالحکیم طیبی کابل ۱۳۴۵

۵- رژیم مساحت بحری ، داکتر ګیورګی کالینن مسکو ۱۹۸۱

دا چې د تړون (معاهدی) لوری په خپله خوبنې ژمنه کوي، پکار ده چې پخله خوبنې له سرغړونې پرته یې عملی کړي، کنه نو له ژمنې خخه راپیدا شوی مسوولیت به یې په غاړه وي.

د پورتیو نړیوالو لاسوندونو په رنا کې زمونږ هېواد حق لري چې د خنډونو او موانعو پرته، ازاد سمندرته او له سمندره نه و چې ازاده لاره ولري. د پاکستان او ایران هېوادونه دا مکلفیت لري چې زمونږ دی حقوقو په خونديتوب او احراق کې عملی رغنده ګامونه پورته کړي .

او س چې زمونږ ګران هېواد له راز راز ستونزو او کړونو سره لاس او ګربیان دی. زمونږ پرڅلکو د اوږدی جګړي. ګرغیړنې غمیزی خپل کړکجن سیوری غورولی دی. ګاونډی هېوادونه په تیره بیا پاکستان باید نړیوالو زمونو سره اسلامی او د ګاونډیتوب دندو ته پاملرنه وکړي او د افغانی سوداګرو هغه مالونه چې د هېواد په ملي بندر کې معلم نه کړي.

په دی ډول په بنکاره توګه د ملګرو ملتونو منشور (۱۹۸۲م) کال د سمندری حقوقو د ګاونډیسیون (۱۲۷) (۱۳۰م) مادو او د (۱۹۶۵م) کال د ترانزيت د تړون خخه برښلډه سرغړونه ده، چې نړیوال مسوولیت د سرغړونکې په غاړه وي او خرګندی پایله لرلې شي.

د افغانستان اسلامی جمهوریت چارواکو تل پاکستان له لوری ته خپل اسلامی د بنه ګاونډیتوب اونړتوالو لاسوندونو د لا بنه پلی کيدو لپاره خپل بنه نیت بنسودلی دی ، پکار ده چې پکستانی لوری هم خپلی دندی تر سره کړي .

او س دلوی خدای(ج) پر فضل سره افغانانو نوری لاری چاری لیولی دی، او پرته له پاکستانه داسی اغیزمنی لاره پیدا شوي چې زمونږ ستونزی پری اوږيدلی شي.



# فساد و اثرات آن



مفاهیم مربوط به فساد میباشد

فساد دریک جامعه به شکلی از اشکال متبارز میگردد. بطور نمونه میتوان از چند نوع فساد از قبیل: فساد اقتصادی، فساد سیاسی، فساد اعتقادی، فساد اخلاقی، فساد اجتماعی و فساد اداری نامبرد گرچه

هریک از انواع فساد به اشکال و شیوه های مختلف در جامعه شکل گرفته که هر کدام در راستای خود نظم، امنیت ثبات بیشتر و انسکاف جامعه را متضرر ساخته و سرنوشت انسانها را به خطر مواجه نموده است. ولی مهم ترین نوع فساد که



از موضوع حاکمیت متوجه بیت المال و افراد جامعه میگردد و کشور را دچار بحران های خطربناک می نماید عبارت از فساد اداری میباشد فساد اداری عبارت از مجموعه رفتار های است که فرد از وظایف رسمی به خاطر بدست آوردن منابع شخصی یا کسب موقعیت

**تعريف فساد**  
فساد در لغت: - به معنی تباہی، ازبین رفتن، خرابی.. نابودی، فتنه، آشوب و استفاده غیر مجاز از قدرت عمومی برای منافع خصوصی است  
**فساد در اصطلاح:**

عبارت از هرگونه فعل یا ترک فعلی است که توسط هر شخص حقیقی و یا حقوقی بصورت فردی. جمعی و یا سازمانی که عمدآ و به هدف کسب هرگونه منفعت و یا امتیاز از مستقیم و یا غیر مستقیم برای خود یا دیگری، نقض قوانین و مقررات کشور انجام پذیرد و ضرر زیانی را به اموال منافع . سلامت و امنیت عمومی و جمعی وارد نماید . مانند رشوه اختلاس. سوی استفاده از مقام و موقعیت اداری. سیاسی در یافت و پرداخت غیر قانونی از منابع عمومی. جعل . تزویر وده هامورد دیگر از جمله



### قرآنکوییم می فرمایند

ترجمه: اموال یک دیگر را به باطل (ناحق) در میان خود نخورید. برآخوردن قسمت از اموال مردم بی گناه. قسمتی از آنرا به قضات ندهید. در حالیکه میدانید.

ترجممه: ای کسانیکه ایمان آوردید! اموال یک دیگر را به باطل (از طریق نامشروع) نخورید مگراین که تجارتی بارضایت شما انجام گیرد و خود کشی نکنید خداوند نسبت به شما مهربان است

### ماده پنجماهem قانون اساسی:

دولت مكلف است به منظور ایجاد اداره سالم و تحقق اصلاحات در سیستم اداری کشور تدبیر لازم اتخاذ نماید... اداره اجراءات خود را بایطرافی کامل و مطابق به احکام قانون عملی می سازد ..

اتباع افغانستان حق دسترسی به اطلاعات از ادارات دولتی را در حدود احکام قانون دارا میباشد. این حق جزصدمه به حقوق دیگران و امنیت عامه حدودی ندارد.

اتباع افغانستان براساس اهلیت و بدون هیچ گونه تعییض و موجب احکام قانون به خدمت دولت پذیرفته میشوند.

قابل یاد آوری میدانم که در کنفرانس پاریس و کنفرانس های دیگری جهانی در افغانستان و در خارج کشور کمک های جهانی به افغانستان صورت گرفته تاکید کمک های جامعه جهانی مشروط به شفافیت و دوراز فساد اداری و حکومت داری خوب بوده است.

خاص دچار تخطی و انحراف میگردد تاتلاشی برای کسب ثروت و قدرت از طریق غیر قانونی، سواستفاده شخصی به بهای ازدست رفتن منافع عمومی یا استفاده از قدرت دولتی برای منافع شخصی میباشد.

فساد اداری یک پدیده نابوده کننده است، سیاست هاوبرنامه های دولت را در تضاد با منافع اکثریت جامعه قرار میدهد که از یکطرف منافع و سرمایه ملی حیف و میل گردیده واژطرف دیگر اعتماد ملت را نسبت به دستگاه دولت کاهش میدهد، بی تفاوتی، تبلی و بی کفایتی را در سطوح مختلف دولت افزایش میدهد.

فساد اداری یک مرض مزمن و پیشرفتی ادارات افغانستان است. گرچه در ظاهر دراین مورد تدبیر تقنی اتخاذ گردیده در حقیقت فساد اداری به اندازه نامنی و هراس افگنی برای حکومت داری خوب است ولی در عمل چندان مشهود نمیباشد.

فساد اداری عامل اصلی همه چالش ها و بد بختی های موجود در افغانستان میباشد.

### رشوه و روش خوری در اسلام :

یکی از احکام اسلام در حوزه اقتصادی و اجتماعی و حکومتی مبارزه با روش خوری است محسوب میشود در اسلام رشوه دهنده و رشوه گیرنده به شدت محکوم شده است در اسلام رشوه حرام است و جز گناهی کیبره محسوب میشود

یکی از بلالهای جوامع انسانی و نابود کننده عدالت و حقوق افراد جامعه، پدیده شوم رشوه و روش خوری از سابق به این طرف رواج داشته است تحت عنوان همچون، هدیه، تعارف، حق و حساب، حق الزحمه، انعام، شرینی... وغیره



پوهنواں سمنووال محمد نسیم سباوون

## چهارچوب حکومت داری خوب



نخواهد شد.

- کارگزینی درست در اداره و مدیریت. اگر در اداره کارگزینی افراد بر مبنای ظرفیت شان و مناسب به مهارت‌های شان صورت نگیرد، حکومت داری خوب در این صورت چیزی جز یک خیال بیش نخواهد بود. تا زمانیکه کار به اهلش سپرده نشود و افراد بر

مبناً شخص و شایستگی استخدام نگردند، پالیسی‌های درست برای ایجاد اداره‌ای غیر مرکز طرح و تدوین نگردد، صلاحیت‌ها و مسؤولیت‌ها بصورت متوازن و حسب نیازسنجی توزیع نگردد؛ حکومت داری



خوب قوام پیدا نخواهد کرد. ضمناً تمرکز صلاحیت‌ها در دست یک فرد یا یک نهاد باعث عدم رشد استعداد‌ها و قابلیت‌شده، ظرفیت‌های موجود در اداره مکتوم باقی خواهد ماند. بنابراین برای داشتن یک اداره فعال و غیر مرکز و مردم محور لازم است تا موارد ذیل را در نظر داشته باشیم.

برای ایجاد حکومت داری خوب که فعالیت‌هایش بر مبنای محوریت مردم شکل می‌گیرد طبیعتاً به پیش شرط‌های نیاز دارد که مهم‌ترین آنها عبارتند از:

- چهارچوب قانونی که حقوق و مکلفیت‌های شهروندان در آن به شکل درست پیش‌بینی و تسجیل شده باشد.

سیستم قضایی باید مستقل باشد تا به شکل درست بتواند از روند اجرای قوانین در یک کشور نظارت کند. اگر سیستم قضایی سالم و کارا در یک کشور وجود نداشته باشد، نمی‌تواند حکومت داری خوب بشکل درست در داخل کشور ایجاد گردد.

- ایجاد میکانیزم اداری قوی برای تعمیل درست قوانین. هرچند ممکن در پرسنیپ (بعد قانونی) کدام مشکل در سیستم وجود نداشته باشد، اما اگر میکانیزم درست که در امتداد آن قوانین به شکل درست تعمیل نگردد، ایجاد حکومت داری خوب در کوتاه مدت محقق



ویژگی های است که فشرده آن ذیلا تشریح می گردد:

- حاکمیت قانون: در یک نظام زمانی حکومت داری خوب تامین شده می تواند که چهارچوب قانونی آن بشکل درست و بدون کدام گرایش و یا تبعیض تنظیم گردیده باشد. از جانب دیگر تعمیل قانون نیز باید قاطعانه بوده و هیچ نوع تبعیض در تعمیل قانون نباید وجود داشته باشد. زمانی حکومت قانون در یک جامعه مصدق واقعی پیدا می کند که تمام شهروندان در مقابل قانون برابر بوده و قانون بالای شان یکسان تطبیق شود.

- شفافیت: در نظام های مردم محور مردم در روند تصمیم گیری نقش تعیین کننده ای دارد. برای اینکه مردم در روند تصمیم گیری نقش فعال داشته باشند، باید معلومات مربوط به امور عامه از طریق مختلف خصوصا رسانه ها بطور شفاف در اختیار افکار شان قرار داده شود. از این معلومات شفاف و موثق سطح آگاهی مردم را بالا برده افکار عامه را بسیج میسازد. پدیده ای که می تواند در عملکرد حکومت ناظر بوده و حکومت را نسبت به تامین منافع عامه متعهد بسازد. چون در چنین شرایطی در واقع هر کارمند خدمات ملکی و یا رجال سیاسی زیر نظر مردم اجرای وظیفه می کند، چیزیکه میزان تخطی در داخل حکومت را تاحد بسیار زیادی کاهش میدهد. هیچ فرد عاقلی نمی خواهد تا در مقابل افکار عامه متهم به فساد و یا تخطی از قانون باشد.

- مشارکت: مشارکت مردم در امر تعمیل و تطبیق پالیسی های حکومت نقش بارز و تعیین کننده دارد. تجارب

- مهندسی پروسیجرهای اداری یک اداره.

پروسیجر های کاری در بعضی از کشور های در حال شد و کمتر توسعه یافته، مغلق و پیچیده و فسادزا بوده و این امر منجر به کاغذ پرانی شده و مردم را از روند امور کشور به حاشیه کشانده، فاصله میان مردم و دولت را بیش از پیش ژرف میسازد.

- ارایه معلومات بشکل درست و موثق در زمان مناسب برای مردم.

در نظام های سیاسی دموکراتیک و مردم سالار دولت ها مکلف هستند تا اطلاعات را در وقت و زمان معین آن در اختیار رسانه ها و نهاد های مدنی قرار دهد تا از آن طریق شهروندان در جریان کار و فعالیت ها و دستاوردهای دولت قرار گیرند. بر مبنای این اطلاعات و معلومات ارتباط میان مردم و حکومت مستحکم میگردد.

- در حکومت داری خوب کوشش میشود تا به شهروندان امتیاز داده شود. این شهروندان اند که در حکومت داری خوب ممتاز تر از هر کسی اند. زمانیکه امتیازات بین شهروندان به شکل عادلانه توزیع گردد و در آن تبعیض وجود نداشته باشد در آن صورت حکومت داری خوب مصدق پیدا می کند.

- خدمات باید به شکل مناسب عرضه گردد.

- ایجاد میکانیزم های مشخص برای رسیدگی به اعتراضات و شکایات مردم.

- فراهم آوری زمینه مشارکت فعلی مردم در امور عامه.

ویژگی های حکومت داری خوب:  
حکومت داری خوب مانند هر پدیده ای دیگری دارای



معلومات سطح آگاهی شهروندان نسبت به اصول و ارزش‌های که متضمن حکومت داری خوب است ارتقا بیشخند.

- عدالت: تامین عدالت یکی از مهمترین ملزمومات یک نظام سالم است. زمانیکه تمام حقوق شهروندان تامین شد و مردم خود را بخشی از نظام فکر کردند، در آنصورت حکومت داری خوب تامین میشود. عدالت و حکومت داری خوب بدون تامین حقوق شهروندان متصور نیست. مهمترین حقوق که مردم باید به آن دست پیداکنند عبارت از حقوق اقتصادی و اجتماعی شهروندان است.

- کارایی و موثریت: زمانیکه کارایی و موثریت در یک نظام ایجاد شد، این امر می‌تواند منجر به حکومت داری خوب شود. موثریت و کارایی در بطن یک سیستم مدیریت خوب ایجاد و رشد می‌کند.

- دید ستراتئژیک: دید ستراتئژیک که برنامه‌ها و پالیسی‌ها را به شکلی تعریف نماید که در آن منافع حد اکثر افراد جامعه در نظر گرفته شده باشد. ضمن اینکه در طرح پالیسی‌ها و قوانین قوام زمانی آن را نباید از نظر دور داشت.

نشان میدهد که بدون مشارکت مردم در امور عامه نمی‌توان توقع داشت که پالیسی‌های عامه به شکل درست آن تطبیق گردد. بنابراین تطبیق پالیسی و عرضه بهتر خدمات لازم است تا زمینه مشارکت مردم در تمام عرصه‌های حکومت داری مساعد گردد.

- مسؤولیت پذیری: برای ایجاد حکومت داری خوب لازم است تا حس مسؤولیت پذیری در بین تمام شهروندان خصوصاً کارمندان بخش خدمات عامه زنده و تقویت گردد. کارمندان بخش خدمات عامه باید بدانند که آنها نهایتاً در مقابل مردم مسؤول اند. حس مسؤولیت پذیری باعث میشود تا این حس مشترک در بین تمام شهروندان ایجاد گردد که تمام ایشان نسبت به هم سرنوشت مشترک داشته و

هر نوع تخطی از امور عامه نهایتاً اضرارش متوجه همه افراد جامعه است.

- اجماع: بدیهی است که حکومت خوب دارای اصول، قواعد و ارزش‌های مختص به خود است که تطبیق آن می‌تواند حکومت داری خوب را مصدق عینی و واقعی بخشد. این اصول و ارزش‌ها باید به نحوی باشد که برای تمام شهروندان قابل قبول باشد. برای ایجاد حکومت داری خوب باید سراین اصول که منافع عامه در آن نهفته است، باید اجماع عام وجود داشته باشد. برای اجماع عامه لازم است تا رسانه‌ها با ارایه





# درآمدی بر مفهوم لابی گری در ادبیات سیاسی

ثاراحمد بارز

میلادی در زبان انگلیسی به کار گرفته شد و بیشتر به سالن ها و راهروهای مجلس عوام انگلستان اطلاق می شد که در آن نمایندگان بازار طلا، پخته، ابریشم و مردم خواست های شان را به نمایندگان عرضه می داشتند. استفاده از این واژه در ادبیات سیاسی ایالات متحده آمریکا، یکی از مهم ترین کشورهای جهان به سال ۱۸۰۸م، باز می گردد که توسط قانونگذاران آن به کار رفت.

جامعه شناس فرانسوی الکسی دو توکویل، زمان شروع لابی گری در ایالات متحده آمریکا را دهه ۱۸۳۰م، عنوان نموده است و به گفته وی در آن زمان مردم آمریکا به شدت به دنبال ایجاد و سازماندهی گروه های ذی نفوذ بودند. اعتقاد دیگری که در رابطه به شروع لابی گری در ایالات متحده آمریکا وجود دارد، بر می گردد به هتل ویلارد در نزدیکی کاخ سفید که در آن ریسیس جمهور وقت آمریکا "یولیسیز. اس. گرانت" طی سالهای ۱۸۶۹ - ۱۸۷۷م، بعد از ظهر ها برای تفریح کوتاه و کشیدن سگرت برگ می رفت. حضور ممتلک گرانت در هتل سبب شد تا سیاستمداران و دیگر افراد خود را به وی برسانند و عرض حال نمایند.

## مقدمه

در علوم سیاسی، لابی گری یک مشغله و حرفة ویژه است که منظور آن تلاش برای گسترش نفوذ یک دیدگاه و نقطه نظر مشخص در دستگاه حکومتی یک کشور یا در افکار عمومی است. در برخی از کشورها دفترهای ویژه ای به نام «دفاتر لابی گری» وجود دارند که در ازای دریافت پول به تلاش برای پیشبرد حمایت از یک دیدگاه خاص به وسیله نفوذ در دولت و افکار عمومی می پردازند.

لابی گرها با کمک و بکارگیری روش های حقوقی و مدیریت مفید روابط اجتماعی کوشش در رسیدن به اهداف خود دارند.

## مفهوم لابی گری

اصطلاح لابی یا لابی گری با آنکه تا اینکه در بین مردم مازیاد معمول نیست، اما در سطح بین الملل و خصوصاً دنیای سیاست جایگاه ویژه ای یافته است و عموماً با بار مثبت و یا منفی به کار می رود. اصطلاح لابی از کلمه انگلیسی (Lobby run) به معنی راهرو گرفته شده است. این کلمه در ادبیات سیاسی به معنی اعمال نفوذ بر سیاستمداران و نمایندگان مجالس است. لابی برای اولین بار در اواسط قرن شانزدهم



ها و تلاش های شان عموما در خارج از مجالس قانونگذاری دست به تشکیل ایتلاف ها، بسیج توده ها، نشر مطالب در رسانه ها و تبلیغات می زند. در لابی مستقیم یا بازی داخلی، تماس با مقامات، تهیه آمار ها، اطلاعات و گزارشها، تهیه پیشنویس لوایح، ارایه مشوره، حضور در مجالس قانونگذاری و پیگیری دائمی لازم می باشد.

لابی ها را عموما به اساس نحوه عملکرد، تکنیک های لاییگری، وسایل مورد کاربرد شان، روش فعالیت شان و موضوعیت به انواع مختلف دسته بنده می کنند. لابی های صنایع، قومی- مذهبی، فرهنگی، سیاسی، بازنیستگان، دوازی و محیط زیستی در کشورهای مختلف را می توان به حیث نمونه ذکر کرد. بعضی لابی ها توده گرا (دارای اعضای زیاد



و تاثیرگذاری از طریق بسیج مردمی)، در حالی که عده شان نخبه گرا (دارای اعضای کم و تاثیرگذاری از طریق روابط و استفاده از ثروت) اند و در ضمن هستند لابی های که تک موضوع نیستند و در عین زمان چندین موضوع را تعقیب می کنند.

در ایالات متحده آمریکا لابی های محیط زیست از جمله معروف ترین جنبش های اجتماعی و عام المنفعه به حساب می آیند. در حدود پنج میلیون آمریکایی

در باب تعریف لابی کردن از دید عام به ساده ترین کلمات می توان چنین نوشت؛ واداشتن و یا برحدار داشتن شخص یا نهادی را به زور و یا تضع در راستای منافع خود لابی کردن گویند، اما به طور خاص به عملکرد گروه هایی لابی گری گفته می شود که برای تحقیق اهداف و منافع خود با بهره گیری از ساختار و ظرفیت های حقوق سیاسی در یک کشور به دنبال تاثیرگذاری بر روند و جهت گیری های سیاسی داخلی و یا خارجی آن می باشند.

در ایالات متحده آمریکا به مثابه قدرت برتر و بی رقیب در عرصه های سیاسی، تکنولوژیکی، اقتصادی و نظامی؛ قانون جدیدی در ۱۹۹۵م، تصویب شد که به نام "قانون لاییسم" یاد می شود و رفتار لابی ها را شکل و شمایل روشن تر و واضح تر میدهد.

در مجموع به گفته برنار لوشر بونیه، نویسنده کتاب "لابی ها به بروکسل حمله کردند" لابی می تواند به یک شرکت، یک بازار، یک منطقه و یا یک کشور مرتبط باشد و لاییست ها با استفاده از دو نوع تکنیک؛ لاییگری مستقیم و لاییگری غیر مستقیم می توانند اهداف شانرا تعقیب نمایند. در تکنیک لابی گری غیر مستقیم یا بازی خارجی، برای حمایت از خواست



قرار می‌گیرند و از مشهور ترین آنها در ایالات متحده آمریکا لابی یهود، لابی ایرلندی، لابی ارمنستانی، لابی کوبایی، لابی یونانی، لابی هندی، لابی اعراب، لابی اسلامی و بعضی لابی‌های دیگر می‌باشند. لابی قومی- مذهبی، حول منافع گروه‌های قومی و مذهبی دور از وطن و روابط آنها با هم قوم و هم کیشان شان در سرزمین مادری و یا کشور محل اقامتشان می‌چرخد. اکثر از دایاسپورا

(جوامع دور از وطن) در کشورهای مختلف و مخصوصاً در آمریکا با سازماندهی و انسجام خود و کسب نفوذ و قدرت سیاسی، اقتصادی و اجتماعی بر سیاست‌های سرزمین مادری خویش و سیاست‌های خارجی و

امنیتی آمریکا تاثیرگذار بوده و حتی در سطوح بین المللی به مداخله می‌پردازند. وجه مشترک تمام لابی‌های قومی- مذهبی حمایت و پشتیبانی آنها از افراد هم کیش یا هم قوم شان در سرزمین مادری، کشور محل اقامتش و یا نقاط دیگر دنیا می‌باشد.

لابی‌گری حتی در این زمان شکل وظیفه را بخود گرفته است ولابی‌گرها در پرتو قوانین کشورها بعد از گرفتن اجازه، دفاتر شانرا تاسیس می‌کنند و عموماً توسط گروه‌های ذی نفوذ به کار گرفته می‌شوند تا از منافع آنها دفاع نمایند. لابی‌گران فرادست، کسانی

از حامیان مالی سازمانهای محیط زیست اند و به آنها کمک مالی می‌کنند. لابی‌های محیط زیستی عموماً با بسیج مردمی تلاش می‌کنند که به تاثیرگذاری پردازند. در مقابل لابی‌های طوفدار محیط زیست، اکثراً لابی‌های انرژی و منابع طبیعی (نفت و گاز، برق و معدن) قرار می‌گیرند. لابی انرژی و منابع طبیعی از مهم‌ترین لابی‌های ایالات متحده اند، که در سطح ملی و بین‌المللی تاثیرگذاری می‌کنند و گاهی حتی از مسایل اقتصادی فراتر رفته و در مسایل امنیتی تحاور می‌کنند، آسیای میانه، آمریکای لاتین، چین و روسیه به تاثیرگذاری می‌پردازند. به خاطر عملکرد لابی‌های صنایع است که

امروزه گاهی به طرف لابی‌گری به دید منفی دیده می‌شود، زیرا عده‌ای بر این نظر اند که لابی‌گری دموکراسی را به طرف پلیتکراسی می‌برد. به عبارت دیگر لابی‌های اقتصادی با مصارف زیاد پول نه تنها بر نمایندگان مجالس و سیاستمداران تاثیر می‌گذارند، بلکه حتی افکار عمومی را نیز به وسیله شبکه‌های عظیم رسانه‌ای شان تحت تاثیر و سمت دهی مطابق منافع شان قرار می‌دهند و به این صورت در نهایت منافع و خواست اقلیت را برابر اکثریت تطبیق می‌کنند. لابی‌های قومی- مذهبی، در ردیف تک موضوع‌ها





استفاده از رسانه‌های جمعی از جمله چاپ مقالات، تبلیغات، ارسال پست الکترونیکی و غیره و به طور کلی از طریق تغییر افکار عمومی، قوه قانونگذاری یا نهادهای دیگر را به شکل غیرمستقیم تحت تاثیر قرار دهد. اما لابی‌گری به معنای خاص همان است که در اتاق‌ها و سالن‌های سریسته و به شکل مستقیم در تماس با سیاست‌گذاران و به ویژه قانونگذاران صورت می‌گیرد و هدف، همان‌گونه که گفته شد، جلب نظر مساعد تک‌تک سیاست‌گذاران یا احزاب و فراکسیون‌های پارلمانی نسبت به طرح، لایحه و به طور کلی تصمیماتی است که در نهایت ممکن است فقط به نفع حامیان، یا کل جامعه یانهادها و جوامع محلی باشد.

بدیهی است آنچه در این نوع لابی‌گری اهمیت حیاتی دارد، اعتماد دو جانبه میان لابی‌گر و سیاست‌گذار یا شهرت شخصی لابی‌گر، یا گاهی هر دو طرف است. اصول ناظر بر لابی‌گری

به طور کلی مباحث مربوط به اصول ناظر بر لابی‌گری را می‌توان ذیلاً عنوان‌های زیر مورد بحث قرار داد:

**الف - لابی‌گری و خیر همگانی**

از آنجا که هدف لابی‌گری اعمال نفوذ بر تصمیم‌گیری‌های عمومی است، لابی‌گران باید بدانند که مسوولیت‌های شان متفاوت با مسوولیت‌های حامی یا مدافع در یک منازعه شخصی میان دو مخالف سیاسی یا دو طرف دعوا در رسیدگی‌های قضایی است. به عبارت دیگر لابی‌گری بنا به ماهیت خود، برای تاثیرگذاری بر کسانی انجام می‌گیرد که تصمیمات

اند که علمیت، تجربه، مهارت، توان ایجاد روابط، اعتماد، توانایی مدیریت و مهم تر از همه آگاهی از روند قانون‌گذاری، سیاست و قدرت در همه سطوح را داشته باشدند.

لابی و لابی‌گری خصوصاً در ایالات متحده آمریکا به بخشی از روند قانون‌گذاری تبدیل شده است. قانون‌گذاران برای قانون‌گذاری نیازمند آگاهی از دیدگاه و موضع گیری گروه‌های مختلف در قبال مسائل جاری اند و این آگاهی را ای‌گران می‌توانند برای آنها تهیه کنند، از همین رو و به خاطر نفوذ و تاثیر آنها در روند قانون‌گذاری به نام "خانه سوم قانون‌گذاری" در آمریکا شهرت یافته اند. لابی‌ها در حال حاضر آنقدر نفوذ و تاثیرگذاری کسب کرده اند که می‌توانند نقش اساسی را در انتخابات کشور ها و سمت و سودهی سیاست خارجی آنها داشته و با تشکیل ایتلاف‌ها تا حتی سرنوشت بعضی کشورها را مطابق منافع شان رقم بزنند. نمونه‌ای از اوج لابی‌گری، در اواخر سال 2015م، در رابطه به توافق هستوی ایران و جهان در بین موافقان و مخالفان توافق در ایالات متحده بود. مخالفان تحت قیادت کمیته روابط عمومی آمریکا- اسرائیل (AIPAC) در مقابل موافقان تحت قیادت رییس جمهور برحال ایالات متحده قرار گرفتند و در نهایت حتی اویاما خود ناگزیر شد تا به لابی‌گری پرداخته و در نتیجه رای اکثریت نمایندگان را به نفع موضع اش تغییر دهد.

أنواع لابی‌گری لابی‌گری به دو شکل صورت می‌گیرد: لابی‌گری خارجی که در آن سعی می‌شود تا با



یکدیگر دارند، خودداری کند. به عبارت دیگر در انجام حرفه خویش از بروز تعارض منافع در نمایندگی و دفاع از مواضع گوناگون جلوگیری کند.

ه- لابی‌گران و رسانه‌های ارتباطی دموکراسی ایجاد می‌کند که سیاست‌گذاران، رسانه‌های ارتباطی و افکار عمومی واقعاً بدانند که چه کسانی از چه خط مشی حمایت می‌کنند. لابی‌گران ممکن است از رسانه‌های عمومی برای تاثیر بر سیاست‌گذاران و افکار عمومی استفاده کنند، اما در این کار باید از اظهارات خلاف واقع پرهیز کنند و راجع به اشخاص و گروه‌های واقعی ذینفع دروغ نگویند، هر چند لزومی هم به افشاء هویت آنها وجود ندارد. این مسائل از مهم‌ترین موضوعاتی است که در بحث‌های مربوط به لابی‌گری به صورت مستقیم یا غیرمستقیم مورد توجه قرار می‌گیرد.

ماخذ:

1. لابی و لابی‌گر در آمریکا/ بهزاد احمدی لفورکی
2. لابی یهود و سیاست خارجی آمریکا در خاورمیانه بزرگ/ جمیل آزاد
3. برنامه تلویزیونی میزگرد پرگار/ بی‌سی، با موضوع لایسم در سیاست
4. سایت خبری مشرق، موضوع لابی‌های مجلس نماینده گان.
5. <http://www.aipac.org>

و نظارت‌شان پیامدهای سیاسی فراوانی به دنبال دارد. این رو لابی‌گران باید در استدلال‌های شان در مخالفت یا موافقت با تصمیمی، همواره پیامدهای مواضع شان را برای خیر و رفاه جامعه بسنجند و سیاست‌گذاران و کارفرمایان خود را از آثار اجتماعی، اقتصادی و سیاسی اهداف و نظرات مورد تعقیب، آگاه کنند.

ب- رابطه لابی‌گر و ذی نفع مرحله اول فرآیند لابی‌گری گفت‌وگو و مذاکره میان اشخاص و گروه‌های ذینفع و لابی‌گر بالقوه است، اشخاص و گروه‌های ذینفع نیز باید برای پیشبرد اهداف خود از مراجعه به لابی‌گران بدسابقه و دارای سوء‌شهرت بپرهیزنند.

ج- رابطه لابی‌گران و سیاست‌گذاران گفت‌وگوی لابی‌گر و سیاست‌گذاران مرحله بسیار حساسی در لابی‌گری است. لابی‌گر باید بتواند از قابلیت‌های خود برای اقناع سیاست‌گذاران استفاده کند. لابی‌گر درستکار و مطلع سعی می‌کند با واقعی ذینفع در موضوع (کارفرما)، اطلاعات صحیحی راجع به اصل موضوع و تبعات مثبت و منفی آن در اختیار سیاست‌گذاران قرار دهد.

د. دوری از تعارض منافع گفته شد که لابی‌گر علاوه بر تعهد در برابر کشور، در مقابل کارفرما یا ذینفع نیز متعهد است. این تعهدات علاوه بر تعهد در برابر وجود، ایجاد می‌کند که لابی‌گر از پذیرش همزمان تعهد در مقابل اشخاص و گروه‌های ذینفع گوناگون که منافع ناسازگاری با



## د گوتو د مشهودو علامو خیرنه او مطالعه

پوستکي په مخ د گوتې د نښۍ تشخيص ګران او زیاتو توضیحاتو ته اړیسا لري.

۲ - د مجني عليه او متضرر د لباس او زیر جامي په منځ ددي آثارو تشخيص هم ګران دي .

۳ - د کاغذ او بیلوا مراسلاتو په مخ د گوتې د نښو

تشخيص دير آسان دي او په هغه صورت کې چې مشهود نوي، کولای شو په آسانی سره یې سرګنه کړو .

۴ - د اثاثي ، موبيل ، زیبری تختي ، څمکې او دیوار په مخ ددي آثارو تشخيص هم تر یوی کچې پورې

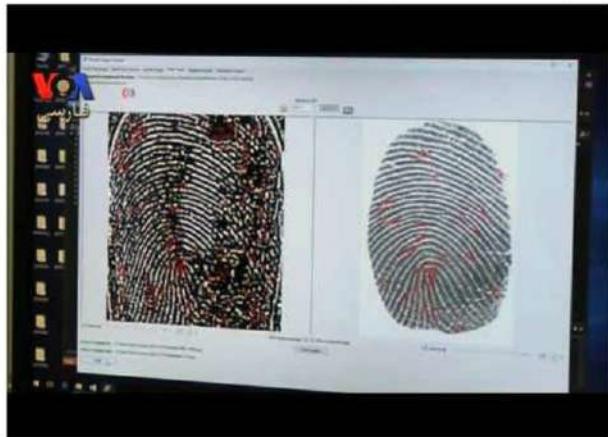
ګران دي ، لakin که چيری هغه ئای چې اثر پکې باقى پاتې وي، صاف او صیقلې وي، کولای شو په بشپړ توګه ترى استفاده وکړو او په تیره بیا (هانس ګروس) توصیه کوي چې د میز خنایي لاندې برخی ته پاملنې وشي څکه اکثرآ په هغې برخې کې وينه او نه لیدونکې نښۍ موندل کېږي اوکه چېږي مجرمين دی آثارو د پاکولو په لته کې شې، ددې برخې پاکول یې

له هرڅه لومړي باید په بشپړ توګه، په پوره پاملنې سره د گوتونښې یا داغونه يوله بله سره بیلې کړو دا معلومه او وټاکو چې آیا نوموري داغونه د وينې داغونه دی یابل خه، که چېږي د وينې داغونه وي، انساني وينه ده یا حيواني . که چېږي انساني وينه وي، کوم نوع

وينه ده ، دېزې وينه دی یا بله وينه اوکه داغ دی دلوکي مادې دي . د گوتې د کربنو په برخه کې دهغه قایدو سره چې ورسته به یې یادونه وکړو ، باید پوه شو چې د اکوم لاس کومې ګوتې پورې اړه لري. کربنې یا مشهودې

نښې معمولاً په لاندې یوکې لیدل کیدای شي.

۱ - د مجني عليه له بدنه پاتې دانښې چې تشخيص یې دير ګران دي ، غالباً د ژامو ، دخولي په شا او خوا او غاړه کې لیدل کېږي ، په عنف سره دعفت په منافي عمل کې چې دی قتل سره یوڅای هم وي د وينو علامې د قاتل د بدنه ګریو اود لینګو په مخکنې یا وروستې برخه کې لیدل کیدای شي ، بدنه د





اشر منخته راغلی دی یا اساساً د جرم د کشف لامل له منځه وړی او یا اړوند منسوبين د جبران نه منونکو ستونزو سره لاس او ګریوان کوي. له همدي امله ده چې علمي پوليس اکثراً پورته ذکر شوی کنچکاو او لاس وهونکی کسان د جرم شريکان بولی او د تعقیب او تحقیق وړی ګهني په دی برخه کې باید داله ياده و نه باسو چې مشهودې نښې که دی حمل کيدو وړ شيانو مخ وي باید د معانيې څای ته یووپل شې او که د نه حمل کیدونکو شيانو لکه دروازې ، کړکۍ، صندوق او نورشيانو په مخ وي، د مخصوصو دور بینونو په واسطه د نښو عکس واخیستل شې .

د ګوتودنه لیدل کیدونکو نښو د څرګندوي ترتیب په لاندی دول دي:

که چيری د لاس ورغوی یا ډګټۍ د صيقلى سطحه یا شيانو په مخ تکيه وکړي له خانه غیر مرې ی آثار پرېږدي چې په علمي وسائلو سره یې ظهور او څرګندونه امكان لري، خکه د ټول بدنه سطح يعني له مساماتو او کوچنيو سرويو او خاليګاواو څخه یوبسل شوی دی چې لبر او دير دهوا د تودخى درجی برښت خوله له پوستکي څخه اوئي او دهغى اشد هغوا جسامو په سطحه کې چې دهغوي سره ولکيري، پاتي کيري . داخوله چې د لاس او ګوتونه نقشونه نقلوي په خپل وار سره تبعير کيري او پاتي شونی یې چې د مالګۍ او واژگۍ څخه جوره ده په غیر مرې او نه لیدونکي توګه باقى پاتي کيري چې د څرګدیدو وړ ده.

له نظره لویوري او تري هیريري.

۵- د ښېښې ، ګيلاس ، بوتل یا چينې په مخ د ګوتونښې په بشپړه توګه لیدل کيري. په وینو یا خولو یا بل هر شې باندی د لاس د کړیدو په پایله کې به په څرګنده توګه ولیدل شې په توله کې د ګوتونښې به په هغه صورت کې دلوستول او مطالعې وړ وي چې صاف او صيقلى څای او شيانو سره لګيدلې وي، پدي اساس د جرم د پېښو په څای کې د صيقلى شيانو په مخ د ګوتونښې هم وجود لري ، لakin د هغوي پيدا کول او استفاده د جرم څایته د متخصيصينو له نوتلو او تشخيص پوری اوه لري، کومه مهمه برخه چې د توضیح او یادونې وړ ده، داده چې معمولاً د ګوتونښې تولې یا یې یوه برخه چې په وینو یا نورو شيانو باندی ډګټو د کړیدو له امله صيقلى شيان په مخ باقى پاتي کيري دير لړ دوام کوي او ډير ژر د منځه تلو او محوه کيدو قابلیت لري، له دی کبله په تیره بیا د متخصيصينو او اهل خبره وو لخوا توصیه شوی ده چې د هغوله نوتلونه وړاندی په هیڅ شان سره نه بشائي په چې یو خوک له بهر څخه یا مامورین د پوليسو له اطلاع پرته د جرم د پېښيدو څای ته نوخوي د اثنائي یا مجني عليه شخص یه وضعیت کې ډير لنډ بدلون را منځ ته کړي، خکه ډير دا سې پېښ شوی دی چې ديو ډير کوچني خیز لکه د اورلګيت د لپکې یا د سکرتو د پاتي شونو یا دوینې یوه داغ له منځه وړل یا څای په چې کول ډې یا جرم د پېښيدو په څای کې د بى تجربو منسوبينو د کنچکاوی او لاس وهنې په



## أحكام وسائل قربانی

لمری خارن حبیب الله

وسمهای خود می آید و قبل از ریختن خون قربانی بزمین به مقام رضا و مقبولیت الله تعالی می رسد پس ای بندگان الله! با آرامش خاطر و مسرت تمام قربانی کنید (روایت ابن ماجه حدیث شماره 3126). درین حدیث رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هیچ چیزی را در پیشگاه الله تعالی بھترو محبوب تراز قربانی کردن در روزهای عید قربان ندانستند.

اگر بالای کسیکه قربانی واجب نیست و آن شخص قربانی کند پس شواب قربانی را خواهد یافت و برای هر کسیکه زکات فرض است صدقه فطرهم نیز بالای آن واجب است. وبالای کسیکه صدقه فطرواجب است پس قربانی هم بالای آن واجب است، بهتر است که قربانی در روز دهم ذوالحجه انجام شود و اگر نشد پس در روزهای یازدهم ودوازدهم ذوالحجه نیز جائز است که قربانی کند. و قربانی کننده میتواند از طرف خود و خانواده اش قربانی کند و می تواند هر کس را از زندگان یا مردگان که بخواهد در پاداش قربانی خود شریک گردد فقط در هنگام ذبح بگوید: بارالها! این از جانب من و خانواده من است، این را از من بپذیر و برای تک تک اموات قربانی جداگانه ای لازم نیست و انجام دادن قربانی به

از آنجایی که قربانی یکی از شعائر بزرگ اسلام است و عمل کردن به آن پیروی از سنت پدرمان و پدرهای انبیاء کرام (ابراهیم علیه السلام) بوده و بجا آوردن فرمان پروردگار می باشد و در این عمل خیر و برکت بسیار وجود دارد زیرا در روز عید قربان ریختاندن خون قربانی یک عبادت بزرگ به شمار میرود و یک وسیله تقرب جستن به خالق جهان است.

خداؤند متعال می فرماید: (فصل لریک و انحر) (سوره ی کوثر آیه 2). ترجمه: پس برای پروردگارت نماز گزار و قربانی کن!.

در مورد فضیلت قربانی الله تبارک و تعالی چنین فرموده است: لَن يَنَالَ اللَّهُ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاءُهَا وَلِكِن يَنَالُهُ التَّقْوَىٰ مِنْكُمْ (سورة حج آیه 37).

ترجمه: هرگز نمی رسد به الله تعالی گوشت آنها (قربانی) و نه خون آنها، ولی آنچه به الله تعالی میرسد پرهیزگاری شما است (تفسیر معارف صفحه 302).

و همچنان از عایشه صدیقه (رضی الله عنها) روایت است که رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) فرمودند: در روز دهم ذوالحجه یعنی روز عید قربان هیچ عمل فرزند آدم نزد الله تعالی محبوب تراز قربانی کردن نیست، و جانور قربانی در روز قیامت باشخها، موها





یضح فلا یقرین مصلاتنا (رواه أحمد و ابن ماجه)  
«کسی که توان آن را داشته ولی قربانی نکند نزدیک  
مصلالا (مسجد) مانشود.»

به قول چنین علماء این دو روایت به وجوبیت قربانی  
دلالت میکند.

ب- جمهور علما بر این عقیده اند که قربانی سنت  
موکده است، امام شافعی، مالک و امام احمد بن حنبل  
به این دلایل استدلال میکنند:

1- از جابر رضی الله عنہ روایت است که می گوید: نماز  
عید قربان را همراه رسول الله صلی الله علیه وسلم ادا  
نمودیم پس وقتیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم از  
نماز فارغ شد دو گوسفند را آورد و ذبح کرد پس گفت  
بس الله والله اکبر اللهم هذاعني وعمن لم يضح من  
أمتی (ای بار پروردگارا! این از جانب من و از جانب امت  
من است که قربانی نکرده اند) (روایت احمد و ابو داود  
والترمذی).

ازین حدیث معلوم میشود که قربانی واجب نیست  
 فقط سنت مؤکده است.

2- حدیثی که همه بجز بخاری آن را روایت کرده اند  
رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: من أراد منکم  
آن یضحی فلا یأخذ من شعره وأظافره (روایت مسلم  
حدیث شماره 3656).

(کسیکه از شما قصد وارداده قربانی کردن دارد باید که  
چیزی ازموی و ناخنهاش را نگیرد).

ازین حدیث هم عدم وجودیت قربانی واضح میشود.  
شیخ ابن عثیمین رحمه الله پس از ذکر استدلال های  
دو طرف و شنیدن دلایل هریکی آنها میگوید که:  
جانب احتیاط آن است که هر کس توان قربانی کردن  
را دارد پس به آن بی توجهی نماید زیرا شخص

جای کسی که فوت کرده است کار نیک و پسندیده  
ای می باشد و یکی از انواع صدقه از جانب مردگان  
بشمار می آید.

یک گوسفند می تواند از جانب یک نفر و همسر  
و خانواده ی او کفایت نماید بر اساس حدیث ابوایوب  
رضی الله عنہ که فرموده اند: کان الرجل في عهد رسول  
الله صلی الله علیه وسلم یضحی بالشاة عنہ وعن أهل  
بیته فیاًکلون ویطعمون (رواه ابن ماجه والترمذی).  
(در زمان رسول الله صلی الله علیه وسلم هر مردی  
گوسفندی را از طرف خود و خانواده اش قربانی نموده  
هم خود می خوردند و هم به دیگران طعام می دادند).  
حکم قربانی: علماء در مورد حکم قربانی اختلاف نظر  
دارند:

الف: اوزاعی، ابوحنیفه و یکی از روایت های امام  
احمد که شیخ الاسلام ابن تیمیه آن را پذیرفته است  
و همچنان ظاهر مذهب امام مالک بر این میباشد که  
قربانی واجب است و به دلایل زیر استدلال می کنند:  
1- خداوند متعال فرمود است: فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحِرْ (سوره  
کوثر آیه 2).

ترجمه: پس برای پروردگاری نماز گزار و قربانی کن  
و این امریان گر و جوب برای قربانی است.

2- حدیث جنبد رضی الله عنہ که در صحیحین و  
سایر منابع آمده است: پیامبر صلی الله علیه وسلم  
فرموده اند: کسی که قربانیش را قبل از نماز عید قربان  
ذبح کند باید که بجاشیش پس قربانی دیگری ذبح کند  
و کسی که ذبح ننموده، باید که به نام خداوند ذبح  
نماید.» (صحیح مسلم حدیث شماره 3621).

3- أبوهریره (رضی الله عنہ) روایت میکند که رسول  
خدا صلی الله علیه وسلم فرمودند: من وجد سعة فلم



خميدگي و لنگي آن پيدا باشد، لاغري که چاق و فربه نگردد) (روایت ابو داود ونسائي).

عيب هاي خفيف تري نيز هستند که باعث عدم صحت قرباني نمي شودولي ذبح چنين حيواني کراهيت دارد مانند: شکافته گوش يا شکسته شاخ و ... قرباني برای نزديك گشتن به خداوند بوده و خداوند پاک و نيكوست و جز پاک و نيكو را نمي پذيرد. آگر شخصي حيواني را به نيت قرباني خريد و آن حيوان بعداً معیوب شد پس آگر ثروتمند است باید حيوان ديگري را به قرباني بخرد و آگرفقيراست پس همان

حيوان را قرباني کند، شخص

قرباني کننده ميتواند از گوشت

قرباني هم خود بخورد و هم

به همسایه، خویشاوندان

و ديگران مقداری آنرا صدقه

بدهد.

آگر بالاي کسی قرباني واجب

نبود ولی آن شخص حيواني

را به نيت قرباني خريد پس

بالايش قرباني واجب ميشود.

وقتي قرباني مشخص شد، فروش يا بخشیدن آن به کسی ديگر جاييز نمي باشد مگر آنکه آن را با يكي بهتر جايگزين نماید.

قرباني باید در وقت معین آن ذبح شود که همان پس از نماز عيد و خطبه می باشد، نه قبل از ادائی نماز عيد مطابق آنچه رسول الله صلی الله عليه وسلم فرموده است: (آخرجه البخاري اند: { من کان ذبح قبل الصلاة فليعد } (آخرجه البخاري و مسلم).

«کسی که قبل از نماز عيد ذبح نماید پس باید بعد از

قرباني کنده باريختاندن خون قرباني در روز عيد قربان از اجره پاداش زيادي برخوردار ميشود.

کدام حيوانات برای قرباني کردن جائز است؟  
حيوانات مانند: گوسفند، شتر، بز، گاو و گاويميش برای قرباني کردن جائز است و عمر گوسفند قرباني باید از يك سال كمتر باشد و اگربره شش ماهه جهه آن برابر گوسفند يك ساله باشد قرباني کردن آن جائز است، و گاو و گاويميش از دو ساله كمتر باید باشد و شتر باید پنج ساله پوره باشد، گوسفند و بز را تنها يك نفر ميتواند قرباني کند اما در گاو، گاويميش و شتر از يك نفر تا هفت

نفر ميتوانند اشتراك کنند به  
شرط يكه قصد و نيت همگي  
باید قرباني کردن باشد نه  
 فقط خوردن گوشت.

حيواناتي که داراي عيب  
باشنند قرباني آنها جائز نیست  
يعني هر حيواني که لنگ باشد  
طور يكه باسه دست و پاي  
راه بروم و یا کريما کوروبيا يك  
چشم داشته باشد و یا فاقد است

بزرگ گوش آن و یا دام یا شاخ آن از بين رفته باشد همچنان  
حيوانات يكه دندانهای شان از يخ کنده شده باشد پس  
قرباني کردن چنين حيوانات جائز نیست، به هر صورت  
حيوان قرباني باید از هر عيب و نقص صحت و سالم  
باشند، در رابطه به سالم و بي عيب بودن حيوان قرباني  
پامبر صلی الله عليه وسلم فرموده است: (چهار دسته  
حيوان است که قرباني کردن آنها جاييز نمي باشند:  
حيوان کور (يک چشم) که کوري آن آشكار باشد،  
يسماري که يماريش معلوم باشد، داراي پاي لنگ که





سهم خود چیزی به او می دادیم (نه به عنوان اجرت) (متفق علیه).

کسیکه قصد قربانی کردن دارد بر او لازم است که از گرفتن ناخن و موها هنگام ورود به اول ذی الحجه تا زمانی که قربانیش را ذبح می کند یعنی به مدت ده روز بپرهیزد بدلیل این حدیث پیامبر صلی الله عليه وسلم: از ام سلمه رضی الله عنها روایت است که پیامبر صلی الله عليه وسلم فرمودند: کسیکه اراده قربانی کردن داشته باشد پس وقتیکه ماه ذی الحجه آغاز شود، باید که چیزی از موی و ناخنهاش رانگیرد، تا اینکه قربانی کند (روایت مسلم حدیث شماره 1977).

اما در این مدت (درده روز اول ماه ذی الحجه) زن یا مرد قربانی کننده می توانند سر خود را بشویند و پیامبر صلی الله عليه وسلم تنها از کوتاه نمودن آن هانهی فرموده اند و حکمت نهی کوتاه نمودن مو و ناخن برای فرد قربانی کننده آن است که او شبیه فرد مُحرم در برخی اعمال و قربانی می باشد و برای تقرب و نزدیکی به خداوند قربانی را ذبح میکنند و برخی احکام فرد مُحرم شامل او نیز می شود.

برخی زنان برادر یا پسرشان را وکالت قربانی خویش می دهند تا بتوانند در خلال دهه ی مبارک ذی الحجه موي خویش را کوتاه کنند، و این کار درست نیست چراکه حکم نهی به فرد قربانی کننده برمی گردد، چه وکالت بدهد و چه خودش قربانی نماید اما حکم مذکور متوجه فرد وکیل نبوده و تنها مختص کسی است که قربانی میکند و همچنان این نهی شامل خانواده قربانی کننده نمیباشد مگراینکه اعضای خانواده در مال قربانی شریک باشند.

نمایعید حیوانی دیگری را قربانی نماید.

مستحب است کسی که قربانی می کند در صورت امکان اولین کسی باشد که از گوشت قربانی خود می خورد، به دلیل این حدیث (عن أبي هريرة عن النبي صلی الله عليه وسلم قال "إذا ضحى أحدكم فليأكل من أضحيته" (رواہ أحمد ورجاله رجال الصحیح (5990) (وقتیکه قربانی کرد یکی از شما پس باید از قربانی خود بخورد).

همچنان حدیث بریده رضی الله عنه نیز شاهد بر این می باشد که: پیامبر صلی الله عليه وسلم روز عید فطر بیرون نمی رفت (به نماز) تا چیزی نمی خورد، و روز عید قربان تا ذبح نمی نمود چیزی نمی خورد (مشکاة المصابیح حدیث شماره 452).

بهتر است که قربانی کننده به دست خود آن را ذبح نماید، اگر هم چنین نکند، مستحب است که موقع ذبح در آنجا حاضر باشد.

مستحب است تقسیم گوشت به سه بخش باشد: یک بخش برای خود و فامیلش، یکی برای هدیه، یک سوم برای صدقه، علماء همگی متفق القول هستند که هیچ بخشی از گوشت، یا پوست آن را نمی توان فروخت به دلیل این حدیث که پیامبر صلی الله عليه وسلم فرموده اند: أمن باع جلد أضحية فلا أضحية له (حسنہ فی صحیح الجامع 6118). (کسیکه جلد مال قربانی خود را بفروشد پس قربانیش درست نیست). و قربانی کننده نباید از پوست و گوشت قربانی برای ذبح کننده (قصاب) به عنوان اجرت ذبح بدهد زیرا حضرت علی رضی الله عنه میگوید که رسول الله صلی الله علیه وسلم مرا به ذبح یک شتر قربانی امر نمودند و اینکه چیزی از آن را به قصاب ندهم و می فرماید که از



# سلاح نشانزنی سنپر (M-24)

معنی برآمدگی است.  
وظیفه سد و رخ: سد و رخ سه  
وظیفه دارد:  
۱ - مرمی را حرکت دورانی میدهد.  
۲ - منزل انداخت را زیاد میکند.  
۳ - مرمی را درست به هدف  
اصابت میدهد.  
۴ - مرمی را از ملاقو خوردن نجات  
میدهد.

- منزل مؤثر سلاح (M-24) -

(1000) متر است.

- منزل مؤثر

ساخونی

سلاح (M-24)

(1500) ، ) متر

است.

- منزل اعظمی سلاح (M

(3650)، (24) متر است.

- سرعت مرمی سلاح (M-24) در

فی ثانیه (920) متر است.

- قابلیت شارژور سلاح (M-24)

2 - سنپر: نام انگلیسی آن است.

۳ - نشان زنی: مسلک آن است.

معلومات درمورد سلاح (M-24)

(M-24)، (1.5) یک طول سلاح

متر و پنج سانتی متر میباشد.

- وزن با شارژور و دوربین

(7.3) هفت

**تعریف:**

سلاح (M-24) یک سلاح منفرد

حمایوی نشانزنی بوده که برای

قوای متمرکز دشمن،

نقطه کشفی دشمن

و سر قطار دشمن

به کار برده

میشود.

**تاریخچه**

**سلاح (M-24):**

یک سلاح امریکایی بوده

که در سال ۱۹۸۶ شروع بکار و

در سال ۱۹۸۸ تکمیل شده و به

اردوی امریکا تحویل داده شد و

یک سلاح موفق بوده که چندین

ملکت از این سلاح استفاده

مینمایند. این سلاح در کمپنی

ریمنگان (Remingan) ساخته

شده است.

**این سلاح به سه نام یاد میشود:**

- (M-24): مدل آن است.



عشاریه سه

کیلوگرام میباشد.

- بدون شارژور و دوربین، (5.4)

پنج عشاریه چهار کیلو گرام

میباشد.

- قطر میل (7.62) هفت عشاریه

شصت و دو ملی متر میباشد.

- دارای پنج سد و رخ میباشد که

سد به معنی فروفتگی و رخ به



- سلاح (24-M) از هشت پر زه ساخته شده است.
- 1- دروبین : دوربین سلاح (24-M) در کمپنی لیپولد ساخته شده است دوربین (24-M) سه برابر چشم هدف را نزدیک میسازد توسط دوربین ما میتوانیم ملیم دوربین تخمین مسافه کنیم اگرما دشمن را در دو الی سه ملیم بینیم تقسیم یکصد و هفتاد و ضرب هزار کنیم هر آنچه حاصل میماند مسافه بین ما و دشمن میباشد. یک قدم متوسط عبارت از یکصد و هفتاد سانتی متر میباشد.
- 2- گیت-3 ماشه-4 میل-5 قنداق
- 6- شارژور-7 حامل قپاچ-8 پایه معاینه سلاح (24-M) در صورت عدم موجودیت مرمی در خوابگاه:
- 1- میل سلاح تانرا به جناح مصون نگهدارید قید سلاح باید در حال امنیت باشد هنگامیکه سلاح را قید مینمایید تا وقتیکه سلاح (تک) ننماید سلاح تان قید نگردیده است.
- 2- هنگام کشیدن شارژور دکمه قید را فشار داده و شارژور سلاح را به طرف پایین بکشید.
- 3- قید قپاچ را باز نموده گیت سلاح (700) متری به نظر میرسد.
- سلاح (24-M) از دو نوع مواد ساخته شده است.
- 1- آهن یا فولاد
- 2- فایبر یا پلاستیک از بست ناسوز میباشد.
- خواص تکنیکی سلاح (24-M): در هر نوع آب و هوای جوی، قابل استفاده میباشد در وقت اجرای اندخت نشانزنی هرنشانزن باید چهار اساسات نشانزنی را بالای خود تطبیق نموده و بعد از دو الی سه مرمی اندخت، سلاح خویش را باید صفر سازی نماید. نشانزن ماهر شخصی است که با هر فیر مرمی خود، یک نفر دشمن را از بین ببرد. اگر نشانزن ماهر در وقت محاربه دریک نقطه بلند طوری جابجا شود که ساحه مکمل دشمن زیرترصد خویش داشته باشد و اثرا دیده بتواند تمامی نقاط بارز دشمن را به طور مطمئن از بین برده میتواند و همچنان در داخل شهرها سلاح سوخت تا (3) متر ضخامت (24-M) قابل استفاده میباشد و زمانیکه دشمن، مردم ملکی را گروگان گرفته باشد و یا اگر دشمن در یک ساختمان (تعمیر) جابجا شده باشد قابل استفاده میباشد . آن (5) مرمی میباشد.
- قابلیت شارژور سیار آن (15) مرمی میباشد.
- سلاح (24-M) دارای (5) نوع مرمی میباشد.
- 1 - مرمی عادی برای هدف قرار دادن افراد دشمن استفاده میگردد.
- 2 - مرمی ضد زرهی برای هدف زرهی دشمن استعمال میگردد.
- 3 - مرمی رسام برای شناسایی هدف، عیار سازی جهت هدفی، زیگنال و هدف قرار دادن پرسونل دیزاین گردیده است مرمی رسام بامهای نی پوش و کاه خشک را زود حریق میسازد.
- دنباله آن شعله سرخ رنگ دارد که از مسافه (700) متری به نظر میرسد.
- 4 - مرمی آتشی برای از بین بردن مواد سوخت (تیل خاک، پترول) اهداف که زره خفیف داشته باشند تا مسافه (300) متر استعمال میگردد همچنان مرمی آتش زا را برای از بین بردن تانکر های فلزی مواد سوخت تا (3) متر ضخامت دار استفاده میگردد.
- 5 - مرمی آتش زا را رسام نیز دارد دنبال شعله سرخ دار که از طرف روز و شب قابل دید است از مسافه



از دوربین سلاح استفاده میکنیم  
دوربین سلاح (۳) (M-24).

کلیک دارد.

۱- کلیک (گوتک) دست راست به مقصد صفر سازی استفاده میشود. اگر مرمی به طرف راست هدف اصابت نمایید کلیک دست راست به طرف میل سلاح دور داده شده و اگر مرمی به طرف چپ هدف اصابت نمایید کلیک دست راست به طرف قنداق سلاح تا زمانی دور داده شود که مرمی به مرکز هدف اصابت نماید.

۲- کلیک وسطی دوربین به مقصد تعیین مسافه (اندازه گیری)، اگر مرمی سلاح

(M-24) به بالایی هدف اصابت نمایید تعیین مسافه را کم می نماییم و اگر مرمی به پایین هدف اصابت نمایید تعیین مسافه را زیاد نماییم.

۳- کلیک چپ بخاطر صاف کردن دوربین و نزدیک کردن هدف استفاده میشود.  
ماخذ:

- سایر کتب سلاح های مختلف

النوع

- انترنیت

میل سلاح را پاک می نماییم که صافی نخی از میل پاک براید  
۵- از تیل مخصوص نرم کننده در تمام پرزه جات آهنین سلاح استفاده نمایید.

انقطاع سلاح (M-24):

تعريف انقطاع: عبارت از بندش غیر ارادی سلاح که در اثنای

را به طرف عقب کش نمایید.

۴- خوابگاه و حامل قپاق را به

منظور بودن مرمی معاینه نمایید.

۵- فیر کنترولی را اجراء نمایید و سلاح تانرا قید نمایید.

حفظ و مراقبت سلاح (M-24):

۱- قبل از همه سلاح تانرا از عدم موجودیت مرمی در خوابگاه

معاینه نموده و سلاح باید قید و قپاق سلاح باید به طرف پیشو باشد بعد سلاح را توسط یک تکه خشک پاک نموده و تمام خاک، گرد و چربی سلاح را پاک نمایید.

۲- قسمت فوقانی سلاح توسط یک تکه پاک کاری شود و برای پاک کاری ماشه

و صندوق میکانیزمه از صافی نخی و برس مخصوص سلاح استفاده نمایید.

۳- به منظور پاک کاری قپاق سوزنک گیرنده آنرا از قپاق جدا نمایید بگذارید تا سوزنک انداخت کننده سوزنک گیرنده قپاق و حامل قپاق باز گردد بعد تمام کثافتی که در پرزه جات موجود است آنرا پاک نمایید.

۴- میل سلاح را با صافی نخی و سیخ تطهیر پاک نمایید تا وقتیکه



انداخت رخ میدهد انقطاع گفته میشود وقتی که سلاح انقطاع می نماید در قدم اول سلاح خویش را قید نموده بعد شارژور را کشیده و گیت را به عقب اورده و خوابگاه را معاینه نموده پوچک یا مرمی که به داخل خوابگاه بوده آنرا توسط سیخ تطهیر کشیده و دوباره شارژور را پرنموده و به انداخت خود ادامه میدهیم.

صفرسازی سلاح (M-24):

در وقت صفر سازی سلاح (M-24)



# فشار بلند و تاثیرات سوء آن بالای مراکز

## حیاتی بدن

مهم را دارا میباشد:

- 1 - حجم خون - 2- دهانه قلبی
- 3- کامپلیانس سرتا سر وعائی - 4- مقاومت اوعیه محیطی.

فشار توسط عوامل ذیل کنترول میشود:

- 1- اسکیمیای دماغ
- 2- توسط اخذه های فشار که در شریان ثباتی داخلی وقوس ابهر و به اندازه کم در شرائین کلان صدر و عنق (sys-tem).

که توسط اخذه های کشش در جدار اوعیه و آخذه های کیمیاوی مانند مقدار اکسیجن و کاربن دای اکساید و آیون هایدروژن عمل میکند.

- 3 - اخذه های کشش در جدار اذین و شرائین ریه تان و اورده

چیست؟

فشار خون عبارت از قوه است که در برابر مقاومت جدار اوعیه خون را به جلو می راند.

واز نگاه فزیک قوه عامل بر سطح موثر. بصورت نورمال در کاهلان فشار 80/120 ملی متر سیماب و یا کمکی کمتر از آن نارمل قبول شده است.

فشار خون شخص کامل در in-terval 139/89 و 90 / 60 ملی متر سیماب در مرآکر معتبر صحی جهان ideal پذیرفته شده است. اگر فشار از حالت اول بالا برود بنام «Hypertension» و اگر از اندازه دوم (Hypotension) کمتر شود بنام (Hypotension) یاد میگردد.

فشار خون دارای چهار تعیین کننده است که هریک از ان رول

قبل از مهمه برای فهمیدن خوب موضوع لازم است که ساختار وظیفوی اوعیه (شریانی ووریدی) مختصرًا مرور نماییم. ساختار وظیفوی اوعیه:

اعیه خون به دو نوع است که یکی ان شریان که دارای قطر خورد و جدار سخت وضخیم نسبت به ورید دارد. و از سه طبقه ساخته شده که از داخل به خارج endothelial, intima, ad-ventitia بنام ياد میشود.

ودوهم ان ورید است که نسبت به شریان قطرکلان و دیوار نازک دارد. که هریک انها در جلوراندن خون وظیفه مشخص را دارا میباشد. چون شریان وورید سستم بسته دوران خون را احداث نموده اند دارای ساختار معین و فشار معین است. حالا باید بدانیم که فشار خون



- به شکل ناگهان مقاومت اوعیه سیستمیک بلند میرود با حفظ ثابت پاییدن کتله خون .  
- تخریب اندوتیلیل اوعیه که باعث (برهم خوردن وظیفه اندوتیلین ۱- و نایتریک اکساید) میشود .  
- نکروز فیبروزی شرائین در قسمت

از انها که به شکل عاجل (emergency or malignant) در نتیجه عدم کفایه تنظیم بنفسه‌ی فشار واقع میگردد  
(120/180) به یکی، دو و حتی چند ارگان را متضرر ساخته باشد.  
و دوم که به شکل فوری (urgent) به همان شیوه و پیمانه ظاهر

. اجوف .  
که انها را بنام اخذه های فشار پایین مینامند که خیلی ها در تنظیم فشار مهم‌اند .  
4- سیستم رینین انجیو تنزین  
5- ازاد شدن الدوستیرون  
حجرات اندوتیلیل سطح داخلی تمام سیستم قلبی و عایی را پوشانیده است که نسبت

تأثیرات بدی فشار بلند همه وظایف فوق مختل گردیده که اسیب رساندن فشار بلند از همین جا دامنگیر میشود .  
اگر سیستم تنظیم بنفسه‌ی فشار خون بر هم بخورد و فشار به طرف

#### Definition terminology

N	Normal	120-80	
1	Pre normal	120-139	80-89
2	Hypertensive stage -I	140-159	90-99
3	Hypertensive stage-II	= 160	?100
4	Hypertensive stage -III( crisis)	=180	?120

نموده ولی تا هنوز بدون اسیب مأوفه .  
رسیدن به اعضای حیاتی بدن به - جابجا شدن صفحات دموی و کلینیک مراجعه نموده است .  
فیرین در ساحه مصدوم اوعیه .

به هر صورت مصابیت اعضاً حیاتی بدن قرار ذیل میباشد:

N	organs	Percentage
1	One	83%
2	Two	14%
3	Multi organs (three)	3%

بلند (hypertensive crisis) است - در نتیجه از هم پاشیدن سیستم تنظیم بنفسه‌ی فشارخون .  
معمول اسیب رسانی به کونه دیل پیشرونده میگردد: که به دو شکل ظاهر میکند : اول



مراکزی که در قدم نخست اسیب می بینند خوار ذیل میباشد-

**Damage of organs**

N	Organs	Percentage
1	<b>Myocardial infarction</b>	<b>83%</b>
2	<b>Cerebral infarction</b>	<b>24,5%</b>
3	<b>Pulmonary edema</b>	<b>22,5%</b>
4	<b>Hypertensive encephalopathy</b>	<b>16,3%</b>

باعث متقارضی انرژی زیاد میشود.  
وارسوی دیگر عرضه اکسیجن  
وموادی غذای کم میشود که سبب  
عمده تخرب حجرات میوکارد  
میگردد.

روی این دو دلیل عضله قلبی به  
عدم کفایه معروف گردیده و تیره  
جلو تروجلو تر میرود.

ثالثا- تاثیرات سوء که بالای دماغ  
دارد هما نا تغیرات در اوعیه ان و  
کاستی در رساندن خون است و  
علت ستروک اسکیمیک گردیده  
که به شکل گذری و یا دائمی  
عمل میکند.

Stroke در یک قسمت دماغ  
نسبت تمامیت ساحوی اوعیه  
ماوفه که ناشی از rupture, leaka-  
narrowing , ge , narrowing  
میکند اعراض همان ناحیه دماغ در

شده به درجه اكمال میرسد و اوعیه  
الاستیسی خویش را از دست داده  
و جریان خون نظر به ضرورت  
محدود میشود.  
گاهی هم فشار بلند در اوعیه باعث  
ضعیفی شریان گردیده و قسمتی  
از قطر ان متوجه شده و انوریزم را  
تشکیل می دهد (معمولاً ابهر).

ثانیا- اسیبی که به قلب میرسد:  
الف- شرائین اکلیلی نمی توانند نظر  
به پتالوژی ذکر شده کاهش (قطر و  
قابلیت الاستیسیتی) خون کافی که  
حامل اکسیجن و مواد غذای است  
به عضله میوکار برساند.  
ب- عضله قلبی در برابر فشار بلند  
مجبرها کار زیادی را متحمل شود  
و تحت پوشش سستم معاوضوی  
ضخامت خویش را از دیدار نموده که

حالا می بینیم که مصابیت عضله  
قلبی به فیصدی زیاد از فشار بلند  
متضرر میشود و ثانیا دیگر اعضاء که  
به لوحه ذیل کلینیکی chest pain  
arrhythmia, headache, epistaxis , dyspnea , faintness or vertigo ,agitation ,altered mental status , paresthesia ,vomiting  
ظهور میکند.

فشار بلند بدون کنترول شدن که  
به هر شیوه ظاهر کند محصله ان  
تخربیات در اوعیه مراکز حیاتی  
میباشد.

اولا- وقتیکه شراین نازک به فشار  
بلند مواجه شود طبقه داخلی انها  
تخرب میگردد وقتیکه شحم بعد  
از صرف غذا داخل دوران خون گردد  
بالای محل تخریب شده تجمع  
نموده وبالآخره پتالوژی قبل ذکر



اویه شرائینی اعضای تناслی علت این معلول میشود که در سن  $>50$  برجسته تر میباشد.

همچنان در خانم ها فشار بلند نیز باعث بی میلی به هم بستر شدن و vaginal dryness, difficult achieving orgasm می شود که این همه وهمه از سبب پتالوژی فوقا ذکر شده وعایی system producti- ve میباشد.

فشار بلند در اعضای دیگر مانند استخوان ها نسبت اروای ناقص ان به osteoporosis مبتلا میسازد که باعث اطراف زیاد کلسمیم در ادرار (عدم کفایه کلیه) میباشد و این ویره زیادتر در خانم های مسن دیده میشود و نگران کننده است.

نتیجه-conclusion :

چون در جامعه ما و حتی به اصطلاح در جوامع پیشرفتی هم افراد به فشار بلند انقدر توجه نه نموده ولی تاکه اعراض ان شدید نشود و اکثر این خبر از فشار بلند میباشد.

از جانب دیگر چاغی، الکھول، تشوشات روحی و مصرف زیاد نمک ((4-6gm/24hour) در غذا فکتور های مساعد کننده برای فشار

است. همچنان فشار بلند معنده و تداوی ناشده باعث اسیب در چشم میگردد : mild cognitive impairment- بالاخره Retinopathy تغییرات در اویه dementia و وجود میاید. علاوه تا فشار بلند سبب علقه شدن خون نیز گردیده که میتوان قسمت اعظم از دماغ را نسبت بندش اویه کلان دماغ را مصاب سازد. رابعا - کلیه ها نیز از فشار بلند درمان نمی ماند :

فشار بلند یکی از اسباب معمول

عدم کفایه کلیه ها به شمار میروند . فشار بلند شرائین کلان و خورد- خورد کلیه (glomeruli) را مأوف ساخته و سبب میشود که عملیه فلتر کلیه را اسیب رساند و عامل اصلی ان-rosis اوعیه گلومیرول است که پتوچنیزس ان همانا تخریب طبقه اندوتیل شرائین است.

در اویه کلان که به کلیه منتهی میشود از سبب فشار بلند ممکن به انوریزم مبتلا شود که از سبب atherosclerosis, wall weakness ان میباشد. در صورت عدم کنترول ویره ممکن ویره جلوتر برود و باعث rupture انوریزم شود و که سبب خونریزی داخلی گردیده که این سبب عملده تهدید حیات

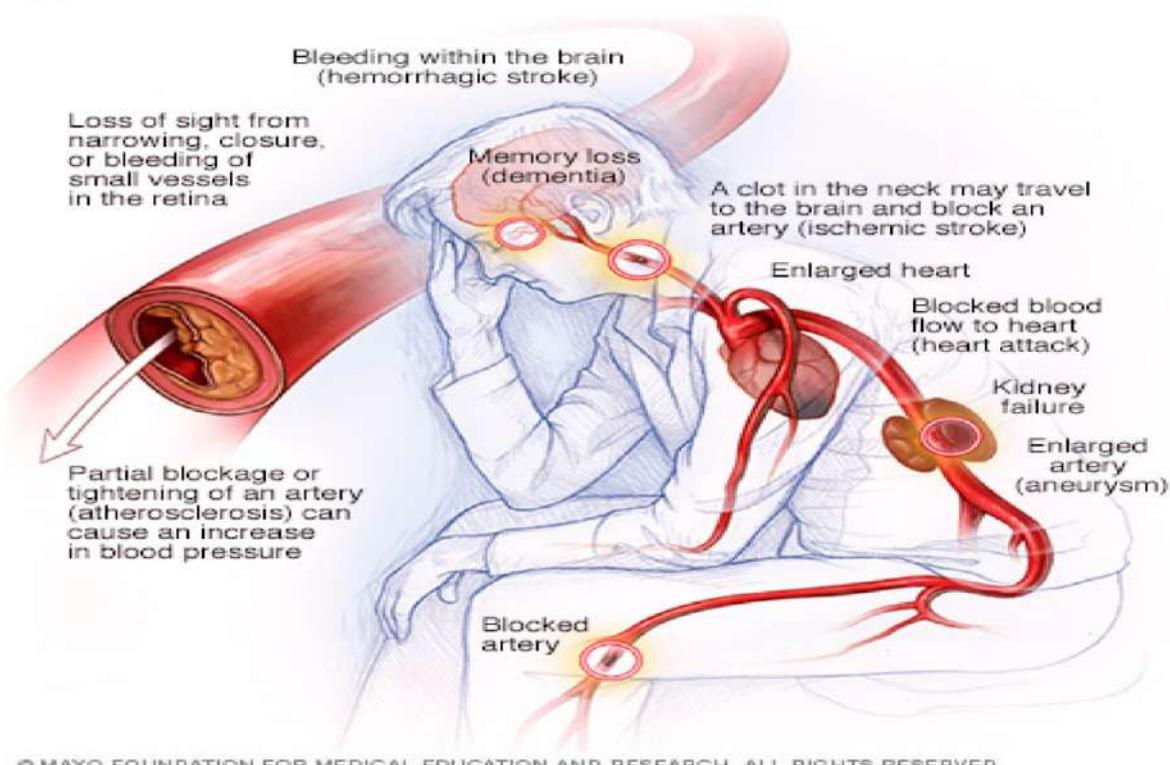
است. شده باعث اسیب در چشم میگردد :

نازک چشم باعث تخریب شبکیه گردیده که صورت جلورفتن پروسه میتوان سبب خونریزی در چشم شود که منتج به خرابی رویت و یا از دست دادن کامل ان میشود و مرض شکرمساعد کننده خوبی برای این پروسه است.

آگر اویه که تحت شبکیه است نظر به پتالوژی فشار بلند leakage پیدا کند مایع تحت شبکیه تجمع نموده و باعث خرابی رویت و در صورت وخامت این حالت مرضی ممکن اویه فبروتیک و در نهایت scar به وجود آید.

Optic nerve damage: عصب بصری هم از نسبت بندش جریان خون اسیب پذیر میشود که باعث مرگ حجرات عصب مذکور گردیده و سبب کوری تام میشود.

Sexual dysfunction: مریضان فشار بلند نمیتوانند که تداوم ضروری انتعاذه را داشته باشد (erectile dysfunction). زیرا همانا



© MAYO FOUNDATION FOR MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH. ALL RIGHTS RESERVED.

نمایند و در صورت تغیرات زیاد به دوکتور معالج خود مشوره نماید. هدف از این نوشته ناچیز فقط بلند بردن Surveillance مصابین فشار

بلند است.

#### Reference

Harrison's internal medicine text book

Practical cardiology

Meds cap.com Guyton physiology

Wikipedia .com Cecil internal medicine

کننده (obesity, stress, salt, alcohol) (دقیق و مراعی باشد). وهمچنان دوکتوران معالج در تجویز ادویه احتیاط لازم عنایت فرموده و مریض را متقد علاج سازد که در تداوم و تطبیق ادویه باکیفیت - به زمان معین مبادرت ورزد و ارزیابی تعقیبی فشار خود در صورت امکان در یک مرکز واحد اجرا نمود. مریضانیکه امکانات برای ارزیابی فشار خود درخانه داشته باشند بهتر است که از ال فشار سیمابی ویا میخانیکی عقربی استفاده نمایند تا به تغیرات نوسانی فشار خون اشنا و ادویه خویش را تنظیم بلند است که مناسب به وضع معيشی جامع مختلف عمل میکند. در پرکتیک روزمره مشاهده میکنیم که مریض از موجودیت سردردی و یا سرچرخی به صورت عادی به کلینیک مراجعه نموده است دوکتور معالج در اثنای معاینه با یک مریض فشار بلند مواجه میشود که شخص مصاب ازان خبری ندارد. فلهذا اشنای به مریض مذکور سیر و انざران برای مریض باید تفهیم شود که یکی از وظایف مهم دوکتور معالج است تا مریض در دوری جستن از فکتور های مساعد



## په جرمي صحنه کې د امني پوليسو کړني

شيانو باندي شکمن کېږي، د هغې د مندلوا او تشخيصولو ته چېر پام کوي، د هغې د ليدو په وخت کې خان او نه نورو ته د نېډۍ کېدو او دلاس وهلو اجازه نه ورکوي، بلکه هغوي ته لارښونه کوي چې له سيمې لېږي شي، خوګوابن دوي ونه گوابنسوي. د داسې توکود سنایولو لپاره مسلکي پرسونل راغواړي. تجربو بشودلي د چې د خينو جرمنو کړنوالان په خانګړې دول د ملي امنيت ضد جرمنو کړنوالان او د هيواډ خاين غړي پوليسو ته د مرګ ژوبلې اړولو په موخه ماین يا چاوديدونکي ترکې د مرې لاندې، د شيانو او توکو په منځ او یاد پیښې خای ته د ننوتو په لارکې خای پرڅای کوي، د ناپامې په وخت کې درنۍ مرګ ژوبلې او ناوره پیښو لامل کېږي. لکه د (۱۳۸۷) کال د تلي میاشتې د (۳/۲) شېږي د کابل بنارد پنځمي امنيتي حوزې اړوند د اړيو رسولو د پوستې پیښه چې د (۷) کسانو د شهادت او یو شمير کسانو د تېپې کېدو لامل شووه.

۳- په هغه وخت کې چې د پیښې په خای کې بوی سورمو ته ورسيري د پوليسو افسر خيرنه او هڅه وکړي خو د بوی کولو حس خڅه په ګټني تشخيص کړي چې خه دول مواد دي؟ لکه د ګاز بوی، پترول، باروت، کېمياوي مواد، زهرجن او دي ته ورته توکې چې د اور ګوابن، چاودن، بې هوښي، مسموميت او نور له هغې خڅه احساسيري په خانګړې دول چې د پیښې خای کور، مغازه، تالار، د مهماتو او چاوديدونکو توکو ډېپو، د نفتی توکو زيرمي، ګاز، کېمياوي توکې او نور وي.

**سریزه:**  
په پولیز دول د یوې جنایي کړنې یا د یوې جرمي پیښې په هکله د سیمې د خلکو، خایي ګسبګرو، د دولتي ادارو کارمندانو او کارکونکو، لارویو، د پوليسو د ګرمې او نورو کسانوله خواچې په جلا جلا بنو باندې خبربرې او کله ناکله خپله د جرم کړنوا (فاعل) هم د امني پوليسو (يونیفورم وال پولیس) ته خې چې په دې هکله د پوليسو له خواړین کړنه ترسه شي. نوکله چې د امني پوليس پرسونل، مخکې د جنایي پوليس نه د جرم صحنه ته رسيري، باید خینې مسلکي کړنې ترسه کړي، چې مهمې کړنې یې په دغه مضمضون کې بیانيري.

**الف-۵ پیښې خای د امنیت لاندې راوستل:**  
د دنله ایزې دلی آمر او پرسونل یې د پیښې خای ته د رسیلو سره سم وضع په تولیز دول ارزوي د ليدو، آوريده، بوی کولو د حس خڅه په ګټني د جرمي صحنه ننګونی او ګوابنسونه تشخيص، په لاندې دول یې امنیت تینګوی:  
۱- سيمه په خير سره له ستړګو تيري، ويني چې وسلوا، شکمن، او ګوابنونکي شتون ولري، که چېږي داسې کسان شتون ولري، د خانګړو تکتیکونو له لاري یې د نیلو او وسلې اخيستو لپاره ګام اخلي.  
۲- په سيمه کې په خير سره ګوري ويني چې ماین، چاوديدونکي او دې ته ورته توکې په خينو خایونو کې نوي خای پرڅای شوي، خو د یوې بلې پیښې او د پوليسو او یانورو کسانو د مرګ ژوبلې لامل نشي. که چېږي دارنګه



ورخخه و پوښتل شي. که تېي په کړاو کې وي او خبری نشي کولای باید مزاحمت ورته رامنځته نکړو.

#### ج- ۵ پیښی خای کلابندول (انسداد):

کله چې لمړنۍ پولیس یاد امنیتی پرسونل یوه دله د پیښی خای ته ورسیري، له تولیزې ارزونی وروسته، د پیښی امنیتی مسایلو او تېيانو ته پام کوي. د جرم صحنه د پرسونل، رنګه پري، نښو، مزي او نورو شونو وسایلو په مرسته په پراخ دول کلابنده کړي، د خلکو، خارویو او نورو تگ راتګ د موخي په سيمه کې پري او هيڅوک نه پرېږدي چې کلابندې سيمې ته ننوخې. که د جرمي صحنه د کلابندولو لپاره د سيمې خلکو ته اپتیا وي، پولیس د هغوي خخه د مرستې غوښته کوي او لاندې کونه ترسره کوي:

- ۱ - د پیښی خای کلابندول له مرکзи تکي خخه پيل او ترهغه فرعی خایونو پوري چې د جرم یاد جرمي صحنه سره تراو



مومي پراخوالی ورکړل شي.

۲ - که شپه وي د بنو کړني لپاره، پولیس د ثابت پروجکتورونو، د لیرد پر پروجکتورونو او یاد پولیسو د لیردونکو واسطود د خراغونو او پروجکتورونو او یاد نورو شونتیا په مرسته د پیښی خای رنا (روښانه) کړي.

#### ۵ - د اغیزو (اثرونو) ساتنه او نور کونه:

د پیښی په خای کې د اغیزو (اثرونو) د ساتني لپاره لاندې گامونه او کونه ترسره شي:

۱ - امني پولیس د پیښي په خای کې باید د کوم شي سره اړیکه او لاس ونه وهی او یاد جرم په صحنه کې کوم بدلون رانه وري چې د بالرزنې جرمي ثابتونکو مدرکونو دله منځه تلو یا ګلوبیدو لامل شي. که چېږي نالپامسي وکړي او پرته د کوم لامل خخه د خه سره لاس ووهی، شونی ده چې د

#### ب- ۵ پیښی له تېيانو سوه مرسته:

کله چې یو افسرد جرم صحنه ته ورسيدو د تولیزې ارزونی او د پیښی خای د امنیت لاندې راوستو وروسته تېيانو ته ډیره پاملنې وکړي داسې چې:

۱ - په سرکې لمړنۍ مرستې ترسره او بیا د امبولانسون او د پولیسو د نورو لیردونکو وسایلو خخه په ګټنې او که د پولیسو لیردونکې واسطه شتون ونلري د خلکو د شخصي موټرو په مرسته تېيان نېردي روغتون ته په بیړه وړي خود مرګ نه وړغورل شي.

که د پولیسو شته پرسونل د تېيانو لیرد لپاره بسنې ونکړي، د سيمې له خلکو مرسته وغوبشتل شي.

#### ۲ - که زیانمن، شاهد، یا

تورن داسې تېي شوې وي چې روغتون ته یو پولې شي، اړینه ده چې د لارې په اوردو او روغتون کې پسي امنیتی تدبیرونه په کلک دول ونیول شي خو د مخالفینو له خوا ورته جسمی او د ژوند نور ډېر زیان ونرسوی.

۳ - که چېږي تورن داسې تېي شوې وي چې روغتون ته یو پولې شي، باید امنیتی پرسونل د لارې په اوردو او همدارنګه په روغتون کې د درملنې په وخت، په کلک دول هغه ته پام وکړي، خوتېښته او خان وژنه ونکړي.

۴ - د تېي وضع او خای د تباشير او ورته توکو په مرسته د څمکې په مخ په نښه او پري نېردي چې ګلبد شي.

۵ - د تېيانو بشپړه پېژننې او د روغتون په چې هلته ورل کېږي او د درملنې لاندې نیول کېږي ولیکل شي.

۶ - که د تېي وضع نښه نه وي او د مړکېدو ګوابنې يې احساسېږي، د شونتیا په وخت او په هغه حالت کې چې خبرې وکړۍ شي خرګندونې يې واخیستل شي او د جرم کېنوال، جرمي ګلدونوال، د پیښې لامل او نور بالرزنې مسایل



## شماره ماه اسد سال ۱۴۰۷

- گوتې نښه يې په ځای کې پاتې شي. نو غوره د څو امنیتی کسان دستکشی واغوندي يا لاس په جیب کې وساتي او يا دې لاسونه شاته ونیسي خوکوم شي سره اړیکه و نه موږي. که چېري د اپتیاله مخې د جرم صحنه ته نتوځي او د پښې د تليو نښې يې پاتې کېږي باید د پښې د تليو اغیزې باید په نښه کېږي خود مجرم د پښې د تلي سره په تیر نه ووځو.
- ۲- پولیس ننداره چبان او هغه کسان چې د جرم په صحنه کې راټول شوي دي تشخيص کېږي چې آیا د هغوي څخه شوک زيانمن، د زيانمن خپلوان يا د پښې ګواهان شته او يا که ننداره چبان او وزګار خلک دي؟
- ۳- پولیس ننداره چبان او وزګار خلک له سیمې لري کوي، ګواهان او معلومات ورکونکي يو له بله جلا وساتي د شونتیا په وخت يې خرګندونکي او معلومات واخیستل شي، که نه د جنایي پولیسو (د پښې د ځای د غور دندوال يا مؤظفين) تر رسيدو پوري تم کېږي.
- ۴- د خبریالانو او د رسنیو کارکونکو سره سم چلنډ وشي، هغوي مناسب ځای ته لارښونه شي، خود جرم له صحنه څخه انځور واحلي او خبری معلومات برابر کړي، اما پرې نېړي خو هغوي د جرم صحنه ته چې کلابنده شوې دې د نه شي، اغیزې او جرمي ثابتونکي مدرکونه له منځه یوسې او یا يې ګډوډ کېږي.
- ۵- د خورلو، خکلو، سکګرت خکولو او د سکګرت نیم سوزه غورڅولو، ناکاره کاغذ، د میوې پوستکي او نور د غورڅولو څخه په کلکه دده وکړي ځکه که نوموري شیان د جنایي پولیسو له خوا وساتل شي، د پښې په روښتیاکې غلطې او تیروتنه منځته راوړي.
- ۶- هغه اغیزې او نښې چې د تودونځی، لمر، واوري، باران، طوفان، شمال، یخک او نورو لاملونو په وړاندې دله منځه تلو شونتیا ولري باید د شته شونتیا څخه په ګښې ساتنه وشي او د هغوي د ګډوډ او له منځه تلو څخه مخنيوي وشي.
- ۷- په هغه وخت کې چې د پښې څای کور وي د پښې د څانګړتیاو عمده تکي او د پښې څای ولکي، لکه د

سرچينې:

د پولیس د تکيک کتاب، د پوهنوا عبدالغنى ناصرى  
ليکنه، ۱۳۹۱



پو هنمل سموال امان الله (سعادت)

# سیر تاریخی حقوق جزا در افغانستان

بود که میگویند "بیست جزا مگر به حکم قانون" متأسفانه با سقوط دولت امانی به اثر توطه کشور های مغرض و ذیدخل در قضایایی افغانستان این نصو از بین رفت و دوباره یگانه مرجع همانا فقه به تنها بود. ۹ میزان سال ۱۳۴۳ تثبت دیگری مبنی بر تدوین کود جزا در کشور به عمل امد که بنام اصولنامه جزای جرایم ماورین ملکیت و منفعت عامه بود که شامل پنج باب دو فصل ۴۹۱ ماده نافذ و اعلام گردید. واضح است که این مجموعه جوابگوی نیازمندی در ساحه جزا نبوده تا اینکه مصوده قانون جزای جدید کشور تدوین و

خواست تا احکام مأخذ از منبع فیاض فقهی اسلام مسائل اجماع اقوال و فتوای مشهود فقهی را در مجموعه جمع نمایند. موضوع این مجموعه را بنام موصوف این مجموعه را بنام



(تمسک القضاDallas مایه) که حاوی دو جلد مدنی و جزایی بود تدوین کرد. این خود یک جهش بزرگ در ساحه جزا و به مصدق کلی این پرنسیپ به عهده حقوق جزا اولین تثبت به تدوین کود جزا از طرف امیرامان الله خان در سال ۱۳۰۰ به عمل آمد نامبرده به علمای دین راجع نموده از آنها

مقدمه:

در کشور عزیز ما افغانستان بطور کل احکام فقه حنفی در طول زمان بحیث مرجع و مأخذ حقوقی بوده و قوانین مدون مخصوصاً در ساحة حقوق جزا وجود نداشته و مأخذ بزرگ برای قضات ما تمام قطعات معروف همان کتاب معروف (مجلة الاحکام العدیه) اثر علامه و فقی "محمد طاهر الاتاسی السوری" که در قرن ۱۴ تالیف شده، بود که قسمت

های آن به دری نیز ترجمه شده،

اولین تثبت به تدوین کود جزا

از طرف امیرامان الله خان در

علمای دین راجع نموده از آنها



دارد چنانچه اگر جرم ارتکایه از نظر خاصیت بیشتر مخالف اخلاق باشد جزای بیشتر برایش داده می شود و در هر کشور نظر به عرف و عادات آن جامعه قواعد قانون جزا بآنهم همنوا می باشد، البته بعضی اعمال و اخلاق آنرا مطلوب نداشته و باوصفی که ذهن اجتماع را جریحه دار می سازد شامل مواد قانون جزا نیست، هکذا همیشه بعضی مواد قانون جزاً اعمالی را که جرم نامیده شده و برای آن مؤئده پیشینی کرده است، از نگاه اخلاقی قابل توجه نیست.

در علوم معاونه حقوق جزا تذکر بعمل آمده که اداره محاسب هدف از تطبیق مجازات اصلاح و درست ساختن سلوک مجرم است ولی تا زمانی این آرزو بر آورده نمی شود که پولیس وظایف خود را در تطبیق مجازات مطابق به اساسات علمی امروز انجام ندهد. لهذا جزء تنها به اهمیت محکوم عليه از آزادی های انسان زجر و شکنجه آن از طریق محبس برای یک مدت معین است بلکه

قضایا مستقل و صرف تابع قانون می باشد. رسیده گی قضایا و اصدار حکم توسط محاکم به اساس اصول تساوی اتباع در برابر قانون و محکمه صورت می گیرد قضایا در تمام محاکم در جلسات علنی رسیده گی میشود حالاتیکه قضایا در جلسات سری رسیده گی میشود توسط قانون تعیین میگردد ابلاغ حکم در تمام حالات باید علنی باشد. قانون جزاء مصوبه شماره 24 مورخه 1395 کابینه جمهوری اسلامی افغانستان به تأ سی از حکم ماده 79 قانون اساسی افغانستان منتشره 25 شور سال 1396 که مرعی لاجرا بوده سایر قوانین جزای اسبق را ملغی دانسته این قانون یک اقدام بزرگ در انکشاف و تحول قانون سازی در افغانستان می باشد از آنچه گفته ایم به صراحة تمام معلوم میگردد که عمر قانون جزای کشور نه تنها طولانی نیست بلکه صرف وارد مرحله نوین قانون گذاری شده است. حقوق جزا با اخلاق رابطه زیادی

بتاریخ 15 میزان 1355 نافذ گردید. با بوجود آمدن قانون جزا حالت پراگنده گی تعدد مدارک حقوقی در ساحة جزا ازین میروند و قانون جزا برای اولین بار در افغانستان مطالعه حقوقی جزا را از نگاه عمومی و خصوصی احتوا مینماید. و مأخذ جوامع را در ساحة مسایل حقوقی جزا بوجود می آورده. البته در پهلوی قانون جزا قوانین اختصاصی وجود دارد. و این قوانین از خود احکام جزایی را دارا میباشد در احکام جزایی قوانین اختصاصی به شرطیکه مغایر احکام قانون جزا واقع نگردد نافذ و معتبر می باشند.

اصول اساسی کشور نافذة اول شور سال 1359 به منزلة یک اقدام بزرگ در سازماندهی امور حقوقی کشور در ماده 56 موضوع راهمه جانبی وارسی و در ساحة قانون گذاری جنایی به آن ارج بزرگ قایل و چنین حکم مینماید. رسیدگی به تمام قضایای مدنی و جزایی از صلاحیت محاکم می باشد. قصاص حین رسیدگی



بشری و علمی که برای کشف جنایات مفید دانسته می شود. نتیجه: از متن و توضیحات فوق چنین استنباط میگردد که عمر قانون جزا در افغانستان نه چندان طولانیست بلکه در حال پیمودن جهت تحقق بخشیدن به مسیر تکامل و انکشافی بوده. در عدم موجودیت قانون مردم دچار مشکلات بودند. دارالوکاله ها و ملاها از روی احکام متفرقه شرعی فتوا صادر می کردند که این یک دو رنگی محاکم را در سراسیمه گی قرار داده بود. با به وجود آمدن دولت امنیه و با تشکیل گروه های علمای دین، منبع معتبر فقهی را

جمع آوری و به اتفاق علمای دین قانون جزا را ترتیب و تا آکنون دارای همان اصل اعتبار خود را دارد.

مأخذ:

استاد محمد رحیم (شنسب) سال

۱۳۶۲ ه.ش

ارتکاب میگردد اولین مسأله که مطرح میگردد اینست که بایست مجرم تشخیص و کشف گردد و این وظیفه را پولیس علمی به عهده دارد وظیفه پولیس علمی در جوار وقایع از جرم، کشف مجرمین، تدارک اسناد و شهود است. برای قضات پولیس علمی مرکب از سه عنصر است.

هدف عمیق ترآنست که در ظاهر فکر میشود که با قبول این مبدأ که ما با جرم مخالف هستیم نه با مجرم. در حقیقت هدف تطبیق جزا اصلاح دوباره مجرم و آماده ساختن او به اشتراک در جرایت اجتماعی به شکل شرافتمدانه است. لهذا علم اداره محاسب در عمل ارزش و هدف قانون جزا را در زمینه مجازات تحقق

می بخشد. در حال حاضر جنایات و جنایتکاری مانند دوره های سابق یک حادثه خالصاً حقوقی نبوده بلکه از سرحد حقوقی خیلی تجاوز میکند. جنایت یک حادثه حقوقی، اخلاقی، سیاسی، اقتصادی، بیولوژیکی،

روحی و دماغی بوده برای مطالعه جنایتکاران کشف علل جرم با ییست علوم معاونه جزا یکجا بدل مساعی نماید. مجموع این علوم انتروپولوژی جنایی، اجتماعیات جنایی، بیولوژی جنایی و روحیات عناصر متشکله کریمنوالوژی معاصر را تشکیل میدهد. وقتی یک جرم



- 1- انتروپومتری جنایی (اندازه گرفتن و مطالعه قسمت های مختلف بدن مجرم و دکتوسکوبی)
- 2- طب عدلي - مجموع معلومات لازمه طبی است که برای حل مسئولیت جزایی و تعیین نوعیت وسیله ارتکاب جرم بکار می رود.
- 3- استنطاق جنایی - همه وسائل



# شمع و آتش

اسحاق

په جونگرو کې

بو ھنول تابش

درخون نشست

توري سيلي دي په جونگرو کې ريانه پريرو دي  
دلته د ويتو لسيوني چيره ختنداهه پريرو دي  
چي د اشنا خور رو زلفو کې نشته گلان  
ظالم وختونه د سپرلي ستوني کې سانه پريرو دي  
پرون په کافونون چي داسي په سکرتو لوگو  
شيبى سلگى ته خو مو هيڭكلە سبانه پريرو دي  
ويتو کې زيري پكى لوئى شي پكى ومري بچى  
قاتلى شيبى دى دعاگوئى كوركى د چانه پريرو دي  
داسى ميلمه شو په وطن راھ د مرگ سوداگر  
چانه عزت ، چانه شملە چانه حسيا نه پريرو دي

افق

نه شم

د جىڭ په اوركى سوزىدلاي نه شم  
نور نو د خلکو غم زىمالاي نه شم  
اوېنىكى توپرىي پى بهاد خلکو  
دامرواريد د ارزانو لاي نه شم  
زېه مې چاودلى په غەمنو کې دې  
دا خوار زىگى زەھiroلاي نه شم  
د خوانو هيلو خوانىمۇركە خوانان  
پە سره كەن کې يېخۇلای نه شم  
بىسى بوره مور او خوانە كۈنلە ناوي  
د غم پە تال کې زىنگولاي نه شم  
نور د افغان پە بىايسىتە وطن کې  
وپالو د وينو تە كىلائى نه شم  
پريرودى افق د خوشبختى و خلى  
دغمو پىتى يە شا وپلائى نه شم

نسرين هاشمى

آزادى

ای ملت افغان سازندة دوران  
پروردە شىئران اى مهد ديلاران  
ای خاڭ شەيدان اى لشكرايمان  
ای سرزمىن افغان مەرتۇ در دل وجان  
نام تو در جهان است آزاد و قەرمان است  
آزادى ات مباراك خوشبختى ات مباراك  
«نسرين» شد از دل وجان  
دایم ترا دعا خوان

زادگاه رستم واسفندىيار درخون نشست  
خانة سلطان شهاب نامدار درخون نشست  
آسمان پوشىدە از دود وغبار درخون نشست  
در دل تاریخ بىنگىر بار بارد رخون نشست  
عاقبت با وعده و صرفا شعار درخون نشست  
با حضور مردمان نابكار درخون نشست  
روز روشن رانگر چون شام تار درخون نشست  
موج گل آتش گرفت ولاھ زارد رخون نشست  
باغ و راغ و سبزه و بید و چستان درخون نشست  
خانه و كاشانه هرسو بى شمار درخون نشست  
جوپىيار در غم نشست و رود بار درخون نشست  
كوه و دشت اين وطن شهر و ديار درخون نشست  
جونكە در اين بادىه ليل النهار درخون نشست  
شعلمە ما افروختە ، قلب داغدار درخون نشست  
غنجە عشق و اميد در بهار درخون نشست  
چون زدست مردم بى بىند و بار درخون نشست  
قلب «تابش» داغها دارد زدست دشمنان  
جسم وجان پىزىمرە شد صبر و قرار درخون نشست

## فتنه جو

هر فتنه جو به عالم ما خىرە سر شده  
از مهر و مردمى به خدا بى خبر شده  
از چشم و گوش كور و كراست از شىيد و ديد  
از حكم و امر ذات خدا دورتر شده  
شيطان صفت به رىگ، رىگ مردم گرفته جاي  
از كار، اوست خلق خدا در به در شده  
در كشن و شىكتىچە و بىداد روزگار  
با جانى و ضحاك جهان هم نظر شده

در قطع رىشە هاي درخست اميد خلق  
چون دسته در تباني كار تىبر شده  
دارد "ثنا" شىكايىتى از وضع زىنەگى  
خر مەره در مقام نجىب گەھر شاد



# شعر و ادب

سامدل (بنوای)

## اخترا او آزادی

د ژوند تور و تیارو لره ربا ده آزادی  
وطن ته د زینت یوه بنگلا ده آزادی  
روبانه خاطری چی د غازی امان یادیری  
گنگلی بی هیواد ته په رینتیا ده آزادی  
راسخ د عقیدی می دگر یوان دعا اخیستی  
نوخکه موږنه پاتی په ففاده آزادی  
خوبی لکه اخترا د خپلواکی په هره خوداده  
په ژوند کپ د خوشاله ژوند دنیا ده آزادی  
د وینو په قیمت زموږ په برخه خپلواکی ده  
ساتلی مو په توره نن سباده آزادی  
لمر د استعمار له تورو وریخو چې بھر شو  
یو تندر په غلیم، سینه برینتنا ده آزادی  
یو زیری می د ناز په خوب ویده جانان ته وايه  
اخترا غوندی خوبی سره خندا ده آزادی  
دخپل وطن بستر می د خوری مینی پالنگ دی  
تازه لکه باران سره هوا ده آزادی  
(سامدل) چې حوک خلاص شی د پردو له اساره  
پخبل اختیار کپ خپله دا معنا ده آزادی

سه‌هاک

## خپلواکی

خپلواکی زما د تن د رگو وينه  
خپلواکی زما ژوندون دی زما مینه  
خپلواکی دی وی، غربت خه پروا نکا  
خپلواکی خو سرمایه ده بهترینه  
خپلواکی چې نه وی ژوندنو خه پکاردي  
خپلواکی ده چې دنيا ده پري رنگيه  
خپلواکی زما دنر ولس گاهه ده  
خپلواکی د انسان قدر لوړ وينه  
خپلواکی په شريعه کپ ستایل شوې  
خپلواکی منشا اخیستی ده له دینه  
خپلواکی می د سه‌هاک ولس ارمان دې  
خپلواکی می کله کله ژو وينه

سیویلیتان قل احراری

## کاش می شد

کاش می شد کشورم هم مرز پاکستان نبود  
سرزمین در جمال پنجه شیطان نبود  
کاش می شد گرنبودی دیورندي در میان  
بهره برداری دشمن زیر این عنوان نبود  
کاش می شد تاجک و پشتون واقوم دیگر  
عمرها در قهر و خشم و جنگ بی پایان نبود  
کاش می شد در فضای کشور افغان زمین  
دود باروت و صدای فیر و بمباران نبود  
کاش می شد اتفاق و وحدت سرتاسری  
تابه شهر و ده ما خوف از تروریستان نبود  
کاش می شد بهمند بودیم از حق سواد  
تا ابد در مملکت این جهل بی پایان نبود  
کاش می شد در فضای صلح می بود زندگی  
انتحار و انفجار و کشن انسان نبود  
کاش می شد این تعصب های قومی و نژاد  
حسب احکام شریعت بین مومنان نبود  
کاش می شد دشمن اسلام زیر نام دین  
در کمین مردم ما اجنبی پنهان نبود  
کاش می شد از پی عمران کشور مرد و زن  
سالها این سرزمین مخربه و ویران نبود  
کاش می شد جان "احراری" فدای این وطن  
تاغواه زنج و زحمت های این دوران نبود

جیمه تیکمیت

## گریستم

امشب به یاد کشور شیران گریستم  
برکج غربتم چو یتیمان گریستم  
حنظل نبود تاخ ترا لحظه وداع  
اشکی که درقفای عزیزان گریستم  
در آزمون تلخ زمان ز آشیانه ها  
برمشت پرمانده زطفوان گریستم  
از جرقه های رعد وطنین غریو شب  
سوزید کلبه های غربیان گریستم  
براشک های مانده به ره چشم مادری  
برآه وضجه های یتیمان گریستم  
برنقش های سنگ دل دره ها زخون  
حک بود نامرادي انسان گریستم  
آخر چه رفت برچمن ای سرو سربلند؟  
کافتداده ای زیون به میدان گریستم  
صیاد! به تو نفرین همه مادران باد  
برخون های آلوده دستان گریستم  
از خشم روزگار فتادی بالد من می سوختی چو خاریابان گریستم  
برزخم های سینه مادروطن "جهت"  
برتوغ های سرخ شهیدان گریستم



## اهمیت امر و قوماندہ

### مقدمہ

کتمان جوں جرم است.

هر سطرا صولنامہ ها و تعلیمنامه های نظامی از تجارب سالیان متعددی نسل بشری است. بعضی رویداد های که بوقوع میپیوند و یاد رنظامها رخ داده است. اگر تصادفی و یا پلان شده بوده باشد. باید قوماندان (آمرین) تدبیر امنیتی را گرفته با شند تامورده اطمینان و حمایت آمر مافوق قرار گیرد. وظیفه ایکے به قوماندان آمر تحت امر داده میشود باید از تطبیق آن کنترول بعمل آید در صورت کدام اشتباہ قوماندان آمر تحت امر از طرف آمر مافق گفته شود همکار عزیز اشتباہ را مرتكب گردیدی میبخشم اما در عین زمان بخشیدن دو یا سه وظیفه دیگر برایش داده شود دیده شود تا آمر یا قوماندان تحت امر قرار درست و با فکر صادر کند تا از ضایعات و



تلفات جلوگیری گردد.

- دو نوع علم داریم:- الف علم تشریحی ب : علم تکوینی الف :- علم تشریحی :- یعنی دو جمع دو مساوی چهار میشود . علم تشریحی است. ب :- علم تکوینی :- راجع به این علم احساس مینمایم یک نظام و یا یک موسسه شرکت سقوط میکند. فکر میکنیم علم تکوینی است. و دیگر علم خداوندی است که ما عا جز هستیم. دونوع آمرین (قوماندان) است. یکی آمرین (قوماندان)

در ضمن اینکه درس های مسلکی مهم و ارزشمند است هر منسوب قوای امنیتی از دانش مسلکی و مهارت های اختصاصی باید مستفید شود و پهلوی ان از تجارب و اندوخته های دانشمندان ، استادان مجرب که دارای معلومات و اندوخته های عالی باشند بهره برداری نمایند. فوایدی که برای منسوبین هر جزو تام دارای یک تشکیل میباشد به حکم قانون نظر به ضرورت ایجاد میگردد.

ساختار تشکیلاتی سکتور های دفاعی و امنیتی مطابق به تشکیلات نظامی از خود ترین جزو تام تا بلندترین جزو تام که قول اردو است میباشد که در راس هر جزو تام یک شخص مستول قرار دارد که جزو تام مذکور را سوق واداره نموده و آنرا به نام

(قوماندان ) جزو تام یاد میشود و جزو تام را در وظایف امنیتی و دفاعی سوق و اداره نموده قوماندہ میدهد. مسئولیت امر قوماندہ شده میتواند که جزئ اصلاحیت های باشد و هم جز از مسئولیت امرین (قوماندان ) باشد.

قوماندان باید قادر باشد وظایف را طوری به مادونان تقسیم نماید که استعداد اجرای اثرا داشته باشند تا بتوانند وظایف داده شده را به صورت درست و به اسرع وقت اجرا نمایند. و کدام وظیفه را به کمی بسپارد. آمر (قوماندان) مافوق مکلفیت از اجرات قدمه پایین را دارد.



عملکرد به بغاوت ویا به ضد دولت متناسب به میزان تهدید است.

دفاع حق مشروع است. مشروط براینکه دلایل شواهد رابه حضور خارج‌نوال و محکمه ازایه بدارد.

شفافیت امر:

اگرام‌شفاف باشد تحت امر هاویامادونان اطاعت نکنند مادونان ملامت هستند. و اگرام‌شفاف نباشد مادونان تخطی کنند مسولیت بدش آمرین (قوماندان) می‌باشد. در بعضی موارد آمرین (قوماندان) هستند امرشان قابل فهم نمی‌باشد نسبت لکنت زبان شان تحت امرها از درک امر عاجز می‌مانند و دریک سردرگمی قرار می‌گیرند و جرالت تکرار امر را زامرین نمی‌توانند.

آمرین قسمیکه ایجاب می‌کند امر رابه زبان تحت امر که قابلیت اخذ و درک انرا داشته باشد بدنهند. امر آمرین قابلیت افهام و تفہیم برای تحت امرها داشته باشد و تکرار امر از قدمه ها ضروری می‌باشد و امر از تکرار اخذ امر خود اطمینان حاصل نماید. راجع به امر ویا هدایت داده شده راهکار ها و رهنمود ها می‌باشد. و قدمه های تحت امر راجع به امراخذ شده پیشنهاد کمبود معا ذیر ارایه نمایند. شده می‌تواند تا امرین در امر خود تجدید نظر نمایند. امر به اصطلاحات عسکری قابل فهم واضح بوده باشد تا تحت امرها وظیفه اخذ شده را به حسن صورت با متانت و پایمردی انجام بدنهند. امنیت سرتاسری تطبیق قانون تامین عدالت اجتماعی در همه ابعاد زنده گی جامعه و جلو گیری از پیشرفت جاسوسان و خائنین محدود و پا به فرار نمایند.

یک معقوله از هتلر.

می‌گوید: ذلیل ترین انسان کسانی هستند که مارا کمک در تصرف مملکت شان مینمایند.

اگرمیخواهید ملت خود را آزاد بسازید در سلاح خود ده مرمی جایجا نمائید نه مرمی آنرا برای خائنین و جاسوسان و بیگانه ها و یک مرمی برای دشمن کفایت مینماید..

های مافوق و دوم آمرین (قوماندانهای) مستقیم است. و همچنان در سطح مملکت رهبران سیاسی و رهبران قدمه استراتئیک و در قدمهای نظامی تکتیکی و اوپراتیفی است.

بطورمثال :- الف در قدمه تکتیکی ب:- قدمه اوپراتیفی

الف قدمه تکتیکی :- وظیفه اخذ میگردد بعد از طی مراحل امر قدمه به قدمه ابلاغ میگردد تا قدمه ها قرار بموقع و سریع را اتخاذ نمایند.

آمرقابلیت نفوذ را بالای قدمه های تحت امرداشته باشد.

- آمرین (قوماندان) به صفووف تحت امرخویش احترام داشته باشند تا جایگاه باعزت خویش را حفظ نمایند. آمرین (قوماندان) باید قدرت عصبی را کنترول وقدرت نسبی و خویشاوندی را رشد ندهند.

ناگزیری های نظامی به مجموع مجبوریت های یک قوماندان (امر) مفهوم متوصل شدن به جنایت راندارد. نیازمندی های آمر ( قوماندان ) :

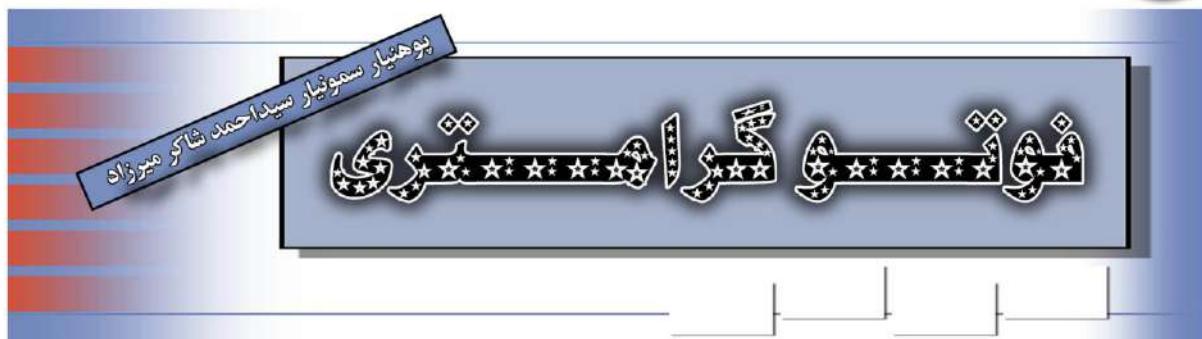
اولین مجبوریت یک قوماندان مراعات نمودن از قانون است. و ناگزیر است قانون را در همه حالات مراعات نمایند.

بطورمثال . نظریه وظیفه اخذ شده آمر ( قوماندان ) امر می‌کند جزو تام رابه حال قطار حرکت میدهد به یکی از ولایات مادونان خبرنگارند. اگر کدام تخطی از مادونان رخ میدهد مسولیت بدش مادونان نمی‌باشد.

- مکلفیت های قوماندان (آمرین) : امر را به مادونانی بدهند که مادونان ظرفیت اخذ وظیفه را داشته باشند. هرگاه امر مکتوب باشد. مسولیت بدش پرسونل نمی باشد چراکه نمی‌فهمند و یاد رجیان وظیفه کدام مشکل پیش می‌شود.

قوماندان باید ظرفیت سازی نماید در جزو تام تحت امر خود آنها را بفهماند راجع به وظیفه اخذ شده.

اگر قوماندان (امر) مافوق جزو تام های تحت امر خود را به ضد دولت یابه بغاوت امر می‌کند قوماندان مافوق (امر) برائت ندارد. چراکه دولت مشروع می‌باشد.



#### مقدمه:

ماموران تحقیق محل واقعه در اجرای قانون همیشه به دنبال روشها و تکنیک‌های جدید برای ساده سازی کارشان، به طور دقیق تر و اشر بخش تر میباشد. برای روند بررسی موثر و خوب محل واقعه جرمی، یک پلان منظم و از قبل سازماندهی شده ضرورت است که مستند سازی محل واقعه را تسهیل نماید.

اینرو، این مقاله بر روی چگونگی مستند سازی محل واقعه جرمی بوسیله ترسیم شواهد با استفاده از نرم افزار eyewitness متمرکز میباشد تا به ماموران تحقیق محل واقعه جرمی در خصوص کسب اطلاعات به صورت غیرتماسی کمک نماید.



با یکدیگر ترتیب کند و یک عکس یکپارچه از محل واقعه جرمی را بسازد.

کارمندان بررسی محل واقعه میتوانند با چرخش عکس به جهات مختلف زاویه دید خود را تغییر دهند. این سیستم بسیار موثرتر از عکس‌هایی هستند که به دفعات تکرار از زوایای مختلف از محل واقعه جرمی گرفته میشود.

فوتوگرامتری بازسازی صحنه های پیچیده جنائی و تهیه اسکیج از حوادث در یک مدل سه بعدی به پولیس در روند تحقیق کمک بسیار میکند. بعضی اوقات ضرورت پیش می آید محل واقعه و اجرای فاعل در محل واقعه دوباره تمثیل شود که میتوان از عکس پرنت شده آن استفاده نمود و همچنین در پیشگاه محکمه برای تشییت امکانات بوجود آمدن اثر نمایش داد.

پولیس جنائی و محققین با مشکلاتی در جمع آوری، مشاهدات و تحقیقات هنگام مستند سازی محل واقعه جرمی مواجه میشوند. بعضا در ساختمانهای مسکونی تنگ و کوچک، تهیه نقشه های سه بعدی تبدیل به وظیفه ای دشوار و بعضی اوقات ناممکن می شود. زیرا

یکی از روشهای بررسی محل واقعه جرم فوتوگرامتری میباشد. بعضی سیستم های فوتوگرامتری از یک کمره نصب شده بر روی یک سه پایه استفاده می کنند که قادر است 360 درجه بچرخد و عکس های را از محل بگیرد. این کمره به یکارگی از تمام محل واقعه جرم عکس گرفته و آنها را به کمپیوتری که قبل ابرنامه خاصی در آن طراحی شده انتقال می دهد تا آنها را



دوسيه ميشود. باید اضافه نمود که پوليس حتماً به سیستم های جدید و مدرن روز مجهز باشد تا ميزان اشتباكات کاري پائين بيايد و از امکانات زير بهره ببرد.

- نشان دادن تمامي اتفاقات بروي صفحه مانيتور که به محققين کمک مي کند تا با پديده ها مانوس تر شوند.

- توانائي امتحان تيوريهای به صورت متحرک (آينيشن).

- اطمینان شهود از شهادت شان ويا حتى ياد آوري اتفاقى از ياد رفته در محل واقعه جرمى.

- توانائي ارایه تصاویر متحرک (آينيشن) محل واقعه منحيث مدرک اثباتيه به مراجع عدلی و قضایي.

- محققان می توانند بطور بصری اطلاعات را در يك محیط مجازی از طریق راههایی که غیر ممکن یا غیر علمی هستند نشان دهند.

مثلا: محقق میتواند درمورد اطلاعات مربوط به مسیر حرکت مردمی تحقیق کند و آنرا در دنیای مجازی رسم کند این موضوع می توان به محقق کمک کند که موقعیت قرار گرفتن مهاجم را تشخیص دهد. و زاویه دید شاهد را بررسی کند تا مطمئن شود که شاهد امكان دیدن آن صحنه را از آن زاویه داشته است یا خیر؟

محیط های مجازی به محققان يك راه سریع و آسان برای سنجیدن اظهارات شاهدین و یا حتى کمک به شهود برای ياد آوري يك جرم ارایه می دهند.

همچنان محققان می توانند بررسی کنند که آیا گزارش ارایه شده از سوی شهود ممکن است یا خیر. همچنین میتواند از زاویه دیدی که شاهد مدعی است از آن زاویه ناظر وقوع جرم بوده است به محل واقعه جرمی نگاه کنند تا متوجه شوند مواردی که از این نقطه قابل مشاهده است با اظهارات شاهد همخوانی دارد یا خیر. از جهت دیگر محقق میتواند به شاهد اجازه دهد که

علوم است زمانی که یکبار محل واقعه جرمی ترک شده بندرت فرصتی برای بازگشت به محل برای کسب مدارک گم شده بدست می آید. فوتوگرامتری معمولاً روش مورد علاقه متخصصان برای جمع آوری مدارک و کارهای تهیه اسکیج از بین سایر تکنالوژی هاست.

پروگرام Iwitness مدارک محل واقعه جرمی را با دقت بالا با استفاده از تصاویر دیجیتال اخذ شده در محل

به تصویر می کشد. نتیجه مدل سه بعدی فوتوگرامتری ابتدامقياس گذاري و سپس دوران داده شده وبصورت يك پلان CAD zone ارسال شده درنتیجه يك نقشه بسیار دقیق و دارای جزئیات زیاد از محل واقعه جرمی را بدست می دهد.

سالهای است که محققان با استفاده از عکسها و اسکیج معماهای جنائی را حل کرده اند. محققان میتوانند از این طریق، یادداشت ها و رونویس های محل واقعه جرمی را بطور نامحدود ارایه نمایند. گاهی محل واقعه در يك مكان عمومی بوده میتواند که نمی توان آنجا را برای مدت نامحدود حفظ کرد. معلوم دار است که تمام توجه هیبت قضایی برای تصمیم گیری درمورد محکومیت و یا برائت متهم به مدارک مادی معطوف میشود و وجود چند عکس با یادداشت تهیه شده از محل واقعه جرمی نمی تواند راهنمای خوبی برای آنها در تصمیم گیری باشد. چرا که منعکس کننده تمام حقیقت نیستند در حالی که آينيشن های ساخته شده از محل واقعه جرمی میتوانند بصورت يك فلم تمام داستان را برای آنها روشن نمایند. گویا که خود اعضای قضایی در محل واقعه جرمی قرار داشته و از نزدیک به بررسی واقعه جرمی بپردازنند. که این امر باعث رسیدگی خوبتر قضائی شده و دلیل خوبی برای استفاده از محیط مجازی در تحقیقات میباشد.

بطور کلی میتوان گفت این کار موجب تسريع بخشیدن در رسیدگی به قضایی جرمی و دقت در نتیجه گیری



## نتیجه گیری:

امروز با توجه به پیشرفت تکنالوژی راههای ارتکاب جرایم نیز تغییر کرده و جدید شده است. لذا استفاده از روشهای قدیمی بررسی

محل واقعه جرمی جوابگوی نیازهای امروزی نیست، بنابرین استفاده از محیط مجازی به عنوان یکی از روشهای توین تحقیقاتی جنائی اجتناب ناپذیر است. محیط مجازی میتواند به سه صورت اینیشن، مدل سه بعدی و فتوگرامتری مورد استفاده قرار بگیرد. اینیشن

ها و مدل های سه بعدی ساخته شده کمپیوتري این

قابلیت را دارند که اطلاعات مستقل زمانی و مکانی فنی و پیچیده از محل واقعه جرمی را مرتب کند و سرعت و

دقت بیشتری را در تحقیقات جنائی ایجاد کند. واژینزو باعث کاهش هزینه ها شده به علاوه این تحقیق دانش و فهم ما را نسبت به برنامه های اینیشن کمپیوتري و تکنیک های آن در تحقیقات جنائي گسترش میدهد و ما را آگاه میکند که تدریس و یادگیری اینیشن و مدل سازی کمپیوتري در تحقیقات جنائي نقش

پرنگی خواهد داشت. ایجاد یک Data base از شیوه سازی ها انجام شده میتواند در روند کشف جرم، شناخت مرتکبین جرم و تعقیب آنها نقش مؤثری داشته باشد و مدت زمان لازم برای رسیدگی قضائی را به حداقل میسر سازند.

ماخذ:

وین دبلیو. بنت و دکتر کارن ام. هس تحقیقات جنائي جلد اول

نجابتی، مهدی پولیس عملی  
سایت اینترنتی : استفاده از فتوگرامتری در محل واقعه

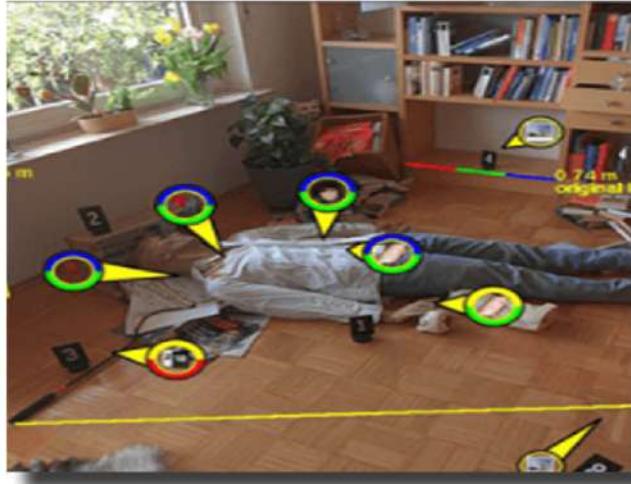
شبه سازی محل واقعه جرمی را بینید تا شاید این امر باعث شود که او مطالبی را به یادآورد و جزئیات بیشتری را بازگو کند.

همانگی در اثنای کارکردن یک تیم از محققان شبه سازی مجازی میتواند به اعضای تیم کمک کند تا با یکدیگر بصورت درست تری به بررسی محل واقعه بپردازنند. محقق میتواند نقطه دیدی را که میتواند تحلیل های تیم از محل واقعه جرمی را به سمت و سوی هدایت کند یا فرضیه ها یا پیشنهاد های اعضای تیم را بدون آنکه لازم باشد به محل واقعه جرمی اصلی بروند، ارزیابی نمایند.

آموزش سناریو های از پیش برنامه ریزی شده بهترین ابزار آموزشی هستند. با این تمرین میتوان صحنه های جرم مجازی را بررسی کرده و فرضیه ها را تدوین و شواهد و دلایل جرم را جمع آوری کرد. ضمناً اینیشن های تهیه شده از محل واقعه جرمی می

تواند در جهت آموزش نیروهای جدید به ویژه در رشته های پولیسی و غیره مورد استفاده قرار گیرد .

مدارک قضائی محققان از محیط مجازی به منظور اینکه اعضای قضائی بتوانند سفری مجازی در محل واقعه جرمی داشته باشند، استفاده می گردد و درک کاملی از اینکه متهم چگونه مرتکب جرم شده است داشته باشند. این دستگاه فهمیدن ارتباط بین جرم، شواهد، دلایل و مدارک یافت شده در محل واقعه جرمی و نتایج احتمالی وقایع را برای هیات قضائی خیلی ساده میسازد.





## په کتسنوفونو کې د پولیسو تدابیر او کړنې

د غیر طبیعی پیښو د مخنيوي او یا هم د طبیعی پیښو له کبله د خطرنو د رامنځته کيدلو د کچې دراټیتولو په موخه اړین دي چې پولیس بېښی پلان ولري، ترڅو په بېښبو حالاتو کې له ستونزو سره مخ نشي او مشخصې، ګټورې او اغیزمنې کړنې ترسره او تاکلی نتیجه ترلاسه کړي. د دی پلان د جوړولو په موخه اړینه ده چې د ممکنه تهدیدونو د معلومولو او د یادو تهدیدونو پر وړاندی د تدابیر او کړنو د تاکلو یوه کاري کميته جوړه شي. دا واضح خبره ده چې په یاده کميته کې بايد هغه کسان غږیتوب ولري چې تخصصي پوهه ولري او د کافي تجربو لرونکي وي، لکه د جوړښتونو (ساختمانی)، برق، کرهنې او اوبولګونې انځیران، د طب ډاکتران،



مخور، د قوم مشران او داسې نور. د پولیسو د با صلاحیته استازو په ګډون، دا کميته د احتمالي پیښو د معلومولو او د هغې پر وړاندی د تدابیرنو نیولو په موخه لادندی کړنې ترسره کوي:

1. د سیمې او یا هم د سعې د خانګړو معلومول کميته یا کاري ګروپ بايد د هغې سميې سروی، شتنه او ارزونه ترسره کړي چې پکې کتسنوف رامنځته شوي وي.
2. هغه وسائل او تجهیزات چې په ناخاپې پیښو کې له

په لویو طبیعی او غیر طبیعی پیښو کې لکه، زلزلې، شدید طوفانو، سیلانو، د سوداګریزو او مسافر وړونکو لویو الوتکو را پر زیدل او نورو پیښو د زیانونو کچه دومره لوره وي چې اپتیا لیدل کېږي تر څښکل قوتونه په ډله یېزه توګه عملیات ترسره کړي، په داسې حالاتو کې پولیس مرکزی رول لویو، څکه چې پولیس په ټولنه کې د عامه امن او عامه نظم راوستونکي دي. نوله همدي کبله پولیس د زیانمنو شوېو سیمو د امنیت د ډادمنیا په موخه هغه اغیزمنې کړنې ترسره کوي چې د مخه یې په اړه وړاندوينه شوی ده.

په طبیعی او غیر طبیعی پیښو کې ژوند، صحت، خوارکي توکي، خدمتونه او ټولنیزې شتمنی له داسې زیانونو سره مخ کېږي چې آن اندازه کول یې ستونزمن وي، چې د داسې پیښو رامنځته کيدل څینې وخت د دی لامل ګرڅي چې انسانان پکې ژوند له لاسه ورکړي، جسمی روغتیا ته یې زیان رسوي او یا هم د انسانو په روانی حالاتو باندی منفي اغیزی کوي. داسې پیښې کله د دی لامل شي چې خلکو ته ملي او اقتصادي زیانونه ورسوي او څینې وخت هم مخباراتي سیستم، ترانسپورت، کرهنیزې، اوپو، برینښنا او نورې اقتصادي زیرمې خرابې او یا هم له ستونزو سره مخ کړي.



د ناخاپي پیښو په داسې حالتو کي اړينه ده چې پولیس د لمړني او اصلی اړگان په توګه فعاله برخه واخلي او له هغو اړگانونو سره په همغږي چې پورته یې نومونه و اخستل شول د مخه یو عملیاتي پلان ترتیب او کتستروف د رامنځته کیدو پر مهال یې پلي کړي.

- د امنیت د رامنځته کولو په موخه د قواوو، وسايلو او وسايطو ګمارل، په داخل او بهر کې د لارو د بندیدو رامنځته کول او د پېښې په سيمه کې د ترافیکو د مسیر تغیرول.

- زیانمنو شویو وګرو ته د مرستې او د عملیاتي قواوو د کړنو خڅه د خارنې په موخه د وراشي کمیسيون او امر ورکونې د محل (عملیاتي قرارگاه، سوق او ادارې) رامنځته کول.

- د پېښې په سيمه کې د نورو احتمالي خطرنو د رامنځته کیدو د امکان په صورت کې د دوامداره ګړنو د ترسره کولو په موخه د احتیاطي قواوو په پام کې لرل.

- د پولیسو د قانون د (۱۲) مادې د (۱) فقرى د حکم پر بنسټ، د پېښې د سیمې شاوخوا او سیدونکو ته له خطر خڅه د مخنيوي لپاره له سيمې خڅه د وتلو اعلان او د ترانسپورتی مرستو ترسره کول.

- تپانو او ناروغو ته د لمړنيو مرستو رسول او روغتیابي مرکزونو ته د هغوي ليږد.

- زیانمنو شوته د خوراکي توکو، کاليو او اوسيدلو د خایونو تیارول.

- د پېښې د سميي او سیدونکو ژغورنه او د هغوي د مالونو خڅه ساته او انتقال.

- د مرستو د ترسره کولو په موخه د پېښې په سيمه کې د اړوندو مرستندويه اړگانونو د پام را اړول.

ماخدونه او سرچینې:

1. د پولیسو قانون (1388)

2. د کتستروفونو چپټر، جوړونکې: پوهنواں (ناصری)

هغوي خڅه د څاني، مالي، شخصي او دولتي شتمنيو د ژغورني لپاره کار اخیستل کېږي باید په داسې حال کې د ژغورني پرسونل ته په لاس ورکړل شي چې له کارولو سره یې بلد وي.

3. هغه مسلکي پرسونل چې د ناخاپي پیښو پر وړاندی د مبارزي لپاره تربیه کېږي، باید د خپلو مکلفيتونو او مسوليتونو په اړه پوهاوی ولري او د خپلی دندی د تکتیکي او حقوقی اړخونو په مورد د ډيو منظم پلان له لاري ورته عملی او نظری بسوونه وشي.

4. د اور وژني په موخه د اور وژني نقلیه وسایط تل فعاله او د دندنۍ د اجرالپاره تیار وي، همدارنګه موټروانان او نور کارکونکي د کاملو احضاراتو په حال کې وي. په ناخاپي پیښو کې د خلکو د انتقال په موخه باید د نقلیه وسایطو (بسونه او لاري) په اړه مخکې له مخکې وړاندويه شوي وي.

5. په ګټوره او اغيزمنه توګه د سپارل شویو دندو د ترسره کولو په موخه باید د کړنو د ترسره کولو یو منظم پلان د مخه جوړ او د هري اداري دندی پکې په ګوته شوي وي ترڅو دندی په ترسره کولو کې له ستونزو او بې نظمي سره مخ نشي. کميته باید له نورو اړگانونو او ادارو لکه، ملي اردو، ملي امنیت، بناروالي، سره میاشت، ټولګټو وزارت، ترانسپورت وزارت، د ملي بس تصدی، د خصوصي ترانسپورت لوبي اتحادي، د ارزاقو ریاست، کورنبو او نړیوالو مرستندويه موسسو (د ملګرو ملتونو اړوند) سره د ګپکې همکاري په موخه په اړیکه کې وي او له هغوي سره په همغږي باید هغه کړنې چې د کتستروف پر مهال ترسره کېږي د مخه په پام کې نیول شوي وي. چې په دې اړه د پولیسو د قانون (۱۲) مادې (۵) فقره داسې حکم کوي:

" د خلکو او د هغوي د مالونو د ژغورني په موخه د ناخاپي پیښو او طبیعی آفاتو له زیانمنو شویو سره اړینې مرستي "



## فساد اداری از دیدگاه اسلام

شماری از دانشمندان گفته اند فساد گرفتن مال است ، به ستم و ناحق فساد ضد اصلاح است پس مبارزه با فساد زدن زنگار فساد از همه چیز است . اصلاح یعنی به هنجار آوردن نا به هنجاری ها و به سامان آوردن نا به سامانی ها و بر چیدن فساد از اجتماع است . به عباره دیگر فساد عبارت از پاداش نامشروع که برای وادار کردن فرد کارگزار دولتی که به تخلف از وظیفه تخصیص داده شده پرداخت میشود .

تعريف اداره : اداره در لغت به معنی تنظیم کردن ، اداره کردن و راه بردن شغل آمده است و در اصطلاح: مجموعه از سازمان های که با دخالت در زندگی روزانه مردم و زیر نظر قدرت های سیاسی کشور عمل میکنند . این قدرت ها در بر گیرنده قدرت های مرکزی و وابستگان سیاسی آنها میباشند.

تعريف فساد اداری : فساد اداری استفاده غیر قانونی از اختیارات اداری یعنی دولتی برای نفع شخصی است به عباره دیگر : سوء استفاده از اختیارات دولتی برای منافع شخصی است .

بعضی از دانشمندان اسلامی فساد اداری را سلطان جامعه نام نهاده اند.

**عوامل فساد اداری از نظر اسلام .**

اسلام با فساد اداری مبارزه چشم گیری نموده است که خلاصه آن را در چند شماره بیان مینمائیم .

1- پیروی از هوا و هوس: اسلام معتقد است که بیشتر مشکلات و بیماری های اجتماعی از بی اعتمانی به حقوق دیگران و تمرکز بر هوا و هوس فردی ناشی میشود که بر آن پایانی نیست.

یکی از مشکلات بزرگ که از قدیم ترین زمان ها دامن گیر بشر بوده و امروز باشد بیشتر ادامه دارد مشکل رشوت خواری است که از بزرگترین موانع اجرای عدالت اجتماعی بوده است اگر باب رشوت گشوده شود قوانین درست نتیجه معکوس خواهد داد زیرا سرمایه دار ها هستند که قدرت پرداختن رشوه را دارند و در نتیجه قوانین بازیچه تازه در دست آنها برای ادامه ظلم و ستم و تجاوز به حقوق ضعفاء خواهد شد به همین دلیل در هر اجتماعی که رشوه نفوذ کند زندگی آنها از هم میپاشد و ظلم ، فساد ، بی عدالتی و تبعیض در همه ادارات آنها نفوذ میکند و از قانون و عدالت جزئی چیزیگری باقی نخواهد ماند، لذا در اسلام مسئله رشوه خوری با شدت تمام مورد سرزنش قرار گرفته و یکی از گناهان کبیره محسوب میشود بلی عزیزان گرامی جرم رشوت از جمله خطرناک ترین و هولناک ترین فساد اجتماعی درجهان بوده و به ویژه این بیماری کشنده و سلطانی مهلک درکشور ما نیز به شکل عادی داد و گرفت میگردد ، کشور عزیز ما افغانستان با وجود اینکه یک کشور اسلامی است از لحاظ فساد اداری ، رشوت خواری در سدر کشور های جهان قرار گرفته است.

تعريف فساد: در لغت نامه دهخدا (1368) فساد به تباہ شدن ، ضد صلاح ، به ستم گرفتن مال کسی را ، شرارت و بد کاری ، عمل نا شایسته و نا پسند ... اطلاق شده است .

و در اصطلاح: فساد خارج شدن چیزی از اعتدال است کم یا زیاد .



امیر المؤمنین حضرت عمر (رض) در زمان خلافت و ولایت خود بر استفاده از قصاص شایسته، کار فهم وبا تقویت تأکید فرموده و بر اهمیت قضات در جهت تقویت امور قضائی کوشیده و راه های پیچیده قضاؤ را با بیان، وقضاؤ های حیرت انگیز روشن ساخت و بر کار قضاؤ نظارت کرد و نقاط ضعف آنها را گوش زد کرد و بر عمل کردنیک آنان احترام داشت و بر تأمین زندگی رفاه و معیشت قضات عنایت داشت تا دستگاه قضائی حقیقت را فدای مصلحت نکند و تحت تأثیر فساد رشوه، تطمیع و تهدید قرار نگیرند.

#### جرم رشوت از دیدگاه قرآن و سنت

دین مبین اسلام، به عنوان کامل ترین دین الهی، در ذات خود با هر گونه انحراف و فساد مخالف بوده و بر پاکی و در رستکاری تأکید دارد. این تأکید، مخصوصاً آن جا که به حقوق عمومی (بیت المال) مربوط می شود دارای ابعاد متفاوت و روشن است و به ضرورت رعایت حدود الهی و حق الناس مربوط می شود و آنچه از بررسی آیات متعدد قرآنکریم، احادیث نبوی مشخص است، تأکید اسلام بر رعایت حدود الهی و حقوق مردم و نیز درستکاری و امانتداری کارگزاران حکومت است.

#### چنانچه خداوند (ج) میفرماید:

ترجمه: و اموال یکدیگر را به باطل و ناحق در میان خود نخورید و برای خوردن بخش از اموال مردم به گناه قسمتی از آن را به عنوان رشوه به قضات ندهید در حالی که میدانید گناه است. همچنان خداوند ج در آیه دیگر چنین فرموده است ترجمه: ای کسانی که ایمان

این امیال علت اصلی فساد و خلاف کاری در ادارات است.

2- عدم توجه به شایسته سalarی: اصل شایستگی و توانائی های مدیران و کارکنان دلیل اصلی برای ثبات و موفقیت برای جامعه اسلامی است پیامبر (ص) بارها بر بکار گیری افراد واجد شرایط برای مدیریت اسلامی تأکید کرده اند گماردن خویشاوندان ناشایسته بر پستها یعنی خویشاوند سalarی از جمله آفت هایی است که نظام اداری را به باتلاق های فساد و تباہی فرو میبرد و از هم فرو میپاشد.

#### 3- عدم پرداخت معاش مناسب:

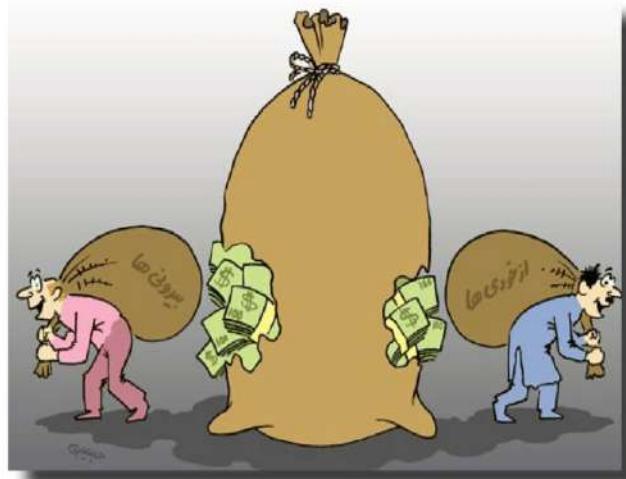
چون مسیزان حقوق و دستمزد در بخش های مختلف دولتی برای تأمین احتیاجات افراد مستعد و متخصص کافی نیست باید که پرداخت معاش مستخد مین باز خ ضروریات آنها در بازار موازین بوده باشد.

#### 4- عدم وجود شفافیت و پاسخگوئی در فعالیت نظام اداری:

عدم شفافیت یکی از عوامل مهم بروز فساد اداری درسازمان است. فساد اداری در محیط های که بسیار شفاف هستند نمیتواند جا بگیرد اطلاع رسانی به موقع به مردم وایجاد نظام پاسخگوئی درسیستم ادارات میتواند از بروز فساد جلوگیری نماید.

5- ضعف کارهای نظارتی: دست زدن به مال جمع آوری شده بیت المال، زکات، مالیات ها، ارکان نظامی، اداری کشور را آسیب میرساند و جامعه را دچار آفت مینماید.

#### 6- عدم موجودیت نظام قضائی سالم:





پیرامون رشوت که جامعه ما را بسیار متضرر ساخته است بحث نموده است.

ماده (254) قانون جزاء: هر موظف خدمات عامه که به مقصد اجراء یا امتناع ویا اخلاق وظیفه که به آن مکلف باشد به اسم خود ویا شخص دیگری پول نقد ، مال یا منفعتی را طلب نماید ، یا از شخص وعده آن را گیرد ویا بخششی را قبول کند رشوت گیرنده محسوب میگردد .

در ماده مذکور جرم رشوت تعریف گردیده و عناصر جرم رشوت در آن ذکر شده است که وجود آنها برای تحقق جرم رشوت حتمی میباشد .  
موظفین خدمات عامه مطابق ماده (12) قانون جزاء قرار ذیل است .

1- مامورین و اجیران دولت و تصدیهای دولتی .  
2- مامورین و اجیران مؤسسات عامه .

3- اعضای ارکان دولت و جرگه های ولایتی و محلی .  
4- وکیل مدافع ، حکم ، اهل خبره ، شهود ، وساiller اشخاصیکه تصادیق شان معتبر شناخته شود .  
وصف جرم رشوت: مرتكب آن موظف خدمات عامه باشد مطابق ماده (12) قانون جزاء .

عنصر مادی جرم رشوت: طلب ، اخذ ، قبول ، عمل ، نتیجه ، رابطه سببیت بین عمل و نتیجه .

عنصر معنوی جرم رشوت: علم واراده میباشد .  
مجازات جرم رشوت: درمورد مجازات جرم رشوت ماده (255) ، (256) قانون جزاء صراحت دارد .

متن ماده (255)-1 رشوت گیرنده به حبسیکه از دوسال کمتر و از ده سال بیشتر نباشد ویه جزاء نقدی معادل آنچه که بحیث رشوت طلب کرده یا برایش داده شده ویا به آن وعده شده محکوم میگردد .

2- رشوت دهنده و واسطه رشوت به عین جزاء مندرج فقره فوق محکوم میگردد .

آورده اید اموال یکدیگر را به باطل از طریق نامشروع نخورید مگر اینکه تجاری باشد که با رضایت شما انجام گیرد .

دین مقدس اسلام رشوه را در هر شکل و قیافه ای که باشد محکوم کرده است در تاریخ زندگی پیامبر اکرم ص می خوانیم که او خبر شد که یکی از فرمان دارانش رشوه ئی در شکل هدیه پزیرفته است آنحضرت "ص" ببر آشافت و به او فرمود چرا آنچه حق تو نیست میگیری؟ او در پاسخ به معذرت خواهی گفت آنچه گرفتم هدیه بود پیامبر "ص" فرمود اگر شما داده بنشینید واز طرف من فرمان دار محلی نباشد آیا مردم به شما هدیه میدهند. پس پیامبر "ص" دستور داد هدیه را گرفتند و در بیت المال قرار دادند وی را از کار برکنار کردند . (بروایت ابن ماجه)

اسلام حتی برای اینکه قاضی گرفتار رشوه های مخفی نشود دستور میدهد که قاضیان نباید به بازار بروند تا مبادا تخفیف قیمت ها بطور ناخود آگاه روی قاضی اثر بگذارد و در قضاوت جانبداری و تخفیف بکند. چه خوب است که مسلمانان از کتاب آسمانی الهام بگیرند وهمچنان در حدیث معروف که از رسول خدا (ص) نقل شده است چنین فرموده است : (لعن الله الراشی والمرتشی والماشي بينهما). (بروایت ابو داود و ترمذی) ترجمه: خداوند (ج) گیرنده و دهنده رشوه و آن کس که واسطه میان آن دو کس میشود از رحمت خود دور گردانده است. اگر دقیق متوجه شویم دین اسلام مبارزه جدی و همه جانبی در مقابل انواع فساد به خصوص فساد اداری نموده است ، که رشوه هم یکی از جمله آنها است.

**جرائم رشوت از دیدگاه قوانین منتخب کشور:**  
طوریکه قرآن کریم و احادیث نبوی پیرامون جرم رشوه بحث همه جانبه نموده قانون جزای افغانستان نیز



## ضرورت اندازه گیری زوایا در اراضی

هدف، شیشه چپ هدف، شیشه ترصد برای چشم راست معد  
محفظه را بری آن ، شیشه ترصد برای چشم چپ معه محفظه  
را بری آن، محور اتصال دو قول های دوربین به شکل چپراس و  
تقسیمات دیوپتری برای چشم راست و چپ که دارای تقسیمات  
3+2+1+01-02-03 و تقسیمات باز چشم در بالای محور دو قول  
از جنس سانتری متراست.

تقسیمات داخلی دوربین در  
داخل دوربین دو خط که یکی  
افقی و دیگر آن شاقلی است  
خط افقی و شاقلی تقسیم  
شده که هر تقسیم خورد  
آن (00-05) و تقسیم کلان  
آن (00-10) است در مرکز آن  
تقسیمات چلپا قرار دارد، که  
نظر به این چلپا که به شکل  
علامه جمع است انحراف به



طرف راست و چپ خوانده میتوانیم انحراف عبارت از راست  
و چپ خوردن مردمی سلاح ثقلیه دوست نسبت به دشمن که  
این زوایه جنبی بین هدف و نقطه اصابت است و ذریعه خط  
افقی اندازه میگردد. انحراف ارتفاعی یا زوایه ارتفاعی آن است  
اگر مردمی دوست در حالیکه دشمن یا هدف در یماج مقابل  
قرار داشته باشد و مردمی پایین از هدف وبالای هدف بخورد این  
انحراف مردمی از هدف را ذریعه تقسیمات خط شاقولی اندازه  
مینماییم . بعد از اندازه کردن انحراف جنبی و ارتفاعی اندازه آن را

در جریان فعالیت های محاربوی ضرورت احساس میشود که  
زوایای بعضی از عناصر اراضی اهداف و یا محل اتفاق مرمی  
های سلاح ثقلیه دوست باید اندازه گردد. فلهنا مهم است که  
طرز اندازه گیری زوایا را به شکل ساده و بسیط آن بدانیم تا  
بتوانیم آتش دوست را که به ما احتیاج دارد اداره کنیم و تا مردمی  
آن به هدف اصابت نماید که  
از جمله میتوان توسط دوربین  
زوایا را در اراضی اندازه نماییم.  
دوربین

تعريف دوربین: دوربین از  
جمله آلات اوپتیکی است  
که به مقصد کشف دشمن  
و اراضی آن و به مقصد اندازه  
کردن زوایه های جنبی و  
ارتفاعی مورد ضرورت از آن  
استفاده میگردد.

ساختمان دوربین : دوربین که مورد نظر ما است دوربین B-8  
است.

این دوربین روسی بوده و در اکثر قطعات موجود است که آن  
دوربین محاربوی و عدد 8 آن به معنی اینکه هدف و هرشی را  
که ترصد میکنیم (8) چند آن را به ما روشنتر نشان میدهد یا به  
عباره دیگر اگر هدف در یماج m800 قرار داشته باشد آن را به اندازه  
100 متر نزدیک نشان میدهد.

پرזה جات قول راست دوربین قول چپ دوربین شیشه راست



به تپیچی دوست، هاون دوست قومانده میدهیم.  
قبل از استعمال دوربین کدام کارهای بالای دوربین اجرا میگردد.

الف: عیار نمودن دوربین

ب: ملیم چیست

ج: درجه چیست

الف: عیار نمودن دوربین

دوربین از صندوقچه آن کشیده شده توسط تکه فلین تطهیر شود  
بند چرمی آن به اندازه ضرورت در گردن عیار گردد و گره شود برای  
بدست آوردن قوه چشم (دیوپتری) و باز چشم پوش های شیشه

چشم راست و چپ کشیده شده بالای یک نقطه که مرتسم آن

در هواباشد دیله طور قول های

دوربین را پایین و بالا نموده که

دواری هر دو قول های یک بادیگر

تطبیق گردد بعداً چشم چپ

رابسته نموده و آهسته آهسته

تقسیمات دیوپتری را به راست

و چپ دور میدهیم تا وقی که

تقسیمات داخلی دوربین روشن

و برجسته معلوم گردد و نقطه

مرتسم هم روشن ترصید گردد.

سپس دوربین را پایین نموده

مقدار دیوپتری را ز تقسیمات

اخذ نموده و آن را حفظ مینماییم

و به عین ترتیب چشم راست را بسته نموده و عین اجرات را ذریعه

چشم چپ اجرا نموده و اگر چشم ها جبور باشد حجرات هم

صحیح صورت گرفته باشد مقدار دیوپتری هر دو چشم یک قسم

میباشد.

باز چشم ها در این حال در مقابل مشعر ثبیت گردیده و آن را

یادداشت نموده و حفظ مینماییم.

ب: ملیم چیست؟

ملیم واحد قیاسی زاویه است مثل که اوزان ذریعه کیلو گرام

اندازه میشود مقدار زاویه ذریعه ملیم اندازه میگردد و همچنان

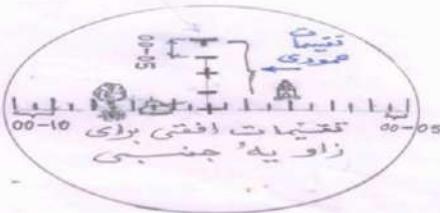
ملیم از تقسیم شدن محیط دایره که نصف قطر آن 1000 m

باشد بدست میاید و یا ملیم زاویه ایست که بین دو شعاع دایره

در مرکز دایره تشکیل شده و قوس مقابل این زاویه در محیط

دایره m باشد.

## تقسیمات داخلی دوربین



1- ملیم شرقی: عبارت از آن ملیم است یک دایره که شعاع آن 1000 m باشد محیط انترا به 6000 حصه و یا 6283 مساوی تقسیم نمایم هر حصه تقسیم شده را به مرکز دایره وصل نماییم کنجیکه در مرکز دایره بین دو شعاع پیدا شود یک ملیم (01-00) که اولی آنرا ملیم تقریبی و در تقسیمات جنبی آلات اوپتیکی و دوم آن حقیقی و در تقسیمات ارتفاعی آلات قرار دارد.

2- ملیم غربی: دایره ای که

نصف قطر آن 1000 باشد

آنرا به 6400 حصه مساوی

تقسیم نموده کنجیکه در

مرکز دایره بین دو شعاع به

وجود می آید بنام ملیم

غربی است. خواندن ملیم

به طور مثال صفر تام صفر

دو خواندن آن و تحریر آن به

ارقام 02-00 صفر تام صفر

هشت خواندن و تحریر آن به

ارقام 00-08 و صفر دوتام

چهارده خواندن آن و تحریر

آن به ارقام 14-02 چهارده تام چهل خواندن آن و تحریر آن به

ارقام 14-40 پنجماه و سه تام صفر یک خواندن آن و تحریر آن

دربیعه ارقام 01-53 میباشد.

دربیعه ارقام 100 ملیم عبارت از یک تام است.

ج: درجه چیست؟

درجه واحد قیاسی زاویه است که اگر محیط یک دایره را به

360 حصه مساوی تقسیم نماییم هر حصه تقسیم شده را به

مرکز دایره وصل نموده کنجیکه در مرکز دایره بین دو شعاع دایره

پیدا میشود عبارت از یک درجه است.

اجزای درجه: عبارت از دقیقه و ثانیه و ثلاشه است.

مانند: اثر پوهنمل دگروال کتاب توپوگرافی نیاز محمد "صاحب

زاده" سال 1388

اثر دگرمن محمد رفیع سال 1363



## په زندانونو کې د بندیانو زیاتوالی او د هغې پایلې

د ځینو هیوادنو په زندانونو کې د بندیانو زیاتوالی د محکمې څخه مخکې ترستګو کېږي او بندیان د محکمې څخه وړاندې په خرابو شرایطو کې په زندان کې ژوند کوي.

دنري ډير هیوادونه د څلوا زندانونو د ظرفیت شمیر او ارقام لري، خود ډغه ارقام ډيرې د سیمه ایزو تعريفونو پرنسپت په ګوته کېږي، خوکوم چې په ټپیوال معيار منل شویدی شتون نلري. څینې و ختونه په زندانونو کې د ظرفیت څخه زیات کسان څای په څای کېږي. او کله کله بندیان توقيف خونو ته چې ډير خراب حالت لري ليړدول کېږي.



په اروپا کې د ډيرې هوا (۴) متنه مریع څای د یو بندی لپاره څای په پام کې نیول کېږي.

- په زندانونو کې د بندیانو زیاتوالی د ځینو سرغونو لکه د بشري حقوقنو، د شخصي ژوند حق او امنیت ته نه لاس رسی سبب کېږي او د بندیانو د ډیروالې په شتون کې د ځینو ساري ليړدیدونکو ناروغیو لکه سل، ایدز او د هغوى خطرناکې اغیزې د وګرو په روغتیا او همدارنګه د روانی ستونزو سبب کېږي چې د وګرو په

په ټوله نړۍ کې په زندانونو کې د بندیانو زیاتوالی شتون لري چې دا حالت د زندانونو کارکوونکو ته خطر منئه راوري او په پایله کې د بشر په حقوقو د تیری، زورزیاتي او په بندیانو کې د ناروغى سبب ګرڅي.

همدارنګه ډغه حالت کیدای شي چې رتونکي او غیرانسانی کړنې منئه ته راوري او د بند خونو کارکوونکو ته د ناسمو شرایطو د راتلو زمينه برابره کړي.

د نړۍ د ټولو هېوادونو په زندانونو کې د بندیانو زیاتوالی هغه که په غرب کې دي او که په شرق او یا وروسته پاتې هیوادونو کې لیدل کېږي، چې د زندانونو د ظرفیت څخه ډير بندیان د زندانونو کې شتون لري،

د بیلګې په دول په (۲۰۴) م کال کې د انګلستان د ویلز په بنار کې په وروستیو شلو کلونو کې د بندیانو شتون ډير زیات دي. د امریکا فدرالي زندانونو د سیستم سره سم د (۳۳) سلنې او په دولتي سیستم کې د (۱۷) سلنې ډيروالې راپور ورکړ شوې دي.

د بندیانو د زیاتوالی کچه او شمیر توپیر لري. په څینو هیوادونو کې د بندیانو زیاتوالی کلکه ستونزه ده چې کولای شو هغه بې رحمي او یا غیرانسانی کړنې وپولو.



شريک کيري.  
کوم هيوادونه چې د خپلو بندخونو بنديانو شمير کموي،  
ارينه ده چې:

- خپل جزائي عدالت سيسنتم يا خلې نوي کري.
- معلوم کري چې خوک د خومره مودي لپاره زنداني  
کيري.
- د جرم او عدالت په هکله عمومي او سياسي خيروني  
او بحونه وکري.

د زنديانو په هکله بياخلي کته وکري. تجربه بشودلي  
دي چې په ځينو حوزو کي یو شمير زندانيان مخکي  
له محکمه کيدو خخه نیول کيري او یا دا چې د ډيرې  
مودي لپاره په توقيف کي پاتې کيري او همدارنګه  
کيداي شي چې ځيني زندانيان نورو مناسبو خاينو ته  
وليردول شي د ډيلگې په ډول: هغه خوک چې په روانې  
ستونزو اخته شويدي باید روغتون ته وليردول شي او د  
ځينو بهرنیو تړوننو له مخي بيرته خپلو هيوادونو ته و  
ليردول شي او هغه سرغونکي تنکي څوانان تربتي او  
ښوونيز مرکزونو ته وليردول شي. همدارنګه د محکمي  
له حکم سره سم ځينې مجرمين نفدي جريمه شي. د  
هغو مجرمانو چې د بند موده یې د پنځو کلونو زياته نه  
وي د شاقه کارونو د ترسره کولو لپاره دولتي او غيردولتي  
او یا بشارواليو ته د ټولیزرو خدمتونو د ترسره کولو لپاره  
وګمارل شي.

#### اختني او سرچيني:

- سيد آقا صبوري. حقوق اداره محابس. ۱۳۹۵
- د زندانو او توقيف خونو د تنظيم د چارو قانون او  
مقرره.

ورتیا او د زورزیاتی پر جرمونو کنترول هم په مستقیم  
دول اغیزه لري، نولازمه ده چې زیاته پاملنې ورته وشي.  
— د زندانو کار کونکو ته د خطر خخه ډکه فضاء را  
منځته کوي.

— د نړیوال سازمان د معیارونو او هيلو تامینول او د  
ښخو، نارینوو، څوانانو، د ډيرعمر لرونکووګرو، تورنو  
او محکومینو بیلول کول ناشوني کوي.

د بنديانو د ډيروالې د مخ نیوي لارې چاري په لاندې  
ډول دي:

۱— د زندان د ظرفیتونو لوړوالې او د نویو زندانو  
جوړول.

۲— د زندانو د شمير تېټول.

۳— د لنه مهالو اقدامونو نیول، لکه عمومي بشنه او د  
بنديانو د خوبنې کيدو لارې چاري.

۴— د زندان د عمومي موجوده سیستم خخه غوره ګیه  
اخيستنه.

۵— په بندخونو کي د ژوند د شرایطو بشه کول.

په ځينو اروپائي هيوادونو کي د نوي بندخونو جوړول  
په پراخه کچه پیل شويدي، هغه د دې لپاره چې د  
بندخونو ظرفیتونه ورڅه تربلي لوړشي په ځينو هيوادونو  
کي چې د زياتوالې سیستم کنترول کيري، د بنديانو د  
محدودولو او هغه کسان چې بندخونو ته استول کيري د  
زندانو شمير د کنترول تر کچې پوري رسيري. د زندان  
د شمير د کچي را تېټول د دې باعث کيري، ترڅو په  
ټولو برخو کي کړني ترسره شي.

د جزائي عدالت بهير ستونزمنه ده، د پوليسو، څارنوالانو،  
قاضيانو او د بندخونو د مقاماتو کارونو او فعالیتونو او  
همدارنګه د صحبي او عامه ګټې چارواکې یو پربل سره



## ت رویج فرهنگ ترافیکی در چامعه



مشکلات و آسیب‌های آن خواهیم بود. برای رهائی از فرهنگ‌های خود ساخته برخی از رانندگان مانند زدن اشاره چهار سمت هنگام عبور از چهار راهی ها به استقامت رویه رو، استفاده از چراغ‌های فول در ساحه شهری، مراعات نکردن حق اولیت و..... لازم است نهادهای مختلفه مانند، رسانه‌های تصویری در قالب فلم‌های مستند و اعلانات از طریق رسانه‌های صوتی (رادیو) در کنار آموزش و پروش مراکز پولیس ترافیک، طبق قواعد و مقررات، درست رانندگی کردن را به افراد جامعه در دستور کاری خود قرار دهنده تابوانیم با فرهنگ سازی و پذیرش قواعد برای تربیت فرزندان در زمینه کاهش چالش‌ها و مشکلات دامنه گیر سیستم ترافیک در جامعه شویم. در کنار سهولت‌های که کشف یا اختراع وسایط نقلیه برای بشر بوجود آورد' بیامد های منفی و ناگواری چون حادثات دلخراش ترافیکی را نیز در قبال داشته و دارد که ضرورت به تدوین یک سلسله قواعد و پیروی از آن قواعد احساس می‌گردد.

یکی از مهمترین و بارزترین مشکلات کنونی در شهرهای کلان بحث ترافیک است که به یک مشکل آسیب زا و جدی برای جامعه تبدیل شده است. آسیب‌های ترافیک تنها به تلف شدن وقت و انرژی ختم نمی‌شود، بلکه بعضاً ممکن است این آسیب‌ها به حوزه سلامت جامعه بشری نیز راه پیدا کند. لازم است تا در این زمینه فرد از همان نخستین سال‌های زندگی اجتماعی، برای مقابله با این آسیب‌ها، پرداخته و

انکشاف و تکامل ساینس و تکنالوژی، از دیاد نفوس، تولید و تورید انواع وسایط نقلیه نه تنها در زندگی انسان‌ها تسهیلات را فراهم می‌سازد بلکه مشکلات و پرایل های زیادی را نیز بوجود می‌آورد.

با از دیاد وسایط نقلیه متأسفانه حادثات ترافیکی نیز روز به روز روه افزایش بوده که تلفات جانی و خسارات مالی از این ناحیه خیلی‌ها سنگین و جبران ناپذیر می‌باشد.

رشد، تورید و تکامل واسطه نقلیه در کشور ما به اندازه کافی چشم گیر بوده و تا حال ادامه دارد که فعلاً در کشور ما به تعداد بیش از صدها هزار واسطه نقلیه موجود می‌باشد. با وجودیکه سالها می‌گذرد ولی فرهنگ درست استفاده از این وسیله نقلیه هنوز در برخی از نقاط کشور مادیده نمی‌شود و این خود نشانه‌هایی از ضعف فرهنگ سازی در قبال ترافیک جامعه است، زیرا ورود هر نوع اجناس، به کشور نیازمند آموختن روش‌های استفاده کننده‌گان از نحوه استفاده درست از آنهاست. اگر چنین وضعیتی در جامعه شکل نگیرد آن زمان است که دچار چالشها و مشکلات فرهنگی لازم آنها می‌شویم، به این معنی که بین فرهنگ سنتی و فرهنگ وارداتی جامعه هماهنگی‌های لازم نمی‌تواند به وجود آید.

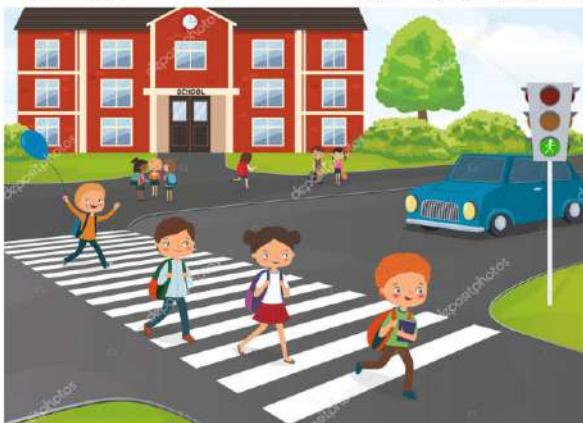
اگر روند انتقال فرهنگ ترافیک در جامعه و آموزش قوانین و مقررات ترافیک در قبال رانندگان و سایر شاملین ترافیک به فرزندان به شیوه کنونی ادامه یابد به یقین ما شاهد یک فرهنگ عالی در مطابقت با قوانین و مقررات ترافیکی و رانندگی بدون



رانندگی)، با مفاهیم ترافیکی از قبیل سرعت مجاز و غیرمجاز، سبقت نمودن، بستن کمرنگ امنیتی، استفاده از کلاه امنیتی در موتورسایکل ها، احترام به حقوق دیگران و رعایت قواعد و مقررات آشنا می شوند و ابتداء با تقلید و سپس به همانند سازی و قبول کردن آن می پردازند. اما چرا باید ما از اولین سال های حیات اجتماعی کودک و نوجوان، قوانین اجتماعی را در آنها نهادینه نمائیم؟

برای پاسخ به این پرسش لازم است به سنین آموزش پذیری در کودک و نوجوان توجه ویژه ای صورت گیرد. بسیاری از دانشمندان و رفتار شناسان باور دارند که کودک می تواند از سنین سه سالگی به صورت جدی قواعد و ارزش های جامعه را از طریق تقلید رفتار والدین خود یاد بگیرد.

با این پیش زمینه و شناختی که از دنیای کودکان وجود دارد، می توان گفت که آموزش فرهنگ ترافیک چنان که از خردسالی و دوره کودکی در محیط خانواده هم زمان با مراحل تربیتی چون (ان)ضباط اجتماعی، رعایت



حقوق دیگران، تقدم مصالح جمع برفرد و .....(باروش های دقیق و برنامه ریزی شده به کودک آموخته شود، می تواند درهنگام نوجوانی و جوانی تاثیر فراوانی بر رفتار وی داشته باشد).

البته تأکید بر آموزش فرهنگ ترافیک در سنین کودکی به این معنا نیست که افراد دیگر باید از این آموزش ها غافل باشند.

منابع:  
خلیل الله "تجاتی" لکچر نوت بررسی حادثات سال ۱۳۹۰  
Road Policing Strategy", Christine Nixon, APMm, Victoria Police

قوانین ترافیکی مورد نیاز جامعه را مطالعه و درک کند. از آنجائی که خانواده نقش انکار ناپذیر وسا ارزنده می رادر شکل گیری شخصیت، فرهنگ و آموزش های اجتماعی و شهر نشینی دارد، رعایت قوانین ترافیکی و احترام به قواعد و مقررات ترافیکی در خانواده، می تواند در شکل دهی و اثر گذاری بر رفتار کودکان، نوجوانان و بالاخره جوانان نقش داشته باشد. در زمینه نقش خانواده در فرهنگ سازی «بروس کوئن» نویسنده کتاب، «مبانی جامعه شناسی» معتقد است افزون بر این که خانواده نقش مهمی در ماندگاری و بقای نسل نوع بشر دارد، تربیت اجتماعی و جامعه پذیری و یا اجتماعی کردن افراد به ویژه کودکان و نوجوانان از مهمترین کارکرد، این نهاد اجتماعی (خانواده) تلقی می شود.

برعلاوه از این نظریه پرداز اجتماعی، برخی دیگر از جامعه شناسان به این باورند، چون خانواده می تواند در قالب اولین کانون اجتماعی یک رابطه مستقیم و رو در رو با فرد برقرار کند، اعضای خانواده به ندرت رفتار مغایر با هنجارهای گوناگون قبول شده خانواده را از خود نشان دهند.

پیروان مکتب «انتقال فرهنگی» شاید مهمترین نظریه پردازی باشند که به نقش خانواده در نهادینه کردن برخی از قوانین اجتماعی در جامعه پرداخته اند. آنها باور دارند که چون رفتار افراد از طریق ارتباط متقابل با سایر گروه ها و افراد شکل می گیرد در این صورت است که برخی محیط های اولیه مانند خانواده و جمع دوستان در انتقال رفتارها، به ویژه رفتارهای نابهنجار، تاثیر بسزایی در شکل گیری شخصیت یک فرد در دوره کودکی دارد.

طبق نظریه فوق، فرزندان از طریق همنشینی با والدین (هنگام



## پژوهشی مواد مخدر آزادگاه جرم شناسی

مواد میشود و عملکرد جسمی، روانی و اجتماعی وی تاثیرات نامطلوب بر جامی گذارد.

اعتیاد نوعی بیماری مغزی مزمن پیشرونده و برگشت کننده است که باعث می شود با وجود پی آمدهای ناگوار مصرف مواد، فرد معتاد باز هم برای به دست آوردن یا مصرف مواد مخدر سر به هر دری بزند. اعتیاد از آن جهت بیمار محسوب میشود که مصرف مواد مخدر، ساختار مغز و نحوه فعالیت آن را تغییر می دهد. تغییراتی که به اثر مواد مخدر در مغز انسان به وجود می آید ممکن است پایدار و بلند مدت باشد و به ایجاد رفتارهای زیانبار منجر شود.

اعتیاد به تریاک و مشتقهای آن که قوه فهم و ادراک را کم نموده و حالت سستی و کسالت را به وجود می آورد، کمتر سبب وقوع جرایم خشونت آمیز میگردد. اهم جرایم ارتکابی معتادین به مواد مذکور سرقت، کلاهبرداری، خیانت در امانت، خود فروشی، ترغیب و تحریک دیگران به استعمال مواد مخدر و توزیع آن میباشد.

شخصیت و مقدار موادی که معتادین حشیش مصرف می نمایند در نوع جرایم و پیروز حالت خطرناک موثر است. در صورت افراط در مصرف حشیش، حالت پرخاشگری و تهاجم بروز نموده و ممکن است به ضرب و جرح وبالاخره قتل منجر گردد.

سرعت تاثیرات مسمومیت مواد مخدر بالای ارگانیزم بدن:

۱- خوردن بین ۲۰ تا ۳۰ دقیقه

۲- ترزیق کردن در رگ بین ۱۵ تا ۳۰ ثانیه

### مقدمه

اعتیاد به مواد مخدر تاثیرات منفی و روانی بالای افراد دارد که استعمال آن اختلالات عقلی و دماغی را به بار آورده، قوه فکری را از بین برده از سعی و تلاش اشخاص می کاهد.

مواد مخدر موادی هستند که مصرف آنها در انسان حالت لذت و خوشی کاذب را به وجود آورده و وابستگی جسمی و روانی ایجاد می کند. بروز همین حالت کیف ولذت پس از اولین مصرف که در بعضی موارد فقط به علت کنجکاوی مبادرت به آن می گردد. و باعث تداوم مصرف اعتیاد میشود.

علت اعتیاد هرچه باشد معتاد دارای شخصیت معتادی بوده و نمیتواند وظایف روزه مره را در حد توانایی واستعدادی که دارد انجام دهد و همواره در جستجوی لذت اعتیاد است که جای هرگونه لذاید را می گیرد و هرگاه از ۴ الی ۱۲ ساعت مواد مخدر را مصرف نکند پریشان خاطر و مضطرب خواهد بود که در اثر ناراحتی روانی نمیتواند توقعات خود را به تعویق بیندازد درنتیجه حالت عصبی، تهاجمی و سرسکشی برای دسترسی به مواد مخدر ظاهرگشته، اراده و عاطفه از بین میروند. معتاد نسبت به قوانین اجتماعی، قیود اخلاقی و احکام مذهبی بی اعتماد و در معرض ارتکاب جرایم مختلف قرار میگیرد.

اعتیاد یک بیماری روانی، اجتماعی و اقتصادی است که مصرف غیرطبیعی و غیرمجاز برخی مواد مانند (الکول، تریاک، حشیش و ...) ناشی میشود و باعث وابستگی روانی یا فریولوژیک فرد مبتلا (معتاد) به این



تحصیلی، محیط کاری، پارکها، مجتمع عمومی و... میباشد.

۲- آموزش به وسیله رسانه های گروهی (رادیو، تلویزون، ونشریات)

۳- آموزش مراقبت های ضروری درموقع بار داری و بعد از آن

۴- آموزش روابط خانواده گی نیجه گیری :

اعیاد به مواد مخدر و مشتقات آن قوه فکری شخص را ازین برده و باعث دچار مشکلات گوناگون هم از نظر (صحی، جسمی، فامیلی، اقتصادی واجتماعی) می گردد. که اعیاد کاملا شیوه سایر بیماری های مزمن هم چون بیماری های قلبی، ویا دیابت است. چرا که هردوی این بیماری ها فعالیت عادی و سالم بدن را مختل ساخته و پیامد های زیانباری به همراه دارد.



باید توجه داشت که این بیماری ها قابل پیشگیری وقابل درمان هستند، ولی چنانچه اقدامی درمورد آنها صورت نگیرد تا پایان عمر ادامه پیدا خواهد کرد. پس برهمه ما لازم است تا به هر وسیله ممکن از مصاب شدن اشخاص جلوگیری بعمل آوریم. تا افراد صحت مندی در جامعه داشته باشیم.

منابع

۱- دانش، تاج زمان مجرم کیست جرم شناسی چیست چاپ دوازدهم اردیبهشت ۱۳۹۲

۲- محرزون، محمد یحیی کریمنولوژی حوت ۱۳۸۹

۳- اینترنت

۳- ترزیق کردن در ماهیجه بین ۳ تا ۵ دقیقه

۴- استنشاق بین ۵ تا ۸ ثانیه

درمان معتادین

متخصصین معتقدند که محروم کردن معتاد از ماده ای که اعتیاد دارد غیر انسانی و خطرناک است و گاهی منجر به مرگ وی می شود.

معتد بیماراست. و بایستی از لحاظ جسمی و روانی تحت مداوا قرار گیرد تا از نظر اخلاقی و عاطفی متعادل شده و به راحتی بتواند خود را با اجتماعی که در آن زندگی می کند، تطبیق داده و احتیاجات اولیه زندگی خود را شخصاً با قبول مسؤولیت انجام دهد.

پس از خروج از شفاخانه (بیمارستان) رفتار خانواده و اطرافیان در ادامه ترک اعتیاد فوق العاده موثر است. هرگاه معتاد پس از بهبودی نسبی، با شمات، سرکوبی و سرزنش اقارب خود مواجه گردد، توان مقاومت، فشار روانی

واجتماعی را نداشته و اعتیاد مجدداً غیر قابل اجتناب خواهد بود.

تغییر محیط اجتماعی که موجب اعتیاد شده ضروریست. معتاد باید تحت مراقبت هدایت و حمایت اعضای خانواده، مددکاران و مسؤولین مبارزه با اعتیاد قرار گیرد. فراهم نمودن سالم معیشت و حوایج اولیه زندگی و رفع مشکلات معتاد در پیشگیری از اعتیاد مجدد تاثیر بسزایی دارد. روش درمان در کشورها مختلف با توجه با ماده ای که فرد بدان معتاد است متفاوت است.

طرق پیشگیری از اعتیاد به مواد مخدر:

۱- پیشگیری در محیط اجتماعی (محیط



## د روغتیایی اروا پوهنې له پلوه د ورزش ارزښت

ورکول کېږي. په منځنې ډول سگرت خښوونکې کسان، پنځه کاله او هغه کسان چې د ژوند نول یې غیرفعاله وي له دوو خخه تر درې کاله پوري خپل د ژوند کولو اسره (امید) له لاسه ورکوي. کومه پوبنتنه چې دله ورباندي بحث کېږي، دا ده چې په سمه توګه، کوم شیان د روغ ژوند تگ لارې ته د پام وړ دې؟ ددي برخې پوبنتني خواب هغې کس پوري اوه لري چې دا پوبنتنه ور ځینې کېږي.

دخورو متخصص، کولای شي استدلال وکړي، زمونږ بدنه د څواک بخل د داسي اصلونو چې له بنستېيزو خوراکې موادو لکه (کربوهیدرات، غورو، پروتینونو، معدنې مواد او ویتامینونو) خخه لاس ته راخې يانۍ د (خوراکونو ارزښت) د کالوريو د زغم سمه ساتنه د مناسبې کړنې لپاره اړین دي، طراحې او په پام کې نیول شوی دي. د انژي سرچینې د وړاندیز دغه امر، د موادو پرمختګ لپاره یا هغه مواد چې،



د شخص د ژوند د تگ لارې مطالعه له روغتیا خخه زمونره پوهه د پامرنسی وړ ګرځوي. د ژوند تگ لارې لا ملونه، لکه: منظم سپورت کول د پاکو او بشو خوپو پروګرام کارول، خورا ارزښت لري، په تير یو نسل کې زمونږ په پوهنې، خصلتونو او خوراکې برنامو کې ډیرو توپیرونو شتون درلوده. د بیلګې په ډول د لندن په بنار کې سره کړي غوبنې، لېر غوره پې او په لېر کچه تینګ شوی غورې کارول کېږي. سرېبره پردي، مونږه هڅول کېږو تر خو هغه زعمل شوی لا ملونه کیدای شي زمونږ روغتیا ته زیان ورسوی لکه. (سگرت او د شرابو خښلو) خخه باید ډډه وکړو. د بشه روغ ژوند د تگ لارې مرستي لپاره دا ټول اصلونه په پام کې نیول کېږي. چې پدې هکله د اسلام سپیڅلې دین خانکری لارښونې لري.

اټکل کېږې چې په غربى هیوادونو کې مخکې د وخته مړینه ۵۰ سلنے د ژوند تگ لارې ته نسبت



- ۱- د اوو نه تر اته ساعته خوب کول.
- ۲- هره ورخ سبا ناري کول.
- ۳- د اصلې خواپو د واين مراعت کول.
- ۴- د طبى په ډول د قد سره وړ یا له هغى سره نبردي وزن.
- ۵- سگرت نه خکول.
- ۶- د شرابو نه خکول.
- ۷- منظم بدنی فعالیت.

همدارنګه خرګنده شوه چې د روغتیا او سلامتیا مناسب تمرینونه د روغتیا مثبت وضعیت یعنی هغه خایې خلکو چې دا تمرینونه سرته رسول د هغو کسانو په پرتله چې دا تمرینونه ئې نه کول د بهه روغتیا خخه برخه مند وو. په هغو کسانو چې د روغتیا دا اوه تمرینونه سرته رسول د مړینې کچه یې یواхи ۲۸ سلنې بنودل شوی دوى هغه کسان وو چې دا تمرینونه کول یا به ئې لېر سرته رسول. د بسخو په هکله هم توپیر شتون درلود خو په لېر کچه مړینه د هغو کسانو لپاره وو چې دا اوه تمرینونه ئې سرته رسول ۴۳ سلنې هغه بشخي وي چې له اوو مواردو خخه دري یا ئې لېر سرته رسول. د ی خيپني خرګنده کړه چې د روغ ژوند تگ لاره کولاي چې د عمر په اورد والې کې هم اغیزه ولري.

په همدي توګه د یادونې وړ ده چې دروغ او جور ژوند تگ لاره زمونږ تر (۱۴۰) کالوعمر د اورد والې سبب ګرځي څکه طبیعی محدودیتونه د ژوند په اسره (امید) کولو کې شتون لري. اړین ټکي دادي چې د

پرمختګ برابروي یا انرژي تولید وي شتون لري. له بله پلوه، یو ورزشي اروا پوه، کیداي شې د یو با ارزښته مناسبه سپورت او منظمه بدنې تناسب ساتنه، د ماھيچو زغم او په مفصلونو کې د خواک تأمینول د خواک ارجاعي لور والې، د بدن د غړو (زړه، تنفس) په روزنه باندي ټینګار وکړي. په بل ډول، مونږه دله د ژوند نول (طريقه) په پام کې نيسو او نه د روغتیا څانګړي کړني لکه (د خپل درمل کوونکې داکتر سره لیدنه). مونږ د ژوند تگ لاري سره د کړني تولې بیلګې په پام کې نيسو. هغه کسان چې خه ډول پیمال (کسب) دود واره دودونه او دوي چې خپله د یوې برخې احساس کوي او هغه خلک چې له هغو سره ژوند کوي اړیکه لري.

په روغتیا تگ لاره او خودمن (اشتها) کې بدلون کیداي شې د دود او د پراخه واړه دودونو لاملو د اغیزي لاندې راشې د بیلګې په ډول همداسي ویلې شو چې د خوراک او د خوراکې برنامو د خبرتیاوو اصلې سرچینه زمونږه کورني ده. د ماشومانو د خوراکې مدادو خونسه باندي تلویزیونې سوداګریزې تبلیغی پدل (آثار) د ژوند په تگ لارې باندې اغیزه لري. کله کله، کیداي شې په لېر کچه د تلویزیون له لاري روغه خوراکې برنامه خپري شې. په یو پېژندل شوی بنکارنده خیرنه کې د کالفورنيا "آلماکونتې" سارکې د (۶۹۲۸) کسانو خخه تر سره شوی ده، چې د روغتیا اړوند دا اوه تمرینونه سرته رسیدلي دي، چې روغتیا لپاره ګټور بلل شوي دي:



او لوړوالي له پلوه خپل بدن ته روغتیا ورکړو. سپورت کول بدن لپاره نسبتاً د بنه غورو ماھيچو سبب گرخې او مونږ سره مرسته کوي ترڅو یو بنګلې او غښتنې بدن جوړ کړو. خیرونو بشودلي ده چې سپورت د دې نسبې بدلون د خوراکې رژیم او له هغې خڅه هم بنه ګټوردي. سربيره پردي، ورزشکاران لېر غوره لرونکې د ماھيچو او بدل لري او په همدي حال کې د خوراک رژیم لرونکې کسان هم غور او هم د لېر غورو ماھيچو او بدل له لاسه ورکوي.

څرګنده شوي ده سپورت د زړه کرونري ناروغې د مخنيوي سبب گرخې چې په انګلستان کې د مړينې یواخینې اړین لامل بلل کيږي. روغتیاې اړواپوهان وايسي چې بنه سپورت



کول بايد د پوره نیټې او چهکتیا خڅه برخمن وي ترڅو خپل رښتنې پدل (آتر) پر خای پرېردي. هغوي سپارښته کړي ده هغه خلک چې د زړه درزا لري په اونې کې درې څلې د (۱۲) دقیقو لپار تر سره کړي تر خو د زړه د رګونو سیستم ته روغتیا او سلامتیا ورکړي او د زړه کرونري خطر له لوړې کچې راښکته کړي. د زړه تکان د بل فورمول له پلوه چې د عمر په بنست او د زړه درزا لپاره جوړه شوي د حسابېري. دا موضوع په پراخه کچه د پنځو کالو مطالعې د تیریدو په پړاونو کې د منځنې عمر لرونکې نارينه وو کې

روغ ژوند تګ لاره خلکو سره مرسته کوي چې تر ډیره وخته پوري روغ او رمت پاتې شي د بودا والي په پړاو کې کارنده ژوند، په لړه کچه د بدن د درد ليدل، کمزوری یا خطر ناكه نا روغتیا ولري. ډيري بدنې ګټې له سپورت خڅه لاسته راخې مطلب دا چې سپورت زمونږ سره مرسته کوي ترڅو بنه بدنې تناسب لاسته راړو او تر ډير وخته روغ او جوړ پاتې شوو. سمه ده چې د سپورت او بدنې تناسب په منع کې اړیکه کړکیچنه ده دا د سپورت وخت، شدت

او د تناسب تعريف پوري تړاو لري. ټولیزتناسب ، د بدن د پلو خواک او اندازه کول، د عضلو زغم ، د زړه - تنفس تناسب او نرمښت قبلوں شامل دي. دا اووه واړه تمرینونه چې، پورته

بيان شول، د تناسب بیلا بیلو ډولونو سره مرسته کوي. برسيره پردي د غړو تناسب په منځ کې د فعالیت لپاره زمونږ ورتیا او خوښښت چې د اړشې لاملو لکه: چینټک، عمر او د روغتیا وضعیت په وسیله تاکل کيږي، او د "روان تناسب" چې زمونږ د خپلې تجربې سره تاکل کيږي توپیرونې قایل شوي دي. سپورت زمونږ روانی تناسب، د وزن او خواک لوړ والي سره مرسته کوي.

همداسي سپورت مونږ سره مرسته کوي چې خپل وزن کنترول او د پلو یا عضلو جوړښت، او بدل (بافت)



چې خنگه احساس کوو او خنگه نظر ته راخو اغیزه لري.

دي ته غبرګ، زمونږ د ژوند تګ لاره چې په ورځنې کچه ډيره بي هڅي د او د بشپړ سپورت نه کولو په صورت د چاغښت په ډير والي کې مو مرسته کړي ده. خرګنده شوي چې د خوراک خوپلو خانګړي ګډودې، چاپیریال اروا پیژندنه لري؟ خومره د هغه میکانیزم سمه تاکنه ستونزمن کار دي، د بیلګې په ډول، روانې بي اشتها او د ډیرو خوپلو لامل او خصلتونه ساده درملنه نه لري. په بیلا بیلو کچو او حالاتو کې ددي کار حکایت کونکو درملونو شتون پیچلې دي؟ روغتیاپی اروا پوهنه کولای شي د داسی لاملونو پوهاوی او له هغې خخه ارينه هم د اړیکو خیپنو ارزښت چې دا لامل دهغې مطابق عمل کوي، اغیزمنه مرسته وکړي.

سرچینې:

1 - روانشناسي سلامت، اثر: انټونې جي، ګرتیس، ترجمه داکتر علی فتحی آشتیانی، هادي عظیمي آشتیانی، د پوهنتون هیات غړي، خپریدو موسسه، بعثت، تهران، خزان ۱۳۸۸

2-Bennett, p.and Murphy, s. (1997) psychology

:and Health Promotion, Buckingham

3-Dowrie, R.S, Tannahill, C. and Tannahill,

A.(1996) Health Promotion Models and values,

.oxford: oxford university Press

په ډاګه شوي. خیپنو بشودلي ده د زړه په حملو اخته نارينه چې بنه روغتیاپی در لودله (۲۵) سلنې بشکته له

هغه کسانو خخه وه چې تیتیه نا مناسبه روغتیاپی در لوده. له اکسیجن خخه ډيره ګټه اخیستنه نه یواخې د بدنه تمرين لامل چې د تنفسې دستګاه لپاره اکسیجن تولیدوي بلکې د کرونري دستګاه لپاره (چې وینه پمپ کوي) هم اړتیا لري.

یوه بشپړه خیپنه چې د اروابوهانو له خوا په ( ۱۹۷۸ ) کال کې د هاروارد پوهنتون د ( ۱۷۰۰ ) د فارغ التحصیلاتو خخه تر سره شوي پایلو بشودله هغه کسان چې د خپل ټولګیوالو په پرتله لبر فعل وو، له فراغته وروسته ( ۶۴ ) سلنې زیاتره د زړه ټکان د خطر لاندې بشودل شوي ول. په ( ۱۹۹۷ ) کال له پیل نه تر پایه ئې شواهد وپاندې کړل چې منظم بدنه سپورت د زړه سکتی خخه مخنيوي کوي. دا کار د زړه ناروغری خطر را تیتیوي او د خینو سرطانې مریضي خخه ساننه کوي. همدارنګه برابر بدنه سپورت کول د هډوکو ورسټیدلو خخه مخنيوي کوي او د دیابت (شکر) په کنترول کې مرسته کوي. دا تکې له تاسی خخه غواړي چې پلې تګ وکړي. همداسې نه ده؟

په لنډه توګه، کولای شو وګورو چې د ژوند تګ لاره کولای شي، زمونږ د روغتیا پر وضعیت د ژوند په ټولو پراونو او د روغتیا په لوړ والي کې ډيره اغیزه ولري. د بشکارنده فیزیولوژیکې ګټو سریره د ژوند روغه تګ لاره، سپورت، بدنه روغتیا او د خوراک پروگرام، ټول دا



پوهیا‌ی امپری خارن نقیب الله "سعیدی"

## ممنوعیت استفاده از شیوه‌های ناجائز در تحقیق

و وعید و با فریب کاری دست به جمع آوری معلومات از متهم زد. یا اینکه متهم را مجبور ساخت تا به هرگونه سوالی جواب ارایه نموده و خود علیه خود، در مورد ارتکاب جرم شهادت بدهد. کاربرد شکنجه که در زمان سابق امر معمول و متدالوی به حساب می‌رفت، در حال حاضر از جمله مسایل جدی ممنوعه تلقی می‌شود. کنوانسیون های بین المللی و قوانین داخلی کشورها در مورد ممنوعیت آن تأکید نموده و برای



مرتكب چنین اعمال اگر مامور باشد یا آمر، مجازات در نظر گرفته شده است. بنابر آن تحقیق از متهم حاوی یک سلسله ویژگی های است که رعایت آن از طرف مستنطق در جریان تحقیق حتمی میباشد، چنانچه ماده (۳۰) قانون اساسی افغانستان چنین حکم نموده است: «اظهار اقرار و شهادتی که از متهم یا شخص دیگری

آن چه که در این مبحث گنجانیده شده است، موضوع جلوگیری از تحقیق و استنطاقی است که بدون رعایت احکام قانون و کنوانسیون های بین المللی و حقوق بشری، با استفاده از وسائل مختلف و با جبر و فشار از مظنون یا متهم صورت می گیرد. کاربرد هر نوع فشار بالای مظنون و متهم چه مادی باشد یا معنوی، امر ممنوعه دانسته میشود. هیچ شخص یا مرجعی حق ندارد تا با خاطر اثبات اتهام، کشف جرم و ثیت مرتكب، دست به

این عمل بزنده یا این که به اجرای آن به دیگری امر دهد و لو آنکه جرم شدید بوده و تهدیدی را به حیات دیگران و یا امنیت دولت متوجه ساخته باشد. به همین گونه نمی توان با طرح پرسش های القایی یا سؤالاتی که به قضیه ارتباط نداشته باشد، ذهن مظنون یا متهم را مغشوش ساخت و یا این که با وعده



وجود دارد که با اعتماد کامل به شخص محقق، واقعیت را به زبان آورده و مستنطه را در ردیابی دلایل الزام و تثیت متهمین قضیه کمک نماید.

سرعت در آغاز تحقیق: یکی از مکلفیت‌های مراجع عدلی و قضایی به ویژه مؤظفین تحقیق این است تا هر چه زودتر از متهمی که جلب و احضار می‌گردد، به متهمی که تحت بازداشت قرار داده می‌شود، تحقیقات خود را آغاز نماید. نگه داشتن متهم در حالت بلا تکلیفی و بی سرنوشتی در هیچ شرایطی توجیه پذیرنیست. زمانی که متهم به خاطر انجام تحقیق جلب و احضار می‌گردد، هر چه زودتر تکلیف وی از طرف

مرجع ذیصلاح و تحقیق معلوم شود.

اگر دلیلی علیه وی وجود دارد برایش بازگو شود و در مورد از نزدش معلومات لازم خواسته شود. اگر در زمینه دلیل الزامی وجود نداشته باشد، باید غیر از حق به سلب آزادی مؤقت وی اقدام صورت گیرد.

جلوگیری از کاربرد فریب در تحقیق: با در نظر داشت این امر که برایت الذمه حالت اصلی است، قبل از آن که شخص مظنون یا متهم از طرف مراجع یا نهادهای عدلی مورد جلب و استنطاق قرار داده شود، لازم است تا مراجع تحقیق دلایل و شواهد قانونی و مشروع را به دست داشته باشند.

استنطاق از متهم باید در کمال آزادی و با رعایت حقوق متهم در صفحه کشف و تحقیق انجام شود و از هر نوع عملی که فشار روحی و جسمی را بر متهم سبب شود،

بوسیله اکراه بدست آورده شود اعتبار ندارد.» و بدون رعایت آن حقوق انسانی و قانونی متهم نادیده گرفته شده، تحقیق جنبه قانونی نخواهد داشت. این ویژگی ها را ذیلاً می‌توان بر شمرد: احساس امنیت، سرعت در آغاز تحقیق، رعایت دقت در پرسش‌ها که باید به شکل معقول و مفید طرح شده و به موضوع ارتباط داشته باشد، عدم تلقین متهم، جلوگیری از هر نوع فریب و خدعاً به خاطر اخذ اظهارات متهم، جلوگیری از اعمال شکنجه و یا کاربرد زور و فشار مادی یا معنوی به خاطر اخذ اعتراف از متهم، امانت داری در ثبت و درج اظهارات متهم به متهمی که خود دارای سواد و نوشتن نباشد، حضور وکیل مدافع متهم در جریان باز جویی، تفهیم اتهام به متهم، رعایت حق سکوت متهم. احساس امنیت: یکی از موضوعات مهم در مورد بازجویی از متهم این است که باید طوری زمینه برای وی مساعد ساخته شود که حین انجام تحقیق احساس کامل امنیت نماید. رعایت این امر سبب آن می‌شود تا متهم احساس آرامش نموده و خود را در برابر دستگاه بی‌طرف یا مرجع مشاهده نماید که هدف آن به دست آوردن واقعیت قضیه می‌باشد. مسئولین این دستگاه هدف آن را ندارند تا مظنون و متهم را به هر شکلی که باشد مجرم ثابت بسازند و در صدد جمع آوری دلایل الزام علیه وی باشند.

در این صورت متهم به بی‌نظر بودن نهاد تحقیق و شخص مستنطه اطمینان حاصل نموده و امکان آن



با موازین محاکمه عادلانه و منصفانه میباشد. طرح پرسش های القایی: این طرح پرسش از مظنون و متهم درست و معقول نیست. زیرا این امکان وجود دارد تا با طرح این گونه سؤالات یا کاربرد حیله و فریب، متهم مجبور به اظهار مطلبی شود که از واقعیت به دور و در واقع اعتراف ناخود آگاهانه یا ادای شهادت عليه خود است. طرح سؤالات القایی نه تنها بر روحیه اشخاص دارای اراده ضعیف تأثیر نابجا می گذارد، بلکه بالای روحیه افراد عادی نیز تأثیرگذار است. لازم است تا از این طرح سؤالات اجتناب صورت گیرد، بنا براین: اول: پرسش ها از متهم باید صریح، واضح و روشن باشد. از کاربرد کلمات و جملات غیر متعارف که ابهام خلق نماید، جلوگیری شود.

دوم: پرسش هائی که از متهم صورت میگیرد باید مفید باشد. به این معنا که سؤالات به کشف جرم و دریافت مرتكب جرم ارتباط داشته و بتواند مستنطق را در رسیدن به واقعیت ها کمک نماید.

سوم: پرسش ها باید معقول باشند. از هر نوع سؤالات که جنبه منطقی و اصولی نداشته باشد، اجتناب صورت گیرد.

#### مأخذ:

قانون اساسی افغانستان ۱۳۸۲.

شرح و توضیح قانون اجرآت جزایی ۱۳۹۴ (قانونپوه محمد اشرف رسولی)

اجتناب به عمل آید. از جانب دیگر امید وار ساختن متهم ، به وعده های کاذبانه و غیر قانونی نیز فریب دانسته شده و استفاده از این نوع وسائل به اخذ اعتراف از متهم عملی است غیر قانونی غیر حقوقی و غیر انسانی زیرا این عمل اغفال و فریب متهم است، طوری که به متهم گفته می شود که اگر به جرم خود اعتراف نماید و یا شرکای جرمی خود را افشا کند، وی را رهایی سازند. متهم نیز فریب خورده و به ارتکاب جرمی اعتراف می نماید که آنرا مرتكب نشده است. یا اینکه اشخاصی را منحیث مجرم و شریک جرمی قلمداد می کند که به ارتکاب جرم ارتباط نداشته اند.

متوجه ساختن مظنون یا متهم به اظهارات: یکی از موضوعات مهم در استنطاق، متوجه ساختن مظنون یا متهم مبنی بر ارائه پاسخ ها در برابر پرسش هایی است که از طرف مستنطق، طرح می گردد. ایجاد می نماید تا پاسخ ها با کمال حزم و احتیاط دور اندیشه ارائه شود. از هر نوع اظهارات نا سنجیده، احساساتی و نا آگاهانه اجتناب به عمل آید. از آنجا که برخی از مظنونان یا متهمان برای بار اول با مراجع عدلی یا مستنطق و پولیس بر می خورند و در حالت خاص روحی و روانی قرار می داشته باشند، به این منظور لازم است تا مستنطق قبل از آغاز پرسش، مظنون و متهم را از اتهام وارد یا جرم مرتكبه و موقف وی آگاه ساخته و برای وی بفهماند که میتواند پاسخ ارائه نماید و یا برای مظنون یا متهم گوش زد شود که سکوت از جمله حقوق دوران قبل از محاکمه وی است و رعایت آن برابر



پوهیالي خارمن محمد شعیب "ستانکزی"

## جنائي وړتیا او حواکمن تیا

په خانګړې ډول امنیتی ارگانونو (بولیس) د کورنیو چارو د وزارت په سر کې تر پام لاندې نیوں کېږي.

د یادونی وړ د چې د ارتکابی جرمنو او د دې د جوړونکو عاملونو پېژندنې لپاره هره ټولنه یوه له بلې په توپیر سره خیزني ترسره کوي.

څکه هغه ټولنه چې هلته حالات او مقررات د پالی کیدو وردي شونی ده په بله ټولنه کې شتون ونه لري او یا په دې بنه له همدي اړخه نه شوکولای ارتکابي جرمنه په خینو محدود و برخو کې یو له بل سره پرته کړو.

که په هیواد کې د تیرو کلونو جنائي پیښو او احصایي ته وګرڅو، هغه مهال جنائي وړتیاوې په تیته او لړه کچه وي دیرې جرمنه آن تردې جنایتونه په ساده بنه رامنځته کيدل په داسې حال کې چې دیرې وګرې د زده کړو له نعمته بې برخې او په ټولنه کې یې قانون او د وګرو مکلفیت نه پېژنده او پوهاروي یې هم نه درلود په دې توګه د جرمنو ګراف له اوسنی حالت خخه په تیته کچه کې وو دا څکه چې خلکو پاکه او سمه اسلامي عقیده درلوده او د قیامت او حساب ورکونې له ورڅ خخه ویریدل.

او سنی جنائي احصائيه او شمېر له لورو پرمختللو او پلان شویو وړتیاوو خخه حکایت کوي چې د جرمنو په ارتکاب کې چې یو له بنستیزو او دیرو مهمو رول لوړونکو عاملونو خخه ګنيل کېږي هغه: ناپوهی، نالوستي، جهالت او د بنو او بدلو په بیلوالی نه پوهیدنه ده چې په هېواد کې د ټولنې د واکمنو شرایطو او ډول ډول نورو عاملونو ارزونې ته آسانټیاوې برابروي.

سریزه :

هره ټولنه د ادبو، دو دونو، مذهبی معتقداتو، ټولنیزو حالتونو اقتضادي او د سیاسی اصولو او قاعدو ذکر کول په ټولنیز ډول ټولنیز سمون (مطابقت) نه لري او د جنائي ظرفیتونو لرونکې دی د پېتو استعدادونو د جنائي ظرفیتونو او د جرم کړئ او په ټولنه کې پامرنه او پالی کول د جنائي ظرفیتونو استعداد او یواخې د پیداکیدو عاملونه خطرناکه کار نه دی، هغه برنامه باید پیدا او عملی کړو چې د جرم د کړنو مانع کېږي هره کړنې چې دهه وګرې له خواسته رسول کېږي د وګرې ټولنیزی اوضاع اوحالو پوري اړه لري مناسبه نه ده چې له دې امله د مجرم په کړنې فشار راول شی له بله خواه مجرم حال او احوال معلوموي چې کوم فشار وګرې ته ورکول کېږي او مقاومت بنې. خیزنه خرګندوی چې فشار او مقاومت د وګرې ثابت نه دی تل د نورو کړنې په فکر کې وي.

جنائي وړتیاوې (ظرفیتونه) د جرم پېژندنې په علم کې یوه ډېره کاریدونکې اصطلاح ده چې د پوهانو له خوا په ډېرو کتابونو او رسالو کې کارول شوې ده.

تر او سه د روانې جرم پېژندنې په لکچرونو او درسونو کې د دې یادونه اړينه ګنيل شوې چې د مجرم وګرې د شخصیت کره خیزنه په کې شامله او د پام وړ ده. جنائي وړتیا (د معلوم جرمي حالت تاکنه) د ثابت فساد تاکنه، د جنائي کړنې پارونکې کچې شر او خطر دئ چې د دوى له اړخه وبرونکې اوستونزی پیښونکې ده. خو په پراخ مفهوم جنائي وړتیا په ټولنه کې همغه ټولنیزی جنائي وړتیاوې دی چې د بېلاپلې دولتي ادارو



محرم هم وي او د جنسې جرمنو ديروالۍ، د کورني د غرو له خوا د کورني د غرو وژنه لکه پلار د زامنو، لورگانو، سور او یا غبرګ د هغه ميرمنو چې زورزياتي لاندي وي او څوانو نجونو د خان سوزونو پيشو زياتوالۍ، اقتصادي جرمنو لکه اختلاس، بدې اخیستل او بېلاپيلو برخو کې اداري فساد، د قانون ساتونکو، دولتي ادارو او اړگانونه لخوا د قانوني حکمونو نه پلي کيدل دا ټول د جنائي وړتیاوو له جملې خخه دي چې پخوا مو په ګران هیواد کې یانه وو او یا کم لیدل کيدل.

پایله:

د دې لپاره چې په ټولنه کې جنائي وړتیا کچه را تینه کړو نو لازمه ده چې د ټولنې په ټولو برخو کې د هغه په وړاندې کلکه مبارزه وشي او د هغې را تینې دوته زمينه برابره کړو د بیلګې په توګه د کورني غړي په څانګړې توګه مشران، کورني نظام د شريعه او قانون د حکمونو سره سم اداره او پرمخ بوځي، د دولتي ادارو کارکونکۍ په څانګړې ډول د ادارو مدیران دندې د قانون په سمون او د عدالت په پام کې نیولو سره ترسره کړي او د ټولنې ټول وګړي د وطن او خلکو په وړاندې د اسلامي وروروالۍ په اصولو په ټولنه کې خپل رول ادا کړي.

سرچينې:

- 1 - دانش، تاج زمان، مجرم کيسټ و جرم شناسۍ چیست؟ چاپ دوازدهم، اردبهشت ۱۳۹۲
- 2- محزون، محمد یحيی، کریمنولوژی، حوت ۱۳۸۹
- 3- انترنټ



وروستيو ګلونو کې چې په هیواد کې بشوونیز بهير ته کوم زیان رسیدلې هغه د جګړې د پیاوړتیا عاملونه دی چې په دغه وړتیا ووسي مخامنځ بې کچې خطرناکه اغیزې غورخولې دي.

په دې وروستيو کې په هیواد کې پر جنائي وړتیا شيندونکي عاملونو عبارت دي له:

1- د نشه ئې توکو کښت، تولید، قاچاق او لیرد رالیرد چې د هیواد اقتصادي او ټولنیز قوت یې په بنسټیز ډول له منځه یوور دغه راز په هیواد کې ئې لوره او بدمرغۍ بې کچې زیاتې کړي.

2- د هیواد د بېلاپيلو مليتونو ترمنځ په یوه او بل نوم د مذهبې، ژبني، قومي، سيمه ايز ګوندي، تنظيمي او نورو بدېختيو د بېلوالي او نفاق تخم وشيندل شو.

3- اداري فساد لکه بایې اخیستل، واسطه، اختلاس، په دولتي کچه اداري برخه کې کار اهل کار ته نه سپارل او په دولتي او غیر دولتي ادارو کې په غیر عادلانه دندو ګمارل.

4- په ټولنه او بشارونو کې په ټولنې وېکاره بېنو او نومونو د اخلاقې فساد خپراوې په څانګړې ډول د تلویزیونونو له لارې په کمه بې د فلمونو انځورونو او نورو ناولتیاوه په ارزانه خپرول او یا خپرنیز وسایل په مبتذله بنه په کار اچول.

5- د ټولنې وګړو ته د سالم روزګار نه موندل بېکاري او په مناسبو دندو نه ګمارنه د پورتنيو برخو په یادولو سره د دغه جنائي ټولنیز وړتیاوو د ځینو بېنو او ډولونو شتون سره مخ شوي یو چې په ټولنه کې یې بدې پایابې زیرولي دي له دې جملې خخه د شيعه او سنې وګړو تر منځ د تفرقې او شخرو د جرمي ګراف لوړ والې، د یوې کورني له غړو سره نا مشروع اړیکې چې یو له بل سره



خارمن مصباح الدین "بهزاد"

# جرائم اقتصادی

از جرایم علیه اموال است که بدون خشونت ولی همراه با تزویر و فریب با سوءاستفاده از موقعیت، قدرت نفوذ و تاثیرگذاری یا با انگیزه کسب منفعت ارتکاب می‌یابد. اقتصاد در زندگی افراد جامعه، نقش بسیار دلیل را ایفا می‌کند و به دلیل برخورد مستقیم با زندگی مردم، اساسی بوده و به هیچ عنوان نمی‌توان آن را نادیده گرفت. فساد اقتصادی به متمرکر کردن شروط هاگرایش دارد و نه فقط شکاف میان غنی و فقیر را افزایش میدهد که برای قشر مرفه جامعه، ابزارهای نامشروع حفاظت از موقعیت و منافع شان را تأمین می‌کند. فساد اقتصادی شرایطی را فراهم می‌نماید تا در سایه آن دیگر انواع جرایم تسهیل یابد.<sup>2</sup>

## اهمیت جرایم اقتصادی:

عوامل متعدد که در بروز جرایم اقتصادی نقش دارند عبارت از شرایط اقتصادی کشور، برنامه های توسعه بخشی، حساسیت افکار عمومی، توسعه تکنالوژی اطلاعات و ارتباطات، تاثیر جرایم اقتصادی بر رقابت پذیری اقتصادی، همه و همه از جمله عواملی هستند که اهمیت برخورد با جرایم اقتصادی را افزایش داده اند. و یا به عبارت دیگر: جرایم اقتصادی به گونه‌ای است که همیشه در محدوده مرزهای داخلی محصور نیست.

توسعه های اخیر در علم تکنالوژی به ویژه در زمینه کمپیوتر، تکنالوژی اطلاعات، ابعاد تازه‌ای به این جرایم داده است و زمینه را به گونه‌ای فراهم کرده که این جرم هم در داخل کشور و هم فراتر از مرزهای یک کشور در سطح منطقه و جهان قابل ارتکاب است.

## تقسیم بندی جرایم اقتصادی:

- دسته اول: جرایمی اند که توسط تاجران و کسبه کاران

مقدمه: در دنیای امروز، اقتصاد نقش مهم و حیاتی را در تعاملات ملی و بین‌المللی ایفا می‌کند. اما رقابت‌های بین‌المللی و حرص سودجویان داخلی باعث می‌شود تا دولت‌ها نتوانند در جهت برقراری یک اقتصاد پویا و با ثبات کاری چندانی را انجام دهند. در عرصه بین‌المللی کشورهایی که باهم اختلافات ایدئولوژیک و خصمانه دارند، تمام تلاش شان را به خرچ می‌دهند تا پروژه‌ها و پلان‌های اقتصادی کشورهای رقبه را سبتوث نموده و ناکام بسازند. در عرصه ملی هم عده‌ای از پول پرستان با تمام توان کوشش می‌کنند تا با ارتکاب اعمال جرمی موانعی متعدد را سد راه اقتصاد کشور ایجاد و با استفاده از این فرصت بیشتر از پیش سود غیرمشروع را به دست آورند. در چنین شرایط شناخت، تبیین مبارزه و پیشگیری از جرایم اقتصادی از اهمیت بسزایی برخوردار است و به خاطر مهار و کنترول آن نیاز است تا سیاست جنائی موثر اتخاذ تا هر سه قوه دولت هر کدام در حوزه کاری خویش بتوانند برای مبارزه و مقابله از جرایم اقتصادی تمہیداتی مناسب و ضروری را روی دست گیرند. نوشه حاضر تلاش کوچکی است در راستای واضح ساختن جرایم اقتصادی که امیدوارم مورد توجه خوانشده گان قرار گیرد.

**تعريف جرایم اقتصادی:** در اصطلاح عبارت از جرایمی اند که علیه اقتصاد کشور صورت می‌گیرد یا به این قصد انجام می‌شوند یا در عمل موجب اختلال در نظام اقتصادی کشور می‌شوند.<sup>1</sup>

جرائم اقتصادی جرمی نیست که ویژه‌گی اقتصادی داشته باشد، بلکه جرمی است که آثار و تبعات سوء اقتصادی داشته باشد و یا به عبارت دیگر: جرم اقتصادی مجموعه



قانون و مقررات مربوط به اقتصاد را هم شامل می‌شود.

۳ - ویژه‌گی عمل: (ساترلند) در شناسایی مجرمان یقه سفید که از دید وی همان مجرمان اقتصادی اند، ویژه‌گی عمل ارتکاب آنان را معیاری برای تمایز جرم اقتصادی از دیگر جرایم معرفی می‌کند. عمل ارتکاب باید اعتماد را سلب نماید و انگیزه حصول سود، تابعی از ویژه‌گی‌های شخصیتی مرتكب است. در نتیجه رفتاری که در یک شرکت تجاری و به صورت سازمانی صورت می‌گیرد به خودی قابل مجازات نیست ولی می‌توان مبنایی برای جرم شناختن آن رفتار قرار گیرد.

۴- آثار و نتایج: با استفاده از این رویکرد، جرمی زمانی جرم اقتصادی محسوب می‌شود که منجر به آسیب به اقتصاد یا یک سیستم اقتصادی شود و لزومی ندارد که در یک

بخش تجاری اتفاق افتد. بلکه با انگیزه کسب سود و در هر جای جامعه که روی دهد جرم اقتصادی یاد می‌شود. لذا می‌توان گفت که جرم اقتصادی با سیاست اقتصادی که کل نظام اقتصادی را تنظیم می‌کند در ارتباط است و در پی حمایت از مالکیت خصوصی نیست.

۵ - مرتكب: جرایم اقتصادی توسط اشخاص خاص صورت می‌گیرد که دارای موقعیت اجتماعی برتر هستند. به عقیده ساترلند، مجرم یقه سفید، تاجر یا شخص قابل احترامی در جامعه است که دست به چنین اعمالی می‌زند. در این نظر جایگاه اجتماعی و اقتصادی مجرم بیش از هر چیز مورد توجه قرار گرفته است. به علاوه کسانی مانند کوراکیس (Courakis) فونتان (Fontan) و دلماس مارتی (Delmas Marty) نیز به دخالت عوامل

ارتکاب می‌یابد، بخاطر کسب منافع و عایدات مادی شان صورت می‌گیرد.

- دسته دوم: جرایمی اند که منجر بدست آوردن ناشروع کالا و خدمات و یا بدست آوردن کالا و خدمات به طریقه نامشروع می‌شود که به جرایم سازمان یافته مشهور اند. در هر دو نوع جرم، عمل غیر فیزیکی برای به دست آوردن سود مالی یا منفعت شغلی انجام می‌گیرد.

### عوامل بروز جرایم اقتصادی :

جرائم اقتصادی از اجتماع چند عامل به وجود می‌آید که قرار ذیل اند:

- ۱- انگیزه مرتكب: انگیزه مرتكب نقش اصلی در شناخت جرم اقتصادی دارد و آن کسب سود و منفعت اقتصادی است و این معیار جنبه شخصی مجرم را برجسته و هویدا می‌سازد.

پروفسور استینا استرم (Steinar storm): متخصص علوم اقتصادی طرفدار این نظریه است. به نظر وی اعمالی مانند قماربازی، سرقت، فحشا نیز جرم اقتصادی محسوب می‌شود، وی حتی جرم قتل را در صورتی که بخاطر پرداخت مزد صورت گیرد جرم اقتصادی می‌داند.<sup>3</sup>

۲- ابزار مورد استفاده: وجه تمایز جرایم اقتصادی از جرایم دیگر در ابزارها و زمینه‌های می‌باشد که مربوط به فعالیت‌های اقتصادی می‌شود. براین اساس جرم اقتصادی رفتاری است که در دو قالب قرار دادهای اقتصادی و ساختار شرکت‌ها واقع می‌شود. بنابراین جرم اقتصادی نه تنها چارچوب فعالیت حقوقی شرکت‌های تجاری را در بر می‌گیرد، بلکه نقض سیستم‌های





نتیجه: از مجموعه مباحث، نتیجه می‌گیریم که جرم اقتصادی بیشتر به وسیله اشخاص با نفوذ و قدرت‌مند جامعه صورت می‌گرد که در آکثر موارد مراجع ذیصلاح کشف و تحقیق توانائی تحت پیگیری قرار دادن آنها را ندارند.

عدم پیگیری قانونی این افراد باعث می‌شود تا وضعیت اقتصادی کشور بیش از پیش به وخامت گراییده و فاصله طبقاتی که مرد نفی شریعت مقدس اسلام و عقل سليم است در جامعه ریشه بدواند. یکی از مواردی که همواره باعث از هم پاشیدن نظام و نظم و امنیت در جامعه گردیده است، فاصله های ظالمانه طبقاتی بوده که تعدادی اندکی از سیری خواب نمی‌روند در حالی که بخش عظیمی از اجتماع از اثر گرسنگی سنگ به شکم شان می‌بنند. بنابراین آنکه دولت خواسته باشد که جلو فروپاشی نظام و از هم گسختگی نظم و امنیت را بگیرد لازم است تا با مجرمان اقتصادی برخورد جدی نمود و جلو فعالیت‌های غیر قانونی آنها را بگیرد.

#### منابع:

1. ساکی، محمد رضا؛ حقوق کیفری اقتصادی، تهران، انتشارات جنگل، چاپ اول، 25 و ایمانی، عباس؛ فرهنگ اصطلاحات حقوق کیفری، تهران، نشر آریان، 1382، چاپ اول، 151.
2. لانگست، پیتر و دیگران؛ ترجمه امیر حسین جلالی فراهانی و حمید بهره‌مند بگ نظر، برنامه جهانی مبارزه با فساد، نشر مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، 1387، چاپ اول، 26.
3. دادخایی، لیلا، 1391، حقوق کیفری اقتصادی و تحولات آن، مجله تعالیٰ حقوق، ش 6
4. زراعت، عباس، 1391، حقوق کیفری اقتصادی، انتشارات جنگل، جاودانه، ص 63.
5. ولیدی، محمد صالح؛ حقوق کیفری اقتصادی، تهران، بنیاد حقوقی میزان، 1386، چاپ اول، 81.

متعدد در ارتکاب جرم اعتقاد دارند. به نظر کوراکیس عوامل تاریخی شامل جمعیت، شهرسازی و توسعه صنعتی، عوامل محیطی شامل جامعه و تکنالوژی‌های جدید و شخصیت مجرمانه (هوش و ذکاوت این گونه مجرمان) در ارتکاب جرم موثرند. به نظر فونتان همه مجرمان اقتصادی گناه کار نیستند بلکه برخی از آن‌ها برای جلوگیری از بحران‌ها و تشدید وضعیت ناسامان اقتصادی خود مرتکب اعمالی می‌شوند که جرم محسوب می‌شود اما انگیزه سوء ندارند. ولی گروه دیگر که به انگیزه کسب درآمد و مال اندوزی مرتکب جرم می‌شوند، باید به انگیزه مجرمانه آنان توجه شود و میان این دو دسته تفاوت قابل شد.

بطورکلی در نظریه مختلط، عوامل اجتماعی و فردی شامل محیط اقتصادی و مالی از یک سو و عوامل روانی و شخصیتی (موقعیت مرتکب) از سوی دیگر، در ارتکاب جرایم اقتصادی نقش اساسی دارند.

#### مصاديق جرایم اقتصادي:

درحال حاضر حدود دو هزار عنوان مجرمانه در مجموعه قوانین جزایی وجود دارد که بسیاری از آن‌ها می‌توانند از مصاديق جرایم اقتصادی به شمار آیند، اما مهم‌ترین جرایم اقتصادی عبارتند از:

1. قاچاق کالا و اسعار خارجی
2. تطهیر پول
3. اختکار
4. ربا و ربا خوری
5. رشا و ارتشأ
6. اخلال در نظام پولی و یا اسعاری کشور
7. اخلال در امر توزیع مایحتاج عمومی
8. اخلال در نظام تولیدی کشور
9. قاچاق میراث فرهنگی و ثروت ملی
10. تشکیل شرکت‌های مضاربه‌ای صوری
11. اخلال در نظام صادراتی کشور
12. تشکیل شرکت‌های هرمی
13. جرایم مالیاتی
14. جرایم مربوط به بازار اوراق بهادار.



## اسلحة بیولوژیکی و اضرار آن

خوارکی، البسه، منابع آبی وغیره استعمال میشود. تاریخچه اسلحه بیولوژیکی: در سال (۱۷۶۱م) در جنگهای اشغالگرانه انگلیس ها در کشورهای مکسیکو و پیرو در امریکای لاتین از جمله ۲۷هزار عسکریه تعداد ۲۰هزار آن را به اثر مریضی تب زرد از دست دادند از سالهای (۱۷۳۳م) الی (۱۸۶۵م) به اثر جنگها در اروپا تقریباً ۸میلیون نفر کشته شدند که از جمله ۱.۵میلیون آن تلفات نظامی بوده و متباقی ۲.۹میلیون به اثر امراض ساری از بین رفتند.

بار اول روی ایجاد سیتماتیک و هدفمند اسلحه بیولوژیکی وتحقیقات بالای این نوع سلاح ها از شروع قرن ۲۰ با استفاده از دستاوردهای علم بیولوژی و دانش کافی از طبیعت ومتباقی موجودات زنده کوچک که ناقل امراض ساری اند کار جدی صورت گرفت.

در جریان جنگ اول جهانی جرمنها کوشش کردند توسط وسائل دست داشته خویش چندین عمل تخریب کارانه را انجام دهند. در جریان جنگ دوم جهانی روی ایجاد سلاح بیولوژیکی کارهای وسیع و متداوم را جاپان انجام داد. جاپانی ها تحقیقات را روی ایجاد این سلاح نه تنها در مراکز تحقیقاتی بیولوژیکی کشورهای اشغال شده و لابراتوارها ی آنها روی موجودات زنده، بلکه در پلیگونهای نظامی بالای اسیران جنگی چینی انجام داده اند.

اکثریت این تحقیقات در تاسیسات مختلف و در شرایط اشد محرومیت و تدبیر شدید امنیتی صورت گرفته است. استعمال سلاح های کیمیاولی و بیولوژیکی در جنگ اول

### مقدمه :

در شرایط کنونی جنگ های خانمانسوز در کشورهای جهان به شمول کشور عزیز ماما افغانستان جریان دارد. عده جنگ افروزان در چنین حالات از استعمال سلاح های بیولوژیکی امتناع نورزیده و به استعمال آن مبادرد میورزند. لذا درنوشه هذا اشاره کوتاه به مفهوم و اضرار آن خواهد شد. چرا از اصطلاح جنگ بیولوژیکی در رسانه ها نام برده میشود؟

جنگی که در آن از اجسام بیولوژیکی استفاده میشود بنام جنگ بیولوژیکی یاد میکنند و مفکروره استعمال موجودات کوچک وزنده مکروبها غرض بدست آوردن نتایج خوب و فیصله سرنوشت جنگ از طرف نظامیان پیداشده است اسلحه بیولوژیکی عبارت میباشد از مهمات و آلات مخصوص که وسیله رسانیدن به هدف میباشد. این سلاح در ردیف سلاح های هستوی و کیمیاولی از جمله سلاح های کشتار جمعی به شمار میرود .

اساس اسلحه بیولوژیکی را چه تشکیل میدهد؟ انتقال امراض به شکل مصنوعی و یا اساساً اسلحه بیولوژیکی را استفاده از ویروسها و مکروبهای مریضی زا از زهريات تولید شده ازین ویروسها (مکروبها) تشکیل میدهد که باعث بروز امراض ساری مختلف شده و تلفات قابل ملاحظه یسی را در میان انسانها و حیوانات به بار میاورد.

هدف استعمال اسلحه بیولوژیکی چیست؟ این سلاح غرض مسمومیت دسته جمعی (کتلوی) انسانها، حیوانات، مزارع زراعی، باغها، چراگاه ها، ذخایر مواد



تشکیل میدهد و غرض استعمال نظامی آنها به شکل مخصوص (ترکیبات) مخصوص بیولوژیکی انتخاب گردیده که باعث شیوع امراض خطربناک به شکل کتلوبی میان انسانها، حیوانات و نباتات میگردد.

**۱- انواع مختلف موجودات بیولوژیکی کوچک مریضی زا تحریک کننده گان انواع مختلف امراض ساری در میان انسانها، حیوانات و نباتات میباشد.**

**۲- محصولات حیاتی بعضی از مکروبهای بخصوص باکتریاها که نسبتی به امور حیاتی انسانها و حیوانات دارند و دارای خواص عالی زهری که افتدن آنها بداخل وجود انسانها و حیوانات باعث مسمومیت و تخریب شدید میشود.**

**موجودات کوچک بیولوژیکی :**  
به خاندان موجودات زنده و کوچک بیو لژیکی که تحریک



کننده شیوع مریضی های ساری میباشند، میتوان انواع ذیل را نسبت داد: باکتریا، ویروسها، سمارقهای، مطابق نظریات متخصصین خارجی از کلیه باکتریا هاغرض مسموم ساختن و یا مصاب ساختن انسانها، حیوانات و نباتات به امراض سنگین و مختلف ساری استفاده میشود.

خلاصه ونتیجه گیری: قراریکه تحقیقات و ارزیابی از اضرار و عواقب خطربناک اسلحه بیولوژیکی صورت گرفته برای جوامع بشری لازم دانسته میشود که از استعمال آن خود

داری نمایند.

#### منابع:

اداره انرژی اتمی افغانستان.

جهانی باعث موج انزجار و تظاهرات در سراسر جهان شد که در نتیجه در سال (۱۹۴۵ م) باعث امضای کنوانسیون منع سلاح های کیمیاوی و بیولوژیکی در شهر زیف شد که در ( ۱۹۷۲ م ) این کنوانسیون را شوروی سابق امضا نمود.

بعد از سالهای (۱۹۴۱ م) کار جدی و فعالانه روی ایجاد وسائل بیولوژیکی به خاطر مقاصد نظامی و ایجاد مرکز علمی و تحقیقاتی بزرگترین مرکز تحقیقاتی و لابرتوار تجربی‌سی در ایالت میسی سیپی امریکا غرض تولید سلاح های بیولوژیکی و ذخیره گاه آن در ایالت یوتای امریکا صورت گرفت.

**ضرر های شیوع امراض ساری:**  
شیوع امراض ساری در عمق جبهات جنگ باعث تلفات سنگین نیروی بشری در جامعه گردیده که در نتیجه باعث اخلال کار در صنعت، ترانسپورت و تشکیلات اداری بصورت عموم میشود.

#### تأثیرات امراض ساری بالای محاربه:

در عصر امروزی هنوز هم شیوع امراض ساری در عمق جبهات جنگ میتواند تأثیرات قابل ملاحظه خود را بالای سرنشست جنگ ها بگذارد. بطور مثال در جنگ علیه ویتنام در دهه ۷۰ قرن گذشته امریکا سه مرتبه اضافه تر از کشته و زخمی پرسونل نظامی خود را بالا رشیع امراض ساری مختلف به شکل غیرمحارب از دست داد.

#### انواع امراض ساری:

طاعون، کلرا، زخم سیاه، مشمشه، تب زرد، تیف انتشار کننده، تب خال خال میباشد.

#### خواص های حربی سلاح بیولوژیکی:

انواع و اساس سلاح بیولوژیکی را وسائل بیولوژیکی



## د ملي پولیسو او د خلکو ترمیع چلنډ او تکلاړه

دنیکو اخلاقو، لوړو خانګرتابوو  
یوه نمونه وي، چې ورسپارل شوی  
دندي په بشه او بشکلی بنه تر سره  
او بریا لاس ته راوري.

باید د ملي پولیسو پرسونل په  
لاندې ډول د نېکو اخلاقو او بشه  
صفتونو خبشن وي.

- یو پولیس لومړی باید الله (ج)  
په ذات باندې باور او عقیده ولري  
د تقوله مخې لوړې درجې خبشن  
وي.

- د الهی اوامر منښته وکړي.

- د الله (ج) د بنده ګانو چوپرتیا  
څله دنده وګنمي اوله هغه خیزونو  
څخه چې الله (ج) منع فرمایلی  
پرهیز او ډډه وکړي.

- هغه نیک کارونه تر سره کړي  
چې الله (ج) یې د کولو حکم  
کړي چې خیر او برکت په کښې  
دی.

عقیده او تقواد پولیسو له ستونخو  
د منځنه وړلو او موختو ته درسيدو

له هغه خایه چې د پولیسو دندې  
تولنى ته چوپرتیا، د تولیز نظم  
ساتنه، وګرو ته د بشه ژوند زمینه،  
د هېواد د اوسيدونکو د حقونو او



آزادیو څخه دفاع او د جرمونو  
څخه مخ نپوی دی. نو لازمه ده  
چې د پولیسو منسوبين (افسران،  
ساتمنان او ساتونکې) د تولنى له  
هغه خلکو څخه وګمارل شي چې

ملي يوالى په بشري تولنه کې په  
خانګړې ډول په هغو هېوادونو کې  
چې پېلاپل قومونه په کې ژوند  
کوي د تولنى د پرمختک په لاره  
کې د اړينو عناصر او برخليک  
جوړو ونکو توکو څخه ګنډ کېږي  
د دې له مخې کولای شو و وايو  
ترڅو مونږ هم په خپل هېواد  
کې یوه سالمه تولنه چې سیاسي،  
تولنيز، اقتصادي او فرهنگي تراو  
ولري، ولرو.

په بله بشه هغه تولنه چې د ملي  
یوالى څخه برخمندنه نه وي د ډېرو  
نا امنیو سره مخ کېږي. ملي يوالى  
په دې معنا دی چې د یوه هېواد  
وګړي په هره ژبه، تکلم، مذهب او  
مسلسلک پورې چې تړلې وي، باید  
هر وخت او په هر ډول حالاتو  
کښې د پردیو پر وړاندې یو موتی  
وي. د هېواد او Ҳمکنۍ بشپړتیا  
په لاره کې د هر ډول تیری په  
وړاندې په یولیک کې ولاړ وي.



د مرستي روخيه رامنځ ته شي.  
- د پوليسو آمران او دي چې د خپلو همکارانو پر وړاندي د سپکو اوناسمو کلمو د کارولو خخه ډډه وکړي. او د هغوي پروپراندي. د به اومنل شويو کلمو خخه کارواخلي.  
- د پوليسو امرین مکلف او او دي چې د خپلو همکارانو پروپراندي منل شوي سلوک ولري. او داسې چاپرال رامنځ ته کړي چې خپل لاسلاندي یو اوبل او خپلو آمرینو سره خان نړدي وګني او هغوي ته داسې احساس او روخيه ورکړي چې په خپلو دندو کې د ستونخو د لري کولو په موخه هره گړي د خپلو آمرینو سره په اړیکه کې وي.

- د پوليسو امران د خپل پرسونل په منځ کښې هیڅ ډول توپير ته لاره هواره نه کړي. او د دندو د سپارلو، کارونو د تاکلو په وخت کې د هغوي ورتيما او لياقت په پام کې ونسی. او د کار سپارل د کار وړ خلګو ته له پامه ونه غور خوي.  
- د خپلو لاس لاندو ورتيما او لياقت ته په کتو سره هغوي ته د سالم پر مختک ماحول په علمي، مسلکي،

د جرمونو د کشف، د مجرمينو او اړو دوړ کوونکو د خرګندولو او داسې نورو برخو کښې د پوليسو سره مرسته وکړي. پوليس د خپلو مراجعنيو او خلکو سره یو ډول پرخای چلنډ ولري. همدارنګه د خلګو دودونه او پرخای عادتونو ته درناوی او د هغوي په اړه بشپړ معلومات ولري او په دنده کې کار تري واخلي.

همدارنګه د ويلو خخه باید پاتې نشي چې د پوليسو منسوين په ادارو او قطعو کې خپلی عادي، او فوق العاده دندۍ او عمليات د یو او بل په مرسته تر سره کوي. او د تشکيلاتي خانګړتیاو په پام کې نېټولو سره یو تيم رامنځ ته کوي.

اړينه ده چې آمرین او (بولندويان) داسې درسي چاپرال رامنځته کړي چې د هغې پر بنسټ پرسونل په خپل منځ کې دوستان او د یو او بل سره نیکې اړیکې ولري، تر خود هغو ی په منځ کې د باور او یو بل سره

وسيله ګرخي.

همدارنګه باید ووایو چې پوليس د خلګو په منځ کې او ډېر وخت د خلګو سره وي نو د پوليسو چلنډ او کړنلاره د اړينو موضوعګانو خخه ګنيل کېږي. همدارنګه پوليس په خپل نیک چلنډ او ګړنلاري سره کولای شي د خلګو باور خپل کړي. سالمې اړیکې رامنځ ته او د جرمونو په وړاندي مثبتی لاسته راوپنې ولري.

نو اړينه ده چې پوليس خلګو سره ملګري وي. د خلګو باور د خان سره ولري. د هغوي سره نیک چلنډ وکړي. د خلګو سالم وړاندیزونه، نظرونه او پرخای نیوکو ته په وړین تندی خواب ووایي. او د شتون په صورت کښې هغه تر سره کړي د بد او ناوره (ناخوبني) چلنډ خخه چې د خلکو د زورواني سبب ګرخي او د پوليسو پروپراندي کرکه رامنځته کوي په کلکه ډډه وکړي پوليس باید د خلګو ستونځې درک کړي او له منځه وړلوكښې یې کوبښن وکړي. د خلکو باور نیکې اړیکې ولري، تر خود هغو کوونکې وګني ترڅو وکولای شي



يو بنه صادق، رښتني او امانت ساتونکي مرستندوي وي او په تولو کېنو کې د خلکو او مراجعنيو سره ریښتني او امين وي. هیڅکله دروغ، تیر ایستل، خیانت او داسې نور په امانت کې خپل کسب اوکار ونه کرخوي.

په خپلو رښتنيو کېنو سره د خلکو باور لاسته راوړي. کله چې باور رامنځته شي د خلکو او پولیس ترمنځ د جو پښت (تفاهم) چاپریاں (زمینه) رامنځته کېږي او شک له منځنه خي. جو پښت او ملتیا لاسته راخي او کله چې ملتیا رامنځته شي په کارونو او موخو کې بریالیتوب منځته راخي په همدي دول پولیس باید اطلاعات او جرمي واقعونه په رښتني ډول اپوندو مقامونو ته وړاندې کېږي او کله چې محکمې ته د یوی موضوع په اپوند (رپوت) ورکوي باید په صداقت اوریښتنيولی ولاړوي. هیڅکله ناواړه او غلط رپوتونه اپوندو مراجعيو ته وړاندې نکړي.

ماخذ:

حقوق پولس  
اصولنامه ها

قومي، اقتصادي، اجتماعي، ميلتي اويا بناري خرنګوالي ته په کتلو سره مناسب او پرڅای چلنډ ولري. په همدي بنسته د اسلام لوې پیغمبر کېنې یوه یېلګه ده په خانګري ډول دغه چلنډ باید په پولیسوکي نعشتی وي. لکه خرنګه چې فرمایل دي (وانک لعلی خلق عظيم) بې شکه ته د لویو اخلاقو لرونکي يسي. دغه اخلاق چې الله تعالى تاته درکړي لوړ او غوره دي.

پولیس باید د لوړي روحيې او سربنندونکي ووسیري، هیڅ ډول ويره او دار د ستونځو خخه ونلري او په خپله خوبنډه د خپل هیواد او خلکو آرامتیا په خاطر دندي ته حاضر شي. او هر ډول زحمتونه او ستونځي په خان قبولي کړي تر خونور خلک په آرام ډول سره ژوند وکولای شي. او د وخت خخه بشه او پرڅای کېه اخښتل هغوي برلاسي کولای شي چې دندې په بشه دول تر سره کړي، وخت باید غنیمت وګډل شي. اړينه ده چې هیڅکله د یو مهم امر تر سره کولو لپاره وخت دلاسه ورنکړي. پولیس د خلګو رشتني ملاتړي او امانت ساتونکي ووسې باید د خلکو سره

فرهنگي، ورزشي او داسي نورو برخو کښې د پولیسو د آمرانو د اپتیاوو خخه دي. چې په عمل کښې پلي کول يې په لاس لاندو کې د بنو دندو سره په زړه پوري مينه رامنځ ته کوي.

- خرنګه چې د ملي پولیسو چلنډ او کرنې په پورته ډول سره ذکر شوي دي پولیسو د اصلې دندو خخه کفل کېږي. همدارنګه پولیس په ټولنه کې د سولې ساتونکي هم دې.

د ملي پولیسو د پاره مسلکي زدکړي دومره ګټوري دي چې د هغې په زدکولو سره خپل خانونه د جزايی عدالت ملاتړي او ساتونکي بولې. پولیس باید د خپلولو خلکو او د پولیسو ادارو لپاره يو بنه او رښتني رهبروي. پولیس باید د خپلولو خلکو لپاره يو بنه رښتني خدمت ګاراوره هبروي او خپله وړتیا د خلکو دېرخنځ او آرامتیا لپاره به کار واچوي. لکه خرنګه چې لیوالیا د انسان ذاتي خانګرتیا ده، ولې د پولیسو افسران پوهېږي چې کولای شي خپل خان ته پوهاوی ورکړي. ترڅو خپل تمايلات راکم کړي او د ټولو خلګو سره د توکمى، دلې،



## قلمرو قوانین جزائی نسبت به اشخاص

جرائم محسوب می شد و به سخت ترین وجه به مجازات می رسید و حال آن که اگر اعمال را اشراف و روحانیون مرتکب می شدند تحت بازخواست و محاکمه قرار نمی گرفتند.

قوانين جزائی تا اوخر قرن ۱۸ حتی تا ظهور انقلاب کبیر فرانسه ۱۷۸۹ چنین وضعی داشتند و از آن به بعد اصل برابری افراد در مقابل قانون واين که قانون در باره ی اشخاص به صورت يكسان به مرحله ی اجرا درآيد، يكى از مبانی اوليه و اساسی قانون به حساب آمد با اين حال اصل مساوات تا اکنون به طور دقیق اعمال نشده است.

زیرا رها شدن از تقليدات قدیم و فراموش کردن گذشته به طور کلی آسان نیست و حالت هائی از امتیاز و عدم برابری به عنوان استثنائی بر اصل برابری افراد



در مقابل قانون کماکان باقی مانده است. برخی از نویسنده گان در پی تدارک معاذیر قانونی و تهیه ای ترفند (چل و فریب) های حقوقی به مقصد توجیه آنها برآمده اند و حال آن که برخی بر آن انتقاد دارند و قصد شان الغای این حالات نا برابر است والبته به موقفيت هائي نيز نائل گشته اند. برخی از قوانین جزائی که در اوخر قرن ۱۹ و اوایل قرن حاضر وضع گردیده اند با گرایش به این سو، دایره استثناء را محدود کرده اند. امروز اغلب اندیشمندان از

### بورسی تاریخی:

تا اوخر قرن ۱۸ در قوانین عرفی، تفاوت گذاری میان افراد دیده می شد، اما برای محکومان جزائی تاکید نشده بود و بین آنان در محاکمه و تعیین واعمال مجازات، تفاوت می گذاشتند. به تبع تعداد طایفه ها، دادگاه های متعدد وجود داشت. برای اشراف و ثروت مندان محاکم خاص و قضات معینی در نظر گرفته شده بود. روحانیون محاکم ویژه و افراد معمولی جامعه هم دادگاه های خاص خود را داشتند و برای هر کدام از دو طایفه نیز مانند اشراف قضات معینی در نظر گرفته بودند. شخص متهم در قانون جایگاه و اعتبار خاص داشت، جرمی را که یک نفر از طبقه اشراف مرتکب می شد سبکترین مجازات برایش میدادند و ارتکاب همان جرم

به دست یک فرد عادی شدیدترین جزا را به دنبال داشت. اجرای مجازات هم به گونه ای بود که با منزلت اشراف وزورمندان مناسب باشد و نسبت به فرد معمولی با فشار واهانت توأم گردد، مثلاً وقتی یک اشراف زاده و فرد معمولی به اعدام محکوم می شدند، گردن اشراف زاده را با شمشیر می زندند و فقیر را با طناب می آویختند، آن گونه که به گردن حیوان وحشی طناب می اندازند، برخی از اعمال چنانچه افراد عادی مرتکب می شدند،



وافراد جوامع ملیت‌های مختلف همه وهمه را در مقابل قانون یکسان شناخته و میان حاکمان و محاکومان و رؤساؤ مرؤسان مساوات را رعایت کرده است.

هیچ انسانی بر انسان دیگر، سفید پوست بر سیاه پوست، عرب بر عجم برتری ندارد. خداوند می‌فرماید: (یا آیه‌الناس اَنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّنْ دَرَجَاتٍ فَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَ قَبَائلٍ لِتَعَارُفُوا، اِنَّ اكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ اَتَقَاءُكُمْ) (سورة ۱۳). پیامبر اسلام (ص) بر اصل مساوات تأکید کرده است. مردم مانند دنده‌های شانه بر این اند عرب بر عجم برتری ندارد، جز با تقوا بودن شان. خداوند با اسلام غرور، جاهلیت و تفاخر به نیاکان و اجداد را از میان برده، زیرا مردم از آدم و آدم (ع) از خاک است و گرامی ترین آنان نزد خداوند با تقوا ترین آنها است. پس بنابر شریعت، مردم به رغم اختلاف قبیله و طایفه، در حقوق یکسان و در واجبات و مسؤولیت‌ها برابرند. مانند دنده‌های شانه، هیچ دنده‌ای از بقیه بلند یا کوتاه نیست و یا به سان فرزندان یک زن و مرد اند.

#### نتیجه گیری:

دین اسلام دین برابری و مساوات در میان بشریت است. در دین مبین اسلام اصل برابری وجود دارد، برای هیچ یک از افراد که مرتکب جرم شده باشد مصوّنیت داده نشده چون رسول الله (ص) در آخرین دوران حیات شان خود را در محضر عام در مسجد، قصاص نموده اند خلفای راشدین نیز رفتار و کردار حضرت محمد صلی الله علیه وسلم را برای خویشتن سرمشقاً و اولگو قرار داده اند. پس دین اسلام دین برابری و مساوات در همه شؤن زندگی مسلمانان است.

#### ماخذ:

- 1- حقوق جزای عمومی در اسلام، پوهنوال داد محمد نذیر.
- 2- حقوق جزای اسلام و قوانین عرفی؛ عبدالقادر عوده.

داعیان اصل برابری به شمار آمده اند و در تحقق آن مجданه تلاش می‌کنند و عن قریب اصل مزبور کاملاً مرعنی خواهد گردید، البته این امر را باید در نظر داشت که اعمال این گونه نظریات ممکن است به این زودی مقدور نباشد. به هر حال آرزوئی است که دل‌ها و انسانیت در پی تحقق آنند.

#### پرسی تطبیق:

همان گونه که از موارد یاد شده به دست آمد، در نظریه مساوات اعلام شده مبنی بر قوانین وضعی همانند مرغی است که بال‌هایش را شکسته و دست و پایش راقطع کرده باشند، نه تنها میان رئیس و مرؤوس و حاکم و محاکوم تفاوت گذاشته می‌شد بلکه فرد از فرد و گروه از گروه ثروتمندان و فقیران برتردانسته می‌شدن.

چی بسا برخی از نا‌آگاهان دهشت زده شوند اگر بدانند اصل برابری که در قوانین وضعی جدید هنوز ناقص و ساختمن آن به پایان نرسیده است در شریعت اسلام به کامل‌ترین نوع از پختگی نایل آمده و عالی ترین مدارج را طی کرده است. امتیاز شریعت نسبت به قوانین وضعی تنها از این بعد نیست بلکه چون اصل برابری مردم را در مقابل قانون از ۱۴ قرن قبل به رسمیت شناخته، نیز بر قوانین وضعی که در او اخر قرن ۱۸ برآن تأکید شده است، امتیاز دارد.

اندیشمندان آرمان‌گرای که در جستجوی مساوات کامل هستند می‌توانند به اسلام مراجعه کنند و بی شک مساوات کامل را که در پی آن هستند در شریعت می‌یابند، شریعتی که از حد زیبائی ساختار و شکوه قانونی وعدالت آن چنان احاطه شده است که روشنائی آن چشمانشان را خیره و دل های شان را حیران می‌سازد ولی بدون تردید خواب‌های شیرین و آرزوهای شان را تحقق می‌بخشد.

#### اصل مساوات در شریعت

دین اسلام از روز نخست اصل مساوات و برابری مردم در مقابل قانون را به صورت کامل بیان کرده و بدون قید و شرط آن را پذیرفته است. هیچ قید و استثنائی را مجاز ندانسته



## نیوکه کول او دهنجي مثل

فکر، حوصله، صبر، زغم، مینه، خویونه او عادتونه پلې  
کړای شي چې له دي امله په انساني تولنو کې، هډادونه  
او په پاڼي کې په توله نېړۍ کې هوسيانه او سوکالي رامنځته  
شي او د تولنې د انسانانو د ژوندانه لپاره یوه سوله ایزه او  
سوکاله چاپېریال وګرځي.  
د ډیرو نورو حل لاروا او لاملونو ترڅنګ چې پورتنيو  
پوبنتنو او انګيرنو ته وړاندې شوي دي.

دانسانانو تر منځ د نېوکې کولو او  
نېوکې منلو د کلتور او خوي پلې  
کول او دودول دي چې پدې  
برخه کې د نومورو دوو کلمو په  
بیلاپلې او خونو پراخې خیزښې،  
پلنځي او لیکنې شوي دي،  
همدي اصل ته په پام سره، که  
دانسانانو په منځ کې مذہبونو،  
دینونو او عقیدو، تګ لاروا او



کړنلارو ته وکتل شي نو پورتنې یاد شوي تکي ډېر ياد  
شوې دي او په عملې کولو یې ټینګار شوي دي.  
او سمهال په پرمختللو او پرمختګ تولنکو هیوادونو او تولنو  
کې د نېوکې کولو او نېوکې منلو روحيه او کلتور ډېر په زړه  
پوري خای نیولې دي، د نېمې پېړۍ راهیسې په اسلامي  
نړۍ او په غربې هیوادونو  
کې په بنونخيو، ليسو، پوھتنونو، پوھنځيو، مدرسو  
او نورو علمي اکادميکو بنونيزو او روزنیزو ادارو کې د  
حصلې، زغم، صبر او نېوکې روحيه او زده کړه د تعليمي  
نصاب یوه برخه گرڅيبلې وه چې په خواشيني سره په  
وروسته پاتې هډادونو او تولنکې دغه ارزښتاك تکي

پوهان او خېرونکې وايسي چې علميت، پوهه، بنه بنوونه  
او روزنه د پرمختللي تولنې د انسانانو د بنو او مشتو نېکو  
کړنو او علمي چال چالند څخه عبارت ده. یا په بل عبارت  
پوهه علميت بنوونه او روزنه هغه خه دي چې په تولنې  
او د انسانانو په خویونو، عبادتونو، مراجونو، کړو وړو او  
چلند کې مشبت او بنه بدلون راولي، که چېږي داسې  
څه پکي رامنځته نشي نو په هغه کس او وګرو باندې  
علميت، پوهې، بنوونې او  
روزنې هیڅ اغېزه نه ده کړي  
او ربستاهم همداسي ده، د  
نېړۍ پرمخ خورا ډېر وګري  
شه چه لومړني او لوړي زده  
کړي یې کړي دي، خوبیا  
هم د نورو فکرونو، ناوړه  
کړنو، شیطاني خویونو، منفي  
کړکترونو او ناروغ ذهنونو

باندې سمبال دي، دا پدې مانا ده چې دوی د بنو او لسو و  
زده کړو ترڅنګ بنه پالل او روزل شوي ندي، نوتل د  
بنوونې او روزنې کارپوهان او عالمان پدې هکله ټینګار  
کوي چې د پوهې او بنوونې ترڅنګ د انسانانو پر مشتبې  
روزنې هم زور راولې شي او دېره پامرنه د ورته وشي.  
په تولنیزه توګه په توله نېړۍ کې نن دا د پام وې  
مهمه موضوع ګرڅيبلې ده چه خنګه کېدای شي  
په نړۍ کې د تولو انسانانو تر منځ چې د بیلاپلې مذہبونو،  
دینونو، ګوندونو، فکرونو، خویونو، قومونو او ژړو خښستان  
دي د کرکي، کېنې، بعض، تاوتریخوالي، احساساتي کېدو  
او غصې پرڅای د نرمې کلتور، علمي خوي، لور انساني



ياد شوي اصل، کرنه او يا عمل په ټولنوكې دمنفي کېنو گاپوديو، بد اخلاقيو، په ادارو کې د ناوره گتې اخښتني، بي نظميو، بادي اخیستتو، اداري فساد، د کورني چاپريال، د اصلاح او سمون لپاره یوه بنه لاره ده، پدي شرط چې نیوکه کول په علمي، انساني نیک، سوله ايز او مثبت شکل کې وویل شي په هغه صورت کې د مقابل لوري انساني کرامت او شخصيت ته پکي زيان نه وي، څکه چې په منفي او افاطي توګه نیوکه کول خرابونکي او زيانمن غبرګون رامنځته کوي چې هغه مهال دبل کس انساني کرامت او شخصيت ته پکي زيان رسيري په داسې حال کې نه یواځي چې مثبت بدلون او سمون نه رامنځته کيري، بلکې خرابي او ناوره منفي کېنو باندې بدليري.

هغه خوک چې رينښتني خلک وي او په ربنتيا سره روزل شوي او پالل شوي وي، هيڅکله ربنتيا وينا، نیوکې او انتقاد خخه ويره نلري، بلکې تل هغه خوک له ربنتيا خخه په تینته کې وي چې شخصيت پې روانې ستونزي ولري جري شاليد (پس منظر) او هغه کړاوونه او چلنډ چې ورسه شوي وي نو وجدان پې اجازه نه ورکوي له نورو خخه ربنتيا اوږي او نیوکه زغم وکړي، رينښتني خلک تل ربنتيا خوبني، نيمګرۍ ناروغ کسان او د تېیت شخصيت لرونکي وګړي په نورو پسي خاندي او په تېيته سترګه ورته ګوري.

د دېرو پرمختللو هيوادونو د ټولنو واکمنو ادارو پرمختګ، نظم، هوسابيني، سوکالي او د برياليستوب ستر راز په همدي تکوکې پروت دي چې ریالیزم (ربنتيا پالني) ته په درنه سترګه ګوري، په زوروه توګه هغوي په نورو نیوکه کوي او مقابل لوري یې په ورین تندی او پراخه سينه سره آوري او مني یې.

اخښتني:

1- د انترنت خخه.

2- د مربوطه بنونکي تجربې.

او مفهوم ته لبر پام شوي یا هیڅ شوي ندي او یواځي په نيمګرۍ او زاډه پاتې معیار د بنونی او روزنې پرمخ بیولو بسینه شوي ده او بس.

بته د خبره د کولو ورده چې دا خه کوچنۍ موضوع هم نه د چې پرنسورو هر مهال او هر ډول نیوکه او انتقاد وشي او داهم خه آسانه او معمولي خبره نده چې نیوکه هر خوک پرخان مني بلکه پر دواړو حالتونو (نیوکې کولواو نیوکې مانلو) کې څیني خانګرۍ لاري چاري ورتیاوي (مهارتونه) او روانې (سايکلوزیک)

حالتونه په پام کې نېول په کاردي، په دې معنې چې انسانان باید له ماشومتوبه دا زده کړي چې صبر ولري، زغم وکړي او دژوند په ټولو ورخنيو چارو، ستونزو، مسلو، غم او بنادي کې له حوصلې خخه

کار و اخلي، انسان باید داسې یو ګلتور ته پخېل زړه او ذهن کې څای ورکړي چې نور وریاندې نیوکه وکړي، نيمګرېتاوو ته یې ګوته ونیول شي، په مقابل کې باید هره نیوکه او ګوته نیونه په پراخه تندی او سړه سینه ومنل شي، پرته لدې چې معلوم کړي نیوکه کوونکي خومره او ترکومې اندازې پورې په حقه دي په همدي توګه انسانونه ته کوچنیوالی ورښو دل او زده کول په کاردي چې خنګه کولای شو پرته د کوم دار، ویرې او بې زړه توب خخه دا جرأت او زړورتیا ولري چې کوم مهال په نورو کې کومه نيمګرېتیا او تیروتنې ووینې په اصولي، انساني، عملی او پکه توګه وروښنې پدې مانا چې د نیوکې کولورحیه او ګلتور په خپلو څانونکې وپالې.

په اسلامي ارزښتونو کې نومورې اصل ته په بنه شان پام شوي دي، آن دې تکي ته یې د عملی جهاد نوم ورکړي دي لکه چې وايې (د ظالم واکمن پر وړاندې مخامن په زوروه توګه ربنتيا ويل او پري نېوکه کول یو ستر جهاد دي) او یا داسې چې؛ هغه خوک چې د نورو سختو او ترخو خبرو په وړاندې زغم او حوصله کوي د بنو خلکو له دلي دي .

ددې لورو اخلاقې او سپیخلو جملو خخه بسکاري چې



# مدیریت زمان و اهمیت آن

واصول عمومی مدیریت زمان را توضیح می نماییم.

## اصول عمومی مدیریت زمان

مدیریت زمان مجموعه ای از امکانات است که شما را در استفاده موثر از زمان کمک می کند. رهنمودهای عمومی وجود دارند که می توانند برای مدیریت زمان در حوزه های مختلف مانند خانه، مکتب و کار استفاده بعمل آید. ابتدا دلایل عدم استفاده نکردن مردم از مدیریت زمان و مزایای حاصل از مدیریت زمان را مورد بررسی قرار میدهیم.

احتمالاً روشن ترین دلیل عدم استفاده از مدیریت زمان این است که مردم نمی دانند مدیریت زمان چیست. دلیل دوم سنتی و تبلی است، بعضی از مردم فاقد هدف



و انگیزش لازم برای برنامه ریزی موثر هستند. گروه سومی که از مدیریت زمان استفاده نمی کنند آنها هستند که دوست دارند تحت فشار و تنگی وقت (دقیقه نود) و شرایط بحران کار کنند. ممکن است در شرایط استفاده نکردن از مدیریت زمان توجیه پذیر باشد اما مزایای استفاده موفق از مدیریت زمان هرگونه دلیل یا توجیه را رد می کند. مدیریت زمان کمک می کند که معین کنید کدام یک از کارهایی که انجام می دهید مهمتر هستند. این عمل به شما این امکان را میدهد که به برخی فعالیتها اولویت زیادی دهید و برخی از فعالیت ها را حذف کنید. هم چنین زمان به شما کمک می

**مقدمه:**  
راه های مختلفی برای بیان درک ما از زمان وجود دارد و عبارتی مانند «وقت طلاست» گویای این توجه است. جوامع امروزی جوامعی هستند که در آنها تعداد ساعات کافی در طول روز وجود ندارد. تکالوژی جدید محیطی فراهم نموده که تقریباً در مدت زمان کم میتوان به خیلی از اطلاعات دسترسی پیدا کرد و

خیلی کارها را سریع تر و آسان تر انجام داد اما تمایل به سریع تر انجام دادن کارها و بیشتر کار انجام دادن روز به روزی‌بیشتر می شود. این رویکرد که همواره با بشر همراه بوده است این احساس را برای او به وجود آورده است که از زمان عقب می

ماند و نمی تواند از آن به صورت مؤثر بهره گیرد. در شرایطی که ابزار بیشتری برای مدیریت زمان در اختیار داریم و پروسه های اداری، در پیچ و تاب تشریفات و کاغذ بازی گم می شوند، مدیریت ضعیف زمان را کمتر می توان مخفی کرد. مدیریت زمان موضوعی است که همه ما، چه در زندگی شخصی و چه در زندگی حرفه ای، به آن نیاز داریم. قابل ذکر است که در این مطلب روی مدیریت زمان شغلی بحث شده است نه در زندگی شخصی. در ادامه تعریف مدیریت زمان، ابعاد مدیریت زمان، مراحل مدیریت زمان، مزایا و فواید مدیریت زمان، پروسه مدیریت مؤثر زمان



کند که از طریق حذف مراحمت‌ها و فعالیت‌های غیرضروری مدت زمان را که واقعاً کار می‌کنید را افزایش دهد.

### مدیریت زمان چیست؟

عددی از مسولین سازمانها کسانی اند که اوقات لازم خود را وقف مسایل حاشیه بی نموده اند و وقتی متوجه می‌شوند آب از سر بالا رفته، اینجاست که کارهای زیادی را برای زمان کوتاه (در مدت کم) پلان مینمایند و افراد می‌خواهند تا با عجله آن امور را انجام دهند. این چنین اقدام و طرز تفکر از یکسو حمایت افراد را از مدیران یا رهبران کاهش میدهد، و از سوی دیگر کارها هجوم می‌آورند و افراد ناگزیر اند همچو ماشین کارنمایند و منابع تربکو شوند. مدیریت زمان به این معناست که فعالیت‌ها، وظایف و تعهدات خود را تحت کنترل در آوریم و با توجه به اولویت‌ها راجع به اهمیت وظایف مان تصمیم اتخاذ نماییم. مدیریت زمان به معنی اداره کردن توانایی و منابع خودمان است. (منبع ارزشمند زمان، بر روی روش ما استفاده از سایر منابع اثر می‌گذارد. زمان تنها منبعی است که ما به طور مساوی در اختیار داریم پس از آن استفاده کنید چون برای همیشه از دست خواهد رفت). زمان را همچون منابع دیگر نمی‌توان ذخیره کرد تا هر موقع نیاز شد از آن استفاده کنیم. بدین معنی که نمی‌توانیم زمان را مانند پول ذخیره کنیم. مدیریت زمان بسیار بیش از اداره فعالیت‌های ایمان در طول زمان است. مدیریت زمان، مدیریت خود است. مدیریت خود درست مانند مدیریت چیزهای دیگر است. مدیریت زمان نیز شامل مهارت‌های برنامه‌ریزی، سازماندهی، اجرا و کنترل کردن است. مدیریت زمان به معنی استفاده‌ی مؤثر از منابع و راهی برای رسیدن مؤثر به اهداف شخصی است. مدیریت زمان دارای دو بعد است. بعده نگرشی (فرهنگی) و بعد فنی و کاربردی و همچنان دارای سه مرحله است:

۱- حساس شدن ذهنی نسبت به یک سرمایه عادی

- شده ای به نام زمان.
- 2- شناسایی آفات، راهنمایان، دام‌های زمان و دلایل اتلاف زمان.
- 3- جستجوی راه حل‌ها برای جلوگیری از اتلاف زمان و به کارگیری تدریجی آنها.

### چرا مدیریت زمان مهم است؟

زمان در مدیریت و رهبری سازمانها از اهمیت بیشتری برخوردار است. چراکه هر عملی را باید در موقع لازمه اش انجام داد، اگرکاری که ضرور است آنرا انجام ندهیم تا سرحد خطرات باید منتظر آن بود. منظور از زمان سنجی تمام اقدامات آگاهانه است که طی آن مقصود اصلی، بهبود امور به کمک سنجش استفاده موثرتر از منابع در جهت تحقق هدف‌های مورد نظر می‌باشد به این مفهوم زمان سنجی یکی از فعالیت‌های مهم و مستمر هر سازمان محسوب می‌شود.

عمدتاً زمان سنجی در مورد کار و وظایف انجام می‌شود. یکی از نشانه‌های مدیران موفق و موفقیت در مدیریت زمان شان است، آنها در بررسی کردن فعالیت‌های شان و همچنین فراهم نمودن زمان کافی برای ضرورت‌ها، موفقیت‌هایی را کسب می‌کنند. بنا براین به توصیه پیشیگل از زمان استفاده به موقع باید نمود و عواملی ضایع کردن زمان را که مطالعه می‌نماییم هر روز آنرا در نظر بگیریم.

توصیه‌های مهم در مورد جلوگیری از ضایع شدن زمان

- 1- کار خود را بدانید و بگوید امروز چه باید نمود؟
- 2- برای خود اهداف تعیین نماید و برای هر هدف اولویت.
- 3- برای شناخت اهداف مشکل تان وقت بیشتر بدهید.
- 4- برای رسیدن به اهداف تان قبل از آغاز کار نیازمندیهای آنرا برآورده سازید.
- 5- اهداف تان را به سه مرحله تقسیم نماید، طوریکه در کوتاه مدت، میان مدت و دراز مدت باید چه کاهایی باید انجام دهید.
- 6- اکنون وظایف (اهداف) که ضروری است روزانه



در مورد مدیریت زمان می دانستیم به این فکر می رویم که خود ما چه قدر از زمان و سرمایه وجودی خود اطلاع داریم؟ به هر حال زمان از جمله نعمت های گران بهائی است که نیاز مند برنامه ریزی دقیق می باشد و همان طور که در این مقاله مطرح شد، دارای مراحل و راهکارهای مربوط به خود می باشد. مهم ترین مطلبی که در این مقاله به آن پرداخته شده این است که زیر بنایی ترین قدم در راه کنترول و مدیریت زمان، ارزش گذراندن برثایه های کاری به معنای حساسیت داشتن به زمان است. پس سعی کنیم عوامل مخرب زمانی را در کار خود شناسایی نموده و در ضمن راهکارهای برای مبارزه با این عوامل مخرب ارایه نمائیم.

امیدوارم مطالب مطرح شده برای مدیریت زمان در ساحه شغلی شما مفید باشد و همیشه به یاد داشته باشیم که هیچ کس نمی تواند به جای فرد دیگری از وقت او استفاده کند. از طرف دیگر وقت قرض دادنی و ذخیره کردنی نیست و افراد به طور یکسان از آن بهره مند هستند.

#### منابع:

- 1 - احمدزی، ببرک تیوری های رهبری و مدیریت علمی، کابل ، چ اول، انتشارات پامیر سال ۱۳۹۱
- 2 - داکتر رضایان، مبانی سازمان و مدیریت ایران سال ۱۳۸۷
- 3 - دلوی، محمدرضا مبانی سازمان و مدیریت ایران سال ۱۳۸۰
- 4 - سایتهاي انترنت..... مباحث تیوری های رهبری



به آن بپردازید تا به ترتیب به میان مدت و دراز مدت برسید.

7- **وظایف همان روز را در همان روز انجام دهید.**

#### عوامل ضایع کننده زمان

- تدویر جلسات ییمورد وغیرضروری (جلسات را بر اساس نیاز تشکیل دهید).

- ساختن محیط ناسالم کار (میز خود را مرتب کنید. فردی که روی میز درهم و برهم کار میکند به طور متوسط روز یک و نیم ساعت دنبال وسایل خود روی میز میگردد. عامل اصلی به هم ریختگی روی میز کاغذ است. کاغذها باید حفظ و یا دور ریخته شوند. نیاز نیست که ابوه کاغذ به مدت نامحدود روی میز باشد.

- عدم توجه به تیم کاری، امکان ندارد که همه چیزها را شما میدانید و میتوانید، پس یک سلسه وظایف اختیارات و مسئولیت ها را تقسیم نمائید.

- جذب افراد ناسالم و ناشایسته به اساس روابط یا دلسوزی.

- اوراق خوانی زمان گذشته و استفاده زیاد از تیلفون.

- اختلالات تخیلی در لوازم و اسباب (این کار را باید زود تر حل نمائید).

- انجام دادن کارهای که دیگران آنرا خوبتر انجام میدهند.

- کارهای بیهوده را شماره گذاری کنید و بعد آن از ۱ الی ۵ بشمارید، شماره ۵ نامناسب ترین مصروفیتی است که شما دارید.

- نداشتن پلان و به تعویق انداختن کار.

- وعده دادن به هر کسی در مورد هر چیزی.

#### نتیجه

از مباحث مطرح شده در این مقاله و مفاهیمی که قبل

# Police

Monthly Magazine  
Add: police Publication  
Ministry of Interior



**Volume 5**

July - August

2018



جلسه امنیتی تحت ریاست محترم ویس احمد بر مک وزیر امور داخله و به اشتراک معاون اول، معینان و روسای این وزارت تدویر و پیامون وضعیت امنیتی کشور، رفع نیازمندی های لوزستیکی و تکنیکی نیروهای پولیس در ساحات تحت تهدید، چگونگی تامین امنیت پرسه انتخابات و سایر موضوعات مهم بحث به عمل آمده و در زمینه تدابیر لازم اتخاذ گردید.